

Creating Care

4ο Αποτέλεσμα Έργου (PR4) - Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τις δεξιότητες και τις στρατηγικές επικοινωνίας κατά τη διαδικασία πρόσληψης ανάδοχων οικογενειών

Αριθμός έργου: 2021-1-AT01-KA220-ADU-000028452

Επικεφαλής εταιρός στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα

ΚΜΟΡ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας

Εταίροι

Πανεπιστήμιο του Ίνσμπρουκ, Αυστρία (Συντονιστής έργου)

ΚΜΟΡ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας, Ελλάδα

Compass GMBH, Αυστρία

AFEJI, Γαλλία

Mise Hero, Δημοκρατία της Τσεχίας

Amadora Inova, Πορτογαλία

Aproximar, Cooperativa de Solidariedade Social, Πορτογαλία

San Giuseppe Onlus, Ιταλία

EaSI - European Association for Social Innovation, Ρουμανία

Συντάκτες/-κτριες

Θεοδώρα Μώρου, ΚΜΟΡ

Έλλη Δουφεξή Καπλάνη, ΚΜΟΡ

Marina Lepage, Afeji

Léa Audollent, Afeji

Annamaria Agueli, San Giuseppe

Angela Maria Loporchio, San Giuseppe

Olcay Belli, Compass GmbH

Erol Yildiz, University of Innsbruck

José Fernandes, Amadora Inova

Neuza Simões, Amadora Inova

Anastasia Sirbu, Aproximar

Teresa Sousa, Aproximar

Daria Badescu, EaSI

Sorina Maria Cocei, EaSI

Πίνακας Περιεχομένων

Εισαγωγή	6
Επισκόπηση των ενοτήτων	8
Ενότητα 1: Ευαισθητοποίηση σχετικά με την Ανάδοχη Φροντίδα Ασυνόδευτων Ανηλίκων	9
Εισαγωγή	9
Δραστηριότητες μάθησης.....	10
Ενότητα 2: Καταπολέμηση Στερεοτύπων/ Προκαταλήψεων και των Επιπτώσεών τους	19
Εισαγωγή	19
Δραστηριότητες μάθησης.....	20
Ενότητα 3: Αποτελεσματική εμπλοκή με δυνητικούς ανάδοχους γονείς	31
Εισαγωγή	31
Δραστηριότητες μάθησης.....	28
Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με το σύστημα ανάδοχης φροντίδας και τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις για τις ανάδοχες οικογένειες και τα ασυνόδευτα παιδιά	35
Εισαγωγή. Η σημασία της αναδοχής, με έμφαση στον ρόλο της για τα ασυνόδευτα και χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά	36
Ορισμοί.....	37
Στατιστικά στοιχεία για τα παιδιά σε ανάδοχη φροντίδα σε σύγκριση με την ιδρυματική φροντίδα και εξέλιξη των αριθμών αυτών	37
Στατιστικά στοιχεία της ΕΕ	37
Τρέχουσες πραγματικότητες των χωρών-εταίρων	40
Στερεότυπα και προκαταλήψεις για την αναδοχή, τις ανάδοχες οικογένειες και τα ασυνόδευτα και χωρισμένα από τις οικογένειές τους παιδιά και ο αντίκτυπός τους στη διαδικασία πρόσληψης.....	47
Νομικό και θεσμικό πλαίσιο για την αναδοχή	51
Νομικό πλαίσιο των χωρών-εταίρων	51
<i>Αυστρία</i>	51
<i>Ελλάδα</i>	52
<i>Ρουμανία</i>	54
<i>Πορτογαλία</i>	55
<i>Γαλλία</i>	57
<i>Δημοκρατία της Τσεχίας</i>	60
<i>Ιταλία</i>	62
Ιδρύματα και οργανισμοί που παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με την αναδοχή.....	64
<i>Αυστρία</i>	64

<i>Ελλάδα</i>	65
<i>Ρουμανία</i>	66
<i>Πορτογαλία</i>	67
<i>Γαλλία</i>	67
<i>Δημοκρατία της Τσεχίας</i>	69
<i>Ιταλία</i>	70
Προσέγγιση και επικοινωνία με υποψήφιες ανάδοχες οικογένειες	72
Τύποι υποψήφιων ανάδοχων οικογενειών	72
Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι υποψήφιες ανάδοχες οικογένειες και οι ανάγκες τους	72
<i>Αυστρία</i>	72
<i>Ελλάδα</i>	74
<i>Ρουμανία</i>	75
<i>Πορτογαλία</i>	76
<i>Γαλλία</i>	77
<i>Δημοκρατία της Τσεχίας</i>	78
<i>Ιταλία</i>	79
Αντιμετώπιση των αναγκών των υποψήφιων ανάδοχων οικογενειών.....	80
Προσέγγιση και επικοινωνία με τα παιδιά	83
Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα ασυνόδευτα και τα χωρισμένα από τις οικογένειές τους παιδιά στη διαδικασία αναδοχής.....	83
Αντιμετώπιση των αναγκών των παιδιών. Μια παιδοκεντρική προσέγγιση	85
Στρατηγικές πρόσληψης	87
Επαγγελματίες αναδοχής. Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και ανάγκες που έχουν	87
<i>Αυστρία</i>	87
<i>Ελλάδα</i>	88
<i>Ρουμανία</i>	89
<i>Πορτογαλία</i>	90
<i>Γαλλία</i>	91
<i>Δημοκρατία της Τσεχίας</i>	93
<i>Ιταλία</i>	94
Μια νέα προσέγγιση της πρόσληψης	94
Δεξιότητες που πρέπει να καλλιεργήσουν οι επαγγελματίες αναδοχής.....	94
Ο ρόλος των επαγγελματιών στην κατάρριψη των μύθων γύρω από την αναδοχή. Πρακτικές στρατηγικές που επικεντρώνονται - αλλά δεν περιορίζονται - στην ανάδοχη φροντίδα για ασυνόδευτα και χωρισμένα από τις οικογένειές τους παιδιά.....	96

Πρακτικό εργαλείο για επαγγελματίες ώστε να εμπλέξουν όλες τις οικογένειες και να ευαισθητοποιήσουν την κοινότητα σχετικά με την ανάγκη για ανάδοχες οικογένειες και την αποϊδρυματοποίηση.....	98
Πρακτικά εργαλεία για το πώς οι επαγγελματίες ανάδοχης φροντίδας μπορούν να παρακολουθούν και να αξιολογούν τους ανάδοχους γονείς μετά την απόφαση για ανάδοχη φροντίδα	106
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	108

Εισαγωγή

Καλώς ήρθατε στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα που αναπτύχθηκε από τους εταίρους του έργου Creating Care για επαγγελματίες στον τομέα της αναδοχής. Οι ενότητες που θα βρείτε σε αυτό το έγγραφο σχεδιάστηκαν για να σας προσφέρουν ένα πρακτικό εργαλείο, να εμπλέξουν όλες τις οικογένειες και να ευαισθητοποιήσουν την κοινότητα σχετικά με την ανάγκη για ανάδοχους/-χες φροντιστές/-στριες και την αποϊδρυματοποίηση των ασυνόδευτων ανηλίκων. Οι ενότητες που δημιουργήθηκαν περιλαμβάνουν καινοτόμες στρατηγικές για να ενισχύσετε την εμπειρογνώσια και την αποτελεσματικότητά σας στην πρόσληψη οικογενειών ανάδοχης φροντίδας, εφαρμόζοντάς τες άμεσα στο εργασιακό σας περιβάλλον. Η ενασχόληση με τη συνοδευτική βιβλιογραφική ανασκόπηση που περιλαμβάνεται στο παρόν έγγραφο είναι απαραίτητη για την επιτυχή υλοποίηση των δραστηριοτήτων.

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση χρησιμεύει ως θεμελιώδης πόρος, καθώς σας επιτρέπει να κατανοήσετε πλήρως το θεωρητικό υπόβαθρο, τις βέλτιστες πρακτικές και τις τεκμηριωμένες προσεγγίσεις που αφορούν κάθε χώρα του παρόντος έργου (Αυστρία, Ελλάδα, Γαλλία, Τσεχική Δημοκρατία, Πορτογαλία, Ιταλία και Ρουμανία). Με την προσεκτική ανάγνωση και κατανόηση αυτής της ενότητας, θα αποκτήσετε πολύτιμες γνώσεις και μια βαθύτερη εκτίμηση του πλαισίου και της λογικής που διέπει τις δραστηριότητες.

Δείτε πώς μπορείτε να μεγιστοποιήσετε τα οφέλη αυτού του εγγράφου:

- Ξεκινήστε με τις Ενότητες: Αρχικά, μελετήστε τις δραστηριότητες που περιγράφονται στις ενότητες. Κάθε δραστηριότητα έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι πρακτική, εφικτή και άμεσα εφαρμόσιμη στην εργασία σας.
- Ασχοληθείτε με την Ανασκόπηση της Βιβλιογραφίας: Αφού εξοικειωθείτε με τις δραστηριότητες, εμβαθύνετε στη βιβλιογραφική ανασκόπηση. Αυτή η ενότητα παρέχει βασικές πληροφορίες ιστορικού, υποστηρικτικές έρευνες και θεωρητικά πλαίσια για τις δραστηριότητες.
- Συνδέστε τη Θεωρία με την Πράξη: Αξιοποιήστε τις γνώσεις από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση για να ενισχύσετε την κατανόησή σας σχετικά με το γιατί κάθε δραστηριότητα είναι δομημένη με τον τρόπο που είναι δομημένη. Αυτό όχι μόνο θα σας βοηθήσει να υλοποιήσετε τις δραστηριότητες πιο αποτελεσματικά, αλλά και θα σας βοηθήσει να τις προσαρμόσετε ώστε να ανταποκρίνονται στις δικές σας ανάγκες και το δικό σας πλαίσιο.

- Αναστοχαστείτε και Εφαρμόστε: Καθώς ενσωματώνετε αυτές τις δραστηριότητες στην επαγγελματική σας πρακτική, αφιερώστε χρόνο για να αναστοχαστείτε πάνω στα αποτελέσματα και να εξετάσετε πώς οι θεωρητικές γνώσεις ενημερώνουν τις πρακτικές σας εμπειρίες.

Ακολουθώντας αυτή την ολοκληρωμένη προσέγγιση, όχι μόνο θα εμπλουτίσετε την επαγγελματική σας πρακτική αλλά και θα συμβάλλετε σε μια κουλτούρα συνεχούς μάθησης και βελτίωσης στο πλαίσιο του οργανισμού σας, των συναδέλφων σας, του επαγγελματικού σας δικτύου κ.λπ. Σας ενθαρρύνουμε να αξιοποιήσετε στο έπακρο αυτούς τους πόρους και ανυπομονούμε να δούμε τον θετικό αντίκτυπο που θα έχουν στην εργασία σας. Σας ευχαριστούμε για τη δέσμευσή σας στην επαγγελματική ανάπτυξη και για την επιλογή σας να συμμετάσχετε στις εκπαιδευτικές μας ενότητες.

Επισκόπηση των ενοτήτων

Ενότητα	Δραστηριότητα	Απαιτούμενα υλικά
1: Ευαισθητοποίηση σχετικά με την Ανάδοχη Φροντίδα Ασυνόδευτων Ανηλίκων	Καταιγισμός ιδεών για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την αναδοχή	Χαρτιά Στιλό
	Ας δημιουργήσουμε τις δικές μας εκστρατείες!	Εκτυπωμένο φυλλάδιο Στιλό
	Παράγοντες που βοηθούν στην «Ασφάλεια», «Σταθερότητα» και «Ευημερία» των παιδιών	Πίνακας μαρκαδόρου και μαρκαδόρος που σβήνει
2: Καταπολέμηση Στερεοτύπων/ Προκαταλήψεων και των Επιπτώσεών τους	Ανάδοχη φροντίδα. Σύγκριση απόψεων	Μεγάλη λευκή αφίσα Στιλό Αυτοκόλλητα χαρτάκια σημειώσεων τύπου “post-it” σε διάφορα χρώματα Εκτυπωμένα φυλλάδια
	Το παιχνίδι της οδοντογλυφίδας	1 κουτί με χρωματιστά αυτοκόλλητα 1 γεμάτο κουτί με οδοντογλυφίδες 3 πολιτιστικές κάρτες
	Το μοντέλο διαπολιτισμικής ευαισθησίας του Bennett	Κάρτες που εξηγούν κάθε στάδιο του μοντέλου του Bennett
	Τι θα κάνατε αν...;	Εκτυπωμένα φυλλάδια (offline πιλοτική δοκιμή) Φυλλάδια σε χωριστά έγγραφα Word (online πιλοτική δοκιμή)
3: Αποτελεσματική Πρόσληψη και Επικοινωνία με τους Δυνητικούς Ανάδοχους Γονείς	Πώς να προσλαμβάνετε αποτελεσματικά δυνητικούς ανάδοχους γονείς	Χαρτιά Μαρκαδόροι Αυτοκόλλητα χαρτάκια σημειώσεων τύπου “post-it”
	Σχέδιο επικοινωνίας	Εκτυπωμένο εργαλείο ή κοινόχρηστο αρχείο Excel

Ενότητα 1: Ευαισθητοποίηση σχετικά με την Ανάδοξη Φροντίδα Ασυνόδευτων Ανηλίκων

Εισαγωγή

Τα ασυνόδευτα ανήλικα φτάνουν σε μια ξένη χώρα χωρίς γονέα ή νόμιμο κηδεμόνα, με αποτέλεσμα να συγκαταλέγονται στις πιο ευάλωτες ομάδες-στόχους. Συχνά αντιμετωπίζουν μοναδικές προκλήσεις και αβεβαιότητες, γεγονός που καθιστά επιτακτική την ανάγκη να λάβουμε, ως παγκόσμια κοινότητα, προληπτικά μέτρα για να διασφαλίσουμε την ασφάλεια, την ευημερία και την ένταξή τους.

Αυτή η ενότητα, μαζί με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση που σας παρέχεται, έχει ως στόχο να σας εφοδιάσει με γνώσεις και εργαλεία που είναι απαραίτητα για να κατανοήσετε τα κρίσιμα ζητήματα που αφορούν τα ασυνόδευτα ανήλικα, τις νομικές και ηθικές ευθύνες που σχετίζονται με τη φροντίδα τους, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους τα άτομα και οι κοινότητες μπορούν να συμβάλουν στην επιτυχή ένταξή τους. Με την καλλιέργεια του αισθήματος ευαισθητοποίησης και της ενσυναίσθησης, μπορούμε συλλογικά να έχουμε ουσιαστικό αντίκτυπο στη ζωή αυτών των νεαρών ατόμων παρέχοντάς τους τη φροντίδα, την υποστήριξη και τις ευκαιρίες που τους αξίζουν.

Σε αυτή την ενότητα, είναι σημαντικό να ακολουθήσετε τις δραστηριότητες με τη σειρά που σας παρουσιάζονται. Μετά την ολοκλήρωσή της, οι συμμετέχοντες/-χουσες θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να κατανοούν τις θεμελιώδεις αρχές για αποτελεσματικές εκστρατείες ευαισθητοποίησης.
- Να αναπτύσσουν καινοτόμες στρατηγικές ευαισθητοποίησης.
- Να εφαρμόζουν τις γνώσεις για τη δημιουργία εξατομικευμένων εκστρατειών για δυνητικούς ανάδοχους γονείς, παιδιά και το ευρύ κοινό.
- Να σχεδιάζουν βασικά στοιχεία στοχευμένων εκστρατειών.
- Να αξιοποιούν τα μηνύματα που αναπτύχθηκαν στην καθημερινή εργασία για την ενίσχυση της ασφάλειας, της σταθερότητας και της ευημερίας των παιδιών.
- Να εστιάζουν στους παράγοντες που συμβάλλουν στην ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ευημερία των παιδιών, καθώς και στις αποτελεσματικές δεξιότητες ακρόασης.
- Να αναλύουν τα συνήθη λάθη που γίνονται κατά την ακρόαση για να βελτιώσουν τις δικές τους δεξιότητες ακρόασης.

Συνολική διάρκεια: 2 ώρες 15 λεπτά

Δραστηριότητες μάθησης

1.1 Καταιγισμός ιδεών για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την αναδοχή

Τίτλος δραστηριότητας	Καταιγισμός ιδεών για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την αναδοχή
Διάρκεια	45 λεπτά
Μαθησιακοί στόχοι	<p>Ανταλλαγή ποικίλων εμπειριών και στρατηγικών ευαισθητοποίησης μεταξύ των επαγγελματιών της ανάδοχης φροντίδας.</p> <p>Κατανόηση των θεμελιωδών αρχών δημιουργίας αποτελεσματικών εκστρατειών ευαισθητοποίησης.</p> <p>Ανάπτυξη καινοτόμων στρατηγικών ευαισθητοποίησης προσαρμοσμένων στα ιδρύματα των συμμετεχόντων/-χουσών.</p>
Απαιτούμενα υλικά	Χαρτιά, στιλό
Οδηγίες	<p>Εισαγωγή (5 λεπτά):</p> <p>Καλωσορίστε τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες και παρουσιάστε εν συντομία τους στόχους της συνάντησης. Υπογραμμίστε τη σημασία της συλλογικής μάθησης και της συνεργασίας για τη δημιουργία εκστρατειών ευαισθητοποίησης με αντίκτυπο.</p> <p>Φάση 1η: Ανταλλαγή Εμπειριών (15 λεπτά):</p> <p>Ξεκινήστε έναν κύκλο ανταλλαγής απόψεων στον οποίο έμπειροι/-ρες επαγγελματίες θα μοιραστούν ιστορίες επιτυχίας και προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την αναδοχή. Ενθαρρύνετε τους/τες να συζητήσουν τις στρατηγικές που λειτούργησαν καλά.</p> <p>Φάση 2η: Εισαγωγή στις Αρχές της Εκστρατείας (10 λεπτά):</p> <p>Παρουσιάστε βασικές έννοιες για τη δημιουργία εκστρατειών ευαισθητοποίησης: στόχοι, κοινό-στόχος, μηνύματα, κανάλια και αξιολόγηση. Κοινοποιήστε πραγματικές μελέτες περιπτώσεων επιτυχημένων εκστρατειών ευαισθητοποίησης για την ανάδοχη φροντίδα υπογραμμίζοντας τον αντίκτυπο και τις στρατηγικές τους.</p> <p>Φάση 3η: Καταιγισμός Ιδεών και Ανάπτυξη Στρατηγικής (15 λεπτά):</p> <p>Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες να κάνουν καταιγισμό ιδεών σε μικρές ομάδες για να δημιουργήσουν καινοτόμες στρατηγικές ευαισθητοποίησης προσαρμοσμένες στα</p>

	<p>ιδρύματά τους. Ενθαρρύνετε τη δημιουργική σκέψη και τη σκέψη πέρα από τα τετριμμένα.</p> <p>Ομαδική Ανταλλαγή Απόψεων και Αναστοχασμός (5 λεπτά):</p> <p>Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες να μοιραστούν τις στρατηγικές και τα βασικά στοιχεία που επέλεξαν με την ευρύτερη ομάδα.</p> <p>Δημιουργήστε χώρο για σύντομη ανατροφοδότηση και ιδέες από το ακροατήριο.</p>
Συμβουλές για εκπαιδευτές/-τριες	<p>Πρωθήστε ένα συμπεριληπτικό και υποστηρικτικό περιβάλλον που ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή.</p> <p>Διατηρήστε την εστίαση των συζητήσεων και ενθαρρύνετε τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες να μοιραστούν προσωπικές ιστορίες και παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο.</p> <p>Χρησιμοποιήστε ερωτήσεις ανοικτού τύπου για να προκαλέσετε βαθύτερες συζητήσεις.</p> <p>Διαχειριστείτε αποτελεσματικά τον χρόνο για να διασφαλίσετε ότι κάθε φάση καλύπτεται επαρκώς.</p>
Διανεμόμενα φυλλάδια	Δ/Υ
Προσαρμογές για το διαδικτυακό περιβάλλον	<p>Χρησιμοποιήστε πλατφόρμες τηλεδιάσκεψης για συζητήσεις σε πάνελ, κύκλους ανταλλαγής απόψεων και ομαδικές συζητήσεις.</p> <p>Αξιοποιήστε τα breakout rooms (δωμάτια επιμέρους συσκέψεων) για αλληλεπιδράσεις μικρότερων ομάδων.</p> <p>Μοιραστείτε βίντεο ή παρουσιάσεις μελετών περίπτωσης για online προβολή.</p> <p>Δημιουργήστε συνεργατικά έγγραφα ή διαδικτυακούς πίνακες για καταϊγισμό ιδεών και ανάπτυξη στρατηγικής.</p> <p>Αυτός ο καταϊγισμός ιδεών για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την αναδοχή στοχεύει στην αξιοποίηση της συλλογικής εμπειρογνώσις των επαγγελματιών της αναδοχής προωθώντας μια δυναμική ανταλλαγή ιδεών και στρατηγικών. Στο τέλος της συνάντησης, οι συμμετέχοντες/-χουσες θα είναι εφοδιασμένοι/-νες με γνώσεις και σχέδια που θα τους/τις βοηθήσουν να ενισχύσουν τις προσπάθειες ευαισθητοποίησης εντός των ιδρυμάτων τους.</p>
Βιβλιογραφικές αναφορές	

1.2 Ας δημιουργήσουμε τις δικές μας εκστρατείες!

Βασικές έννοιες για τη δραστηριότητα

Κατά την προετοιμασία μιας επικοινωνιακής εκστρατείας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα¹:

Στόχος της εκστρατείας	Ο στόχος της εκστρατείας αφορά το τι θέλετε να πετύχετε. Οι στόχοι σας θα πρέπει να είναι ρεαλιστικοί, μετρήσιμοι και σαφώς καθορισμένοι προτού αρχίσετε να αναπτύσσετε την εκστρατεία σας. Για παράδειγμα, ο στόχος σας μπορεί να είναι να αυξήσετε κατά 20% τις τηλεφωνικές κλήσεις που πραγματοποιούν οι δυνητικοί ανάδοχοι γονείς για να λάβουν πληροφορίες.
Κοινό	Θα πρέπει επίσης να ορίσετε το κοινό σας και τα βασικά χαρακτηριστικά των μελών του. Προσπαθήστε να προσδιορίσετε τις συνήθειες, τις συμπεριφορές, τις πεποιθήσεις, τους φόβους, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά του κοινού σας που μπορεί να είναι χρήσιμο να γνωρίζετε για να πετύχετε βέλτιστα αποτελέσματα. Προσπαθήστε να συγκεντρώσετε περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους του αρέσει να λαμβάνει πληροφορίες, τη γλώσσα που χρησιμοποιεί και τα σημεία όπου είναι πιο πιθανό να αναζητήσει ή να λάβει πληροφορίες και να είναι δεκτικό. Για παράδειγμα, μπορείτε να καταγράψετε πού είναι πιθανότερο να πάνε οι άνθρωποι που σκέφτονται να γίνουν ανάδοχοι γονείς αλλά είναι διστακτικοί, ώστε να διανείμετε σχετικές αφίσες.
Μήνυμα	Το μήνυμα αφορά τη/τις βασική/-κές έννοια/-ες και ιδέα/-ες που θέλετε να προωθήσετε. Θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι το μήνυμα που επιλέγετε είναι σχετικό με το κοινό σας και μπορεί να διεγείρει τις σκέψεις και τα συναισθήματά του, ενώ παράλληλα ανταποκρίνεται στις ανάγκες του. Επιπλέον, θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε κατάλληλη γλώσσα και εκφράσεις. Για παράδειγμα, αν το κοινό σας είναι ηλικίας 30-40 ετών, μπορείτε να αξιοποιήσετε εκφράσεις που χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους ζωή και να αποφύγετε τυχόν αργκό που χρησιμοποιείται συνήθως από τις μικρότερες ηλικίες.
Κομιστής/-στρια μηνύματος	Το άτομο που θα μεταφέρει το μήνυμα πρέπει να είναι αξιόπιστο και να μιλάει την ίδια γλώσσα με το κοινό σας. Πρέπει να είναι κάποιος/-ποια που το κοινό σας μπορεί να πιστέψει και να εμπιστευτεί είτε πρόκειται για έναν οργανισμό είτε για ένα άτομο. Κατά την επιλογή του/της κομιστή/-στριας, θα πρέπει να σκεφτείτε αν το κοινό τον/τη θεωρεί σχετικό/-κή και θέλει να τον/την ακούσει. Για παράδειγμα, μπορεί να θέλετε να εμπλέξετε ένα ζευγάρι που είναι ανάδοχοι γονείς στην ηλικία της ομάδας-στόχου σας.

¹ Στηρίχθηκε στο μοντέλο GAMMMA+ του δικτύου RAN: https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2019-12/ran_cn_academy_creating_implementing_effective_campaigns_brussels_14-15112019_en.pdf

<p>Μέσα ενημέρωσης</p>	<p>Τα μέσα που θα χρησιμοποιήσετε για να μεταδώσετε το μήνυμά σας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται συνήθως από το κοινό-στόχο για τη λήψη πληροφοριών. Θα πρέπει να εξετάσετε αν χρησιμοποιεί διαδικτυακές ή μη διαδικτυακές πλατφόρμες και να προσδιορίσετε ποιες προτιμά. Ακόμη, αξίζει να διευκρινίσετε ποια μέσα χρησιμοποιούν για την επικοινωνία τους, καθώς η παρουσία της εκστρατείας σας σε αυτά μπορεί να ενθαρρύνει το κοινό σας να κοινοποιηθεί το μήνυμά σας και να συμβάλει σε ένα πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Για παράδειγμα, το κοινό σας μπορεί να είναι περισσότερο εξοικειωμένο με το Facebook παρά με το TikTok.</p>
<p>Δράση</p>	<p>Η εκστρατεία σας θα πρέπει να περιλαμβάνει μια πρόσκληση για δράση που να απευθύνεται στο κοινό σας, να έχει απήχηση στα συναισθήματά του και να είναι εύκολα κατανοητή. Η πρόσκλησή σας θα πρέπει να συσχετίζεται άμεσα με τον στόχο της εκστρατείας σας και να είναι προσαρμοσμένη στην πλατφόρμα που θα χρησιμοποιήσετε. Καλό είναι να είναι απλή, άμεση και εύκολη στην εκτέλεση και να περιλαμβάνει ισχυρά ρήματα που δηλώνουν εντολή. Για παράδειγμα, αν ο στόχος σας είναι να αυξήσετε τις τηλεφωνικές κλήσεις ανθρώπων που ζητούν πληροφορίες, το κάλεσμα δράσης σας θα μπορούσε να είναι: «Ρωτήστε μας!».</p>
<p>Διάρκεια</p>	<p>Όταν αποφασίζετε για τη διάρκεια της εκστρατείας σας, σκεφτείτε τους πόρους σας και για πόσο καιρό το μήνυμά σας μπορεί να είναι σχετικό και επίκαιρο. Για παράδειγμα, μπορεί να θέλετε να εξετάσετε τη διάρκεια που θα λειτουργεί το τηλεφωνικό κέντρο πληροφοριών και πόσα χρήματα μπορείτε να δαπανήσετε για τις διαφημίσεις της πλατφόρμας.</p>
<p>Παρακολούθηση και αξιολόγηση</p>	<p>Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση μπορούν να χωριστούν σε τέσσερις (4) φάσεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πριν από την έναρξη της εκστρατείας, θα πρέπει να συγκεντρώσετε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τις διάφορες πτυχές που αναφέρθηκαν παραπάνω και να ορίσετε τον μετρήσιμο στόχο σας. 2. Δοκιμάστε τα διάφορα στοιχεία και κάντε προσαρμογές εάν και εφόσον χρειάζεται. 3. Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της εκστρατείας, αξιολογήστε την πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά την προσέγγιση του κοινού σας και την επίτευξη του επιθυμητού στόχου. 4. Μετά την ολοκλήρωση της εκστρατείας, θα πρέπει να συγκεντρώσετε τα αποτελέσματα και να μετρήσετε πόσο κοντά φτάσατε στον στόχο σας, καθώς και να καταγράψετε τα διδάγματα που αποκομίσατε για τυχόν μελλοντικές ενέργειες.

<i>Τίτλος δραστηριότητας</i>	Ας δημιουργήσουμε τις δικές μας εκστρατείες!
<i>Διάρκεια</i>	45 λεπτά
<i>Μαθησιακοί στόχοι</i>	<p>Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-νες θα είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Να εφαρμόζουν τις αποκτηθείσες γνώσεις και συμβουλές για την ανάπτυξη εξατομικευμένων εκστρατειών για τρεις πληθυσμούς: τους δυνητικούς ανάδοχους γονείς, τα παιδιά και το ευρύ κοινό. ➤ Να σχεδιάζουν τις βασικές πτυχές μιας στοχευμένης εκστρατείας. ➤ Να καθορίζουν τρόπους με τους οποίους τα μηνύματα που αναπτύχθηκαν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην καθημερινή τους εργασία.
<i>Απαιτούμενα υλικά</i>	Εκτυπωμένο φυλλάδιο, στίλο
<i>Οδηγίες</i>	<p>Αφού οι συμμετέχοντες/-χουσες μάθουν και συζητήσουν τις βασικές πτυχές της δημιουργίας εκστρατειών ευαισθητοποίησης, ζητήστε τους να θυμηθούν για 2-3 λεπτά όλες τις φορές που μίλησαν για τη σημασία και τα οφέλη της αναδοχής - σε επίσημα και ανεπίσημα πλαίσια - είτε σε δυνητικούς γονείς, είτε σε φίλους/-λες και συγγενείς, είτε στα ίδια τα παιδιά.</p> <p>Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες σε τρεις (3) ομάδες και πείτε τους ότι, με βάση την εμπειρία και τους ρόλους τους, οι προϊστάμενοί/-νές τους τους/τις επέλεξαν να σχεδιάσουν μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης. Μία (1) ομάδα επιλέχθηκε να σχεδιάσει μια εκστρατεία για τα οφέλη και τη σημασία της αναδοχής, η οποία θα απευθύνεται σε υποψήφιους ανάδοχους γονείς, μία σε παιδιά και μία στο ευρύ κοινό. Μοιράστε τους το πρότυπο ανάπτυξης εκστρατειών που βρίσκεται στο τμήμα των φυλλαδίων της παρούσας δραστηριότητας και ζητήστε τους να ασχοληθούν με αυτό για 20 λεπτά.</p> <p>Κάθε ομάδα θα πρέπει να επιλέξει έναν/μία εκπρόσωπο για να παρουσιάσει τη δραστηριότητά της στην ολομέλεια. [5 λεπτά ανά ομάδα, 15 λεπτά συνολικά]</p> <p>Κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων, κάντε ερωτήσεις στις ομάδες για να τις βοηθήσετε να σκεφτούν τι θα μπορούσε να λειτουργήσει καλύτερα.</p> <p>Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, συνοψίστε τα βασικά σημεία που αναφέρθηκαν και ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες να</p>

	<p>αξιοποιήσουν τα μηνύματα που δημιουργήθηκαν στην καθημερινή τους εργασία. Συγκεντρώστε μερικές σκέψεις για το πώς θα μπορούσε να γίνει αυτό στην πράξη και προτρέψτε τους/τες να το σκεφτούν μετά την εκπαίδευση.</p>	
<p>Συμβουλές για εκπαιδευτές /-τριες</p>	<p>Κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των εκστρατειών, βοηθήστε τις τρεις ομάδες απαντώντας σε ερωτήσεις, συζητώντας εν συντομία τις ιδέες τους και ενθαρρύνοντάς τες να εργαστούν για τα επόμενα βήματα.</p> <p><i>Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια θα πρέπει να εξοικειωθεί με τα παρακάτω κεφάλαια της βιβλιογραφικής ανασκόπησης εστιάζοντας όμως στο εθνικό του/της πλαίσιο:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Εισαγωγή. Η σημασία της αναδοχής, με έμφαση στον ρόλο της για τα ασυνόδευτα και χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά</i> • <i>Νομικό και θεσμικό πλαίσιο για την αναδοχή</i> • <i>Προσέγγιση και επικοινωνία με υποψήφιες ανάδοχες οικογένειες</i> • <i>Προσέγγιση και επικοινωνία με τα παιδιά</i> • <i>Στρατηγικές πρόσληψης</i> <p>Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια θα πρέπει να παρουσιάσει σχετικές πληροφορίες, ανάλογα με τα θέματα και τα ζητήματα που θα αναφέρουν οι συμμετέχοντες/-χουσες κατά την ανάπτυξη των σχεδίων εκστρατείας. Για παράδειγμα, αν αναπτύσσουν τις εκστρατείες με βάση στατιστικά στοιχεία, τότε ο/η εκπαιδευτής/-τρια θα πρέπει να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τις στατιστικές που αφορούν το εθνικό πλαίσιο. Αντίστοιχα, αν η εκστρατεία αναπτύσσεται γύρω από τα νομικά δικαιώματα των ανάδοχων γονέων, θα πρέπει να παρουσιάσει σχετικές πληροφορίες. Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια είναι υπεύθυνος/-νη για την παρουσίαση των πληροφοριών λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις των συμμετεχόντων/-χουσών.</p>	
<p>Διανεμόμενα φυλλάδια</p>	<p>Στόχος της εκστρατείας (τι θα επιδιώξει ο στόχος;)</p>	
	<p>Κοινό (ποιο θα είναι το κοινό-στόχος αυτής της προσπάθειας; – Να είστε όσο το δυνατόν πιο ακριβείς)</p>	
	<p>Μήνυμα (ποια θα είναι τα βασικά μηνύματα της εκστρατείας;)</p>	

	Κομιστής/-στρια μηνύματος (ποιος θα διαδώσει τα μηνύματα;)	
	Μέσα ενημέρωσης (ποια μέσα θα αξιοποιηθούν για τη διάδοση;)	
	Δράση (ποιες δράσεις θα αναπτυχθούν για την εκστρατεία ώστε να επιτευχθεί ο/οι στόχος/-χοι που έχει/-χουν τεθεί;)	
	Διάρκεια (πόσο θα διαρκέσει η εκστρατεία;)	
	Αξιολόγηση (πώς θα αξιολογηθεί η εκστρατεία και από ποιο άτομο ή οργανισμό;)	
Προσαρμογές για το διαδικτυακό περιβάλλον	Αν η δραστηριότητα υλοποιηθεί διαδικτυακά, φροντίστε να χωρίσετε τις τρεις (3) ομάδες σε breakout rooms και να εισέρχεστε συχνά σε αυτά για να υποστηρίζετε τη διαδικασία και να απαντάτε σε απορίες.	
Βιβλιογραφικές αναφορές	Η δραστηριότητα αναπτύχθηκε από το ΚΜΟΡ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας.	

1.3 Παράγοντες που βοηθούν στην «Ασφάλεια», «Σταθερότητα» και «Ευημερία» των παιδιών

Τίτλος δραστηριότητας	Παράγοντες που βοηθούν στην «Ασφάλεια», «Σταθερότητα» και «Ευημερία» των παιδιών
Διάρκεια	45 λεπτά
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία λίστας με τους παράγοντες που βοηθούν στην «Ασφάλεια», τη «Σταθερότητα» και την «Ευημερία» των παιδιών. • Υπενθύμιση των παραγόντων που βοηθούν στην «Ασφάλεια», τη «Σταθερότητα» και την «Ευημερία» των παιδιών και στις αποτελεσματικές δεξιότητες ακρόασης. • Κατανόηση των παραγόντων που βοηθούν στην «Ασφάλεια», τη «Σταθερότητα» και την «Ευημερία» των παιδιών και στις αποτελεσματικές δεξιότητες ακρόασης. • Ανάλυση των συνηθέστερων λαθών κατά την ακρόαση, ώστε να βελτιωθούν οι δεξιότητες ακρόασης.
Απαιτούμενα υλικά	Πίνακας μαρκαδόρου και μαρκαδόρος που σβήνει
Οδηγίες	<p>Στον πρώτο γύρο, ο/η εκπαιδευτής/-τρια δεν θα δώσει καμία ένδειξη σχετικά με τον στόχο της εκπαίδευσης που είναι η ανάδειξη της σημασίας της αποτελεσματικής ακρόασης. Απλώς θα χωρίσει όλη την ομάδα σε ζεύγη και θα τους ζητήσει να μιλήσουν για το θέμα. Σε κάθε γύρο, το ένα άτομο του ζεύγους θα αρχίσει να μιλάει για το παρακάτω θέμα, ενώ το άλλο άτομο θα ακούει. Ό,τι συμβεί θα κοινοποιηθεί στην ομάδα σε δεύτερο χρόνο. Τα ζεύγη συζητούν για την εμπειρία τους από την ακρόαση και την ομιλία κατά τη διάρκεια της συζήτησης, τι θα μπορούσε να είναι καλύτερο και ποια σημεία ήταν καλά.</p> <p>Το θέμα</p> <p>Η ανάδοχη φροντίδα διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στην Ασφάλεια, τη Σταθερότητα και την Ευημερία των παιδιών. Τα ζεύγη θα μιλήσουν για το πώς μπορούν να διασφαλιστούν οι βασικές ανάγκες των ανάδοχων παιδιών σε ό,τι αφορά την Ασφάλεια, τη Σταθερότητα και την Ευημερία.</p> <p>Στον δεύτερο γύρο, θα πραγματοποιηθούν πέντε (5) γύροι ασκήσεων (τα ζεύγη θα παραμείνουν τα ίδια) και θα εξασκηθούν σε βασικά στοιχεία για μια αποτελεσματική ακρόαση. Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια παρουσιάζει αυτά τα βασικά στοιχεία και τα εξηγεί εν συντομία.</p>

	<p>Βασικό στοιχείο 1: Στρέψτε το πρόσωπό σας προς τον/την ομιλητή/-τρια και διατηρήστε βλεμματική επαφή.</p> <p>Βασικό στοιχείο 2: Να είστε ανοιχτόμυαλοι/-λες.</p> <p>Βασικό στοιχείο 3: Ακούστε τις λέξεις και προσπαθήστε να φανταστείτε τι λέει ο/η ομιλητής/-τρια.</p> <p>Βασικό στοιχείο 4: Περιμένετε να κάνει ο/η ομιλητής/-τρια παύση για να κάνετε διευκρινιστικές ερωτήσεις.</p> <p>Βασικό στοιχείο 5: Μην διακόπτετε και μην επιβάλλετε τις «λύσεις» σας.</p> <p>Βασικό στοιχείο 6: Δώστε τακτική ανατροφοδότηση στον/στην ομιλητή/-τρια.</p> <p>Όταν τελειώσει η ακρόαση, τα ζεύγη συζητούν για την εμπειρία της ακρόασης και της συζήτησης και επισημαίνουν τις διαφορές με την πρώτη συζήτηση. Τα ζεύγη θα παρουσιάσουν κριτήρια για τις βασικές ανάγκες των ανάδοχων παιδιών, δηλ. την Ασφάλεια, τη Σταθερότητα και την Ευημερία, και ο/η εκπαιδευτής/-τρια θα καταγράψει αυτά τα κριτήρια.</p>
Συμβουλές για εκπαιδευτές/-τριες	<p>Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια μπορεί να δώσει μερικές συμβουλές και παραδείγματα για 5 γύρους ασκήσεων (τα βασικά στοιχεία για την αποτελεσματική ακρόαση) για τον δεύτερο γύρο. Στον πρώτο γύρο, δεν πρέπει να αναφέρει τις δεξιότητες αποτελεσματικής ακρόασης, που είναι και ο κύριος στόχος της δραστηριότητας.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια θα πρέπει να εξοικειωθεί με τα κεφάλαια «Προσέγγιση και επικοινωνία με υποψήφιας ανάδοχες οικογένειες» και «Προσέγγιση και επικοινωνία με τα παιδιά» της βιβλιογραφικής ανασκόπησης εστιάζοντας στο εθνικό του/της πλαίσιο.</p>
Διανεμόμενα φυλλάδια	Δ/Υ
Προσαρμογές για το διαδικτυακό περιβάλλον	Σε διαδικτυακά περιβάλλοντα, ο/η εκπαιδευτής/-τρια μπορεί να χωρίσει τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες σε μικρότερες ομάδες και η συζήτηση μπορεί να υλοποιηθεί σε breakout rooms.
Βιβλιογραφικές αναφορές	https://www.forbes.com/sites/womensmedia/2012/11/09/10-steps-to-effective-listening/?sh=3e8033b93891

Ενότητα 2: Καταπολέμηση Στερεοτύπων/ Προκαταλήψεων και των Επιπτώσεών τους

Εισαγωγή

Πολλοί άνθρωποι γνωρίζουν ελάχιστα για το φαινόμενο της αναδοχής και αυτό οδηγεί σε μεγάλο αριθμό προκαταλήψεων, όπως προέκυψε από όλες σχεδόν τις ομάδες εστιασμένης συζήτησης (focus groups) που διεξήχθησαν στις χώρες-εταίρους. Οι προκαταλήψεις, οι ψευδομύθοι και οι πεποιθήσεις γύρω από την αναδοχή είναι πολυάριθμες και ποικίλες. Απορρέουν από την έλλειψη γνώσης του θέματος, την πολιτιστική κληρονομιά, το υπόβαθρο και τη δυσκολία πολλών να συλλάβουν την έννοια της γονεϊκότητας χωρίς να σχετίζεται με την κατοχή. Αυτό οδηγεί ορισμένους ανθρώπους σε προκατειλημμένες κρίσεις, όπως «Τι θα κάνει όταν το παιδί επιστρέψει μόνιμα στην οικογένεια καταγωγής του;» ή «Το παιδί δεν θα γίνει ποτέ πραγματικά δικό του/της· ποιος τον/την αναγκάζει να το κάνει;». Ο/Η ανάδοχος/-χη φροντιστής/-στρια δεν ασκεί την αναδοχή από την επιθυμία του/της να κατέχει, αλλά από την επιθυμία του/της να προσφέρει αγάπη και βοήθεια σε ένα παιδί και την οικογένειά του, γνωρίζοντας, συν τοις άλλοις, ότι το τέλος της αναδοχής δεν σημαίνει καθόλου το τέλος της σχέσης με το παιδί ή την οικογένειά του, μιας σχέσης που, όταν διαμορφώνεται και εδραιώνεται, όπως κάθε συναισθηματική σχέση, δεν τελειώνει με τη διακοπή μιας νομικής δέσμευσης.

Σε αυτή την ενότητα, δεν είναι σημαντικό να ακολουθήσετε τις δραστηριότητες με τη σειρά που σας παρουσιάζονται. Μετά την ολοκλήρωσή της, οι συμμετέχοντες/-χουσες θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να αναπτύσσουν διάλογο για να συγκρίνουν τις απόψεις σχετικά με την αναδοχή και να αντιμετωπίζουν τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα.
- Να γνωρίζουν τι είναι η διαπολιτισμική επικοινωνία, να εντοπίζουν τις διαπολιτισμικές διαφορές και να δίνουν παραδείγματα.
- Να αξιολογούν την πολιτισμική ευαισθητοποίηση ενός ατόμου παρατηρώντας την προσαρμοστικότητά του σε διαφορετικές αντιδράσεις.
- Να προωθούν μια πιο ανοιχτή στάση αναγνωρίζοντας τις υπάρχουσες πολιτισμικές διαφορές και τη μοναδικότητα κάθε κατάστασης.
- Να κατανοούν το μοντέλο διαπολιτισμικής ευαισθησίας του Bennett.
- Να εξετάζουν και να αναλύουν τους παράγοντες που συμβάλλουν στα πιο (διαδεδομένα) στερεότυπα.

Συνολική διάρκεια: 2 ώρες

Δραστηριότητες μάθησης

2.1 Ανάδοχη φροντίδα. Σύγκριση απόψεων

Τίτλος δραστηριότητας	Ανάδοχη φροντίδα. Σύγκριση απόψεων
Διάρκεια	45 λεπτά
Μαθησιακοί στόχοι	<p>Δημιουργία διαλόγου για τη σύγκριση διαφορετικών απόψεων σχετικά με την ανάδοχη φροντίδα.</p> <p>Ανάλυση και αξιολόγηση των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων σχετικά με την αναδοχή για τη δημιουργία ενός κοινού μοντέλου προς εφαρμογή.</p>
Απαιτούμενα υλικά	Μεγάλη λευκή αφίσα, στίλο, αυτοκόλλητα χαρτάκια σημειώσεων τύπου “post-it” σε διάφορα χρώματα, εκτυπωμένα φυλλάδια
Οδηγίες	<p>Ξεκινήστε διαβάζοντας τη μελέτη περίπτωσης της «Αμέλια».</p> <p>Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες σε 5 ομάδες.</p> <p>Κάθε ομάδα διαβάζει το δικό της περιεχόμενο.</p> <p>Ακολουθεί καταιγισμός ιδεών</p> <p>Κάθε ομάδα γράφει τις ιδέες της σε αυτοκόλλητα χαρτάκια τύπου post-it και τις τοποθετεί στην αφίσα.</p> <p>Ολοκληρώστε με τον σχολιασμό των αποτελεσμάτων.</p>
Συμβουλές για εκπαιδευτές/-τριες	<p>Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια θα πρέπει να εξοικειωθεί με τα επόμενα κεφάλαια της βιβλιογραφικής ανασκόπησης εστιάζοντας στο εθνικό του/της πλαίσιο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Νομικό και θεσμικό πλαίσιο για την αναδοχή • Προσέγγιση και επικοινωνία με υποψήφιες ανάδοχες οικογένειες • Προσέγγιση και επικοινωνία με τα παιδιά
Διανεμόμενα φυλλάδια	<p>Ανάγνωση της Μελέτης Περίπτωσης:</p> <p><i>Η Αμέλια είναι ένα 7χρονο κορίτσι από την Ιταλία. Ο πατέρας της είναι Πολωνός και επέστρεψε μόνος του στην Πολωνία, όταν η Αμέλια ήταν μικρή. Η μητέρα της ονομάζεται Μόνικα και είναι μια γυναίκα που έχει πρόβλημα με τα ναρκωτικά. Όταν η Αμέλια ήταν 6 ετών, η μητέρα της έπεσε από τις σκάλες μετά από χρήση ναρκωτικών και η μικρή κάλεσε σε βοήθεια. Οι κοινωνικοί/-κές λειτουργοί, κατόπιν εντολής του δικαστηρίου ανηλίκων, προστατεύουν το κορίτσι σε μια εκπαιδευτική κοινότητα για</i></p>

ανηλίκους. Η μητέρα αποφασίζει να ενταχθεί σε μια κοινότητα για να αντιμετωπίσει το πρόβλημά της με τα ναρκωτικά κάνοντας αποτοξίνωση. Μετά από 4 μήνες, μια οικογένεια αναλαμβάνει τη φροντίδα της Αμέλια, αλλά πολλά κρίσιμα ζητήματα και φόβοι έρχονται στην επιφάνεια.

Χωρισμός σε Ομάδες:

Ομάδα/ 1η Άποψη – Αμέλια

Ανάγνωση:

Με λένε Αμέλια. Είμαι 7 ετών και πηγαίνω σχολείο. Ζω με μια νέα οικογένεια εδώ και 6 μήνες, τη Σοφία και τον Λούκα, αλλά μου λείπει πολύ η μαμά μου. Μου είπαν ότι η Σοφία και ο Λούκα θα με βοηθήσουν και θα είμαι ευτυχισμένη, αλλά εγώ δεν θέλω νέους γονείς· έχω ήδη τη μαμά μου.

Μια φορά την εβδομάδα μπορώ να μιλάω με βιντεοκλήση στη μαμά μου. Δουλεύει πολύ σκληρά και μια μέρα θα είμαστε ξανά μαζί. Μου αρέσει το σχολείο, αλλά στην τάξη μου πάντα μου λένε ότι η μαμά μου με εγκατέλειψε και ότι τώρα έχω μια νέα μαμά και δεν μπορώ να έχω δύο! Είμαι πολύ στενοχωρημένη γιατί η Σοφία είναι καλή αλλά έχω ήδη μαμά! Η κοινωνική λειτουργός έρχεται συχνά στο σπίτι και όταν της λέω αυτά που μου λένε οι συμμαθητές μου, μου απαντά ότι η μητέρα μου με αγαπάει πάρα πολύ και ότι η Σοφία και ο Λούκα θέλουν απλώς να βοηθήσουν εμένα και τη μητέρα μου.

Το πιστεύω, αλλά φοβάμαι λίγο.

Ερωτήσεις/ Καταιγισμός ιδεών

Έχει κατανοήσει πλήρως η Αμέλια το νόημα της συμβίωσης με μια ανάδοχη οικογένεια;

Εξήγησε η κοινωνική λειτουργός στην Αμέλια με απλά λόγια τι είναι η ανάδοχη φροντίδα;

Ομάδα/ 2η Άποψη – Μητέρα της Αμέλια

Ανάγνωση:

Με λένε Μόνικα. Είμαι 40 ετών και ζω σε μια κοινότητα απεξάρτησης για άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τα ναρκωτικά.

Έκανα πολλά λάθη· έθεσα σε κίνδυνο τη ζωή της κόρης μου και αυτό είχε ως αποτέλεσμα να απομακρυνθεί από μένα. Συνειδητοποίησα ότι έκανα ένα λάθος και προσπαθώ να γίνω καλά. Θα κάνω τα πάντα για να ξαναγυρίσω στην Αμέλια.

	<p><i>Σήμερα, η κόρη μου ζει με μια νέα οικογένεια. Δεν συμφωνώ με αυτό. Θα τους αγαπήσει περισσότερο, καθώς είναι πιο πλούσιοι από εμένα.</i></p> <p><i>Η κοινωνική λειτουργός μου είπε ότι κανείς δεν θέλει να με αντικαταστήσει, αλλά το κοριτσάκι έχει το δικαίωμα να ζήσει όπως όλα τα παιδιά σε μια οικογένεια και όχι σε ένα ίδρυμα.</i></p> <p>Ερωτήσεις/ Καταιγισμός ιδεών</p> <p><i>Ποιες είναι οι προκαταλήψεις για την άσκηση της επιμέλειας από τη μητέρα;</i></p> <p><i>Έχετε λάβει επαρκείς πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα αναδοχής;</i></p> <p>Ομάδα/ 3η Άποψη – Ανάδοχη Οικογένεια</p> <p>Ανάγνωση:</p> <p><i>Είμαστε η Σοφία και ο Λούκα. Έχουμε ήδη 2 παιδιά και αποφασίσαμε να βοηθήσουμε άλλα παιδιά που αντιμετωπίζουν δυσκολίες.</i></p> <p><i>Οι φίλοι μας μάς λένε ότι η Αμέλια δεν θα μπορέσει να μείνει μαζί μας για πάντα, επειδή θέλει να επιστρέψει στη μητέρα της.</i></p> <p><i>Φοβόμαστε γιατί η μητέρα ξέρει πού μένουμε και δεν θέλουμε να έχουμε προβλήματα.</i></p> <p><i>Δεν είναι εύκολο να βοηθήσουμε την Αμέλια. Μας βλέπει σαν κακούς ξένους, αλλά εμείς την αγαπάμε.</i></p> <p>Ερωτήσεις/ Καταιγισμός ιδεών:</p> <p><i>Εξήγησε καλά η κοινωνική λειτουργός τους στόχους και το χρονοδιάγραμμα της αναδοχής;</i></p> <p><i>Συμφώνησε η οικογένεια να συνεργαστεί με τη μητέρα της Αμέλια;</i></p> <p><i>Ποιες είναι οι προκαταλήψεις ή τα στερεότυπα στο έργο της αναδοχής;</i></p> <p>Ομάδα/ 4η Άποψη – Κοινωνική Λειτουργός</p> <p>Ανάγνωση:</p> <p><i>Είμαι η κοινωνική λειτουργός της Αμέλια.</i></p> <p><i>Μετά από 4 μήνες στο ίδρυμα, άρχισα να μιλάω με την Αμέλια και την ανάδοχη μητέρα.</i></p>
--	--

	<p>Γνωρίζω ότι υπάρχουν πολλοί φόβοι και προκαταλήψεις. Γι' αυτό, καθορίσαμε κοινούς στόχους σε συνεργασία με το παιδί, τη μητέρα του και την ανάδοχη οικογένεια.</p> <p>Το Πρόγραμμα Αναδοχής θα διαρκέσει έως ότου η μητέρα της Αμέλια θεραπευτεί και είναι έτοιμη να ζήσει έξω από την κοινότητα, με δουλειά και σπίτι. Η ανάδοχη οικογένεια είναι διαθέσιμη να υποδεχτεί την Αμέλια χωρίς να κόψει τον δεσμό που έχει με τη μητέρα της.</p> <p>Πραγματοποιούνται πολλές εβδομαδιαίες συναντήσεις με τη βοήθεια ψυχολόγου που πλαισιώνει την οικογένεια στο Πρόγραμμα Αναδοχής.</p> <p>Η μητέρα μερικές φορές μας βάζει εμπόδια.</p> <p>Ερωτήσεις/ Καταιγισμός ιδεών</p> <p>Έχει εργαστεί επαρκώς η κοινωνική λειτουργός για τους στόχους του Προγράμματος Αναδοχής;</p> <p>Θα μπορούσε η συμπεριφορά της μητέρας να συνδέεται με την ελλιπή κοινοποίηση των στόχων της οικογενειακής επιμέλειας;</p> <p>Σκεφτείτε μια αποτελεσματική επικοινωνιακή στρατηγική για την αντιμετώπιση των προκαταλήψεων που σχετίζονται με την επιμέλεια.</p> <p>Ομάδα/ 5η Άποψη – Σχολείο</p> <p>Ανάγνωση:</p> <p>Είμαι η δασκάλα της Αμέλια. Το κοριτσάκι είναι καλό, αλλά κλαίει πού και πού.</p> <p>Γνωρίζουμε ότι ζει σε μια νέα οικογένεια, επειδή η μητέρα της βρίσκεται σε μια κοινότητα για τοξικομανείς.</p> <p>Συχνά δεν ξέρουμε πώς να συμπεριφερθούμε. Για παράδειγμα, όταν είναι η Ημέρα της Μητέρας, η Αμέλια είναι λυπημένη γιατί λέει ότι δεν ξέρει αν πρέπει να γράψει το γράμμα στην πραγματική ή στη νέα της μητέρα.</p> <p>Θα θέλαμε επίσης οι κοινωνικοί λειτουργοί να μας εξηγήσουν τι πρέπει να απαντάμε και τι να κάνουμε. Λυπούμαστε που η Αμέλια δεν μπορεί να είναι με τη μητέρα της και λυπούμαστε που μια μέρα θα πρέπει και αυτή να εγκαταλείψει τη νέα της οικογένεια.</p> <p>Ερωτήσεις/ Καταιγισμός ιδεών</p> <p>Είναι σημαντικό να ευαισθητοποιηθεί τα σχολείο για το θέμα της αναδοχής εμπλέκοντας εκπαιδευτικούς στο πρόγραμμα αναδοχής;</p>
--	---

	<p>Θα μπορούσε το σχολείο να οργανώσει συναντήσεις με τους γονείς για την αντιμετώπιση των προκαταλήψεων που σχετίζονται με την αναδοχή;</p>
<p>Προσαρμογές για το διαδικτυακό περιβάλλον</p>	<p>Ομάδα/ 1η Άποψη – Αμέλια</p> <p>Ομάδα/ 2η Άποψη – Μητέρα της Αμέλια</p> <p>Ομάδα/ 3η Άποψη – Ανάδοχη Οικογένεια</p> <p>Ομάδα/ 4η Άποψη – Κοινωνική Λειτουργός</p> <p>Ομάδα/ 5η Άποψη – Σχολείο</p>
<p>Βιβλιογραφικές αναφορές</p>	<p>Δ/Υ</p>

2.2 Το παιχνίδι της οδοντογλυφίδας

Τίτλος δραστηριότητας	Το παιχνίδι της οδοντογλυφίδας
Διάρκεια	30 λεπτά
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Η δραστηριότητα αυτή θα προσφέρει γνώσεις στους/στις συμμετέχοντες/-χουσες, καθώς θα είναι σε θέση να κατανοήσουν τι είναι η διαπολιτισμική επικοινωνία. Επιπλέον, θα είναι σε θέση να δώσουν πρωτότυπα παραδείγματα διαπολιτισμικών διαφορών που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια μιας συζήτησης με ένα άτομο από διαφορετικό πολιτισμό. • Ακόμη, θα τους δώσει τη δυνατότητα να αναπτύξουν νέες δεξιότητες, καθώς θα είναι σε θέση να αξιολογήσουν την ευαισθητοποίηση ενός ατόμου στις πολιτισμικές διαφορές, καθορίζοντας αν είναι σε θέση να προσαρμοστεί σύμφωνα με τις αντιδράσεις ενός άλλου ατόμου. • Τέλος, θα τους βοηθήσει να υιοθετήσουν μια πιο απροκατάληπτη στάση, καθώς θα έχουν αποκτήσει γνώση των υπαρχουσών πολιτισμικών διαφορών και θα είναι σε θέση να ανακαλέσουν στη μνήμη τους όσα έχει μοιραστεί κάθε άτομο, ώστε να αναγνωρίζουν ότι όλες οι καταστάσεις είναι διαφορετικές και ότι είναι επομένως απαραίτητο να κάνουμε ένα βήμα πίσω.
Απαιτούμενα υλικά	<p>1 κουτί με χρωματιστά αυτοκόλλητα</p> <p>1 γεμάτο κουτί με οδοντογλυφίδες</p> <p>3 πολιτιστικές κάρτες</p> <p>→ Οι πολιτιστικές κάρτες <u>προετοιμάζονται εκ των προτέρων</u>. Πρόκειται για κάρτες στις οποίες αναγράφεται μια πολιτισμική ιδιαιτερότητα που συνδέεται με μια χώρα. Η κάρτα περιγράφει μια συμπεριφορά που πολιτισμικά θεωρείται προσβλητική σε μια συγκεκριμένη χώρα, ενώ αυτό δεν συμβαίνει αλλού.</p>
Οδηγίες	<p>Αρχικά, χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες σε τρεις (3) ομάδες, έτσι ώστε να μην μπορούν να ακούσουν τι λέγεται στις άλλες ομάδες.</p> <p>Κάθε ομάδα λαμβάνει μερικά χρωματιστά αυτοκόλλητα που τα μέλη της μπορούν να κολλήσουν στα σακάκια τους για να ξεχωρίζουν (π.χ. να υπάρχει μια πράσινη ομάδα, μια μπλε ομάδα κ.λπ.).</p>

Κάθε συμμετέχων/-χουσα λαμβάνει μερικές οδοντογλυφίδες που πρέπει να κρατάει στο δεξί του/της χέρι. Αυτές είναι οι οδοντογλυφίδες που θα δώσει στους/στις άλλους/-λες παίκτες/-κτριες. Το αριστερό του/της χέρι θα πρέπει να παραμείνει άδειο, ώστε να μπορεί να κρατήσει τις οδοντογλυφίδες που θα λάβει.

Κάθε ομάδα λαμβάνει μια πολιτιστική κάρτα. Πρόκειται για μια κάρτα που έχει προετοιμάσει εκ των προτέρων ο/η αρχηγός του παιχνιδιού και στην οποία εμφανίζεται μια πολιτισμική ιδιαιτερότητα. Αυτή η ιδιαιτερότητα αντιστοιχεί σε ένα έθιμο μιας συγκεκριμένης ομάδας και, πιο συγκεκριμένα, σε μια συμπεριφορά που θεωρείται προσβλητική σε μια συγκεκριμένη χώρα. Για παράδειγμα: «Στην Ιαπωνία, αποδοκιμάζεται το να κοιτάζεις επίμονα ένα άλλο άτομο στα μάτια».

Δώστε σε κάθε ομάδα μια πολιτιστική κάρτα και ζητήστε από τα μέλη να τη διαβάσουν και να σκεφτούν πώς μπορούν να ενεργήσουν σύμφωνα με αυτήν (για παράδειγμα, αν στη χώρα τους αποδοκιμάζεται να κοιτάζουν ένα άτομο επίμονα στα μάτια, πώς θα συμπεριφερθούν όταν μιλούν σε ένα άτομο;)

Μόλις όλες οι ομάδες εξοικειωθούν με τις κάρτες τους, συγκεντρώστε τις σε μια αίθουσα και ζητήστε τους να συζητήσουν με τα μέλη των άλλων ομάδων. Δεν υπάρχουν κανόνες, εκτός από το ότι δεν μπορούν να πουν τίποτα σχετικό με την πολιτισμική τους ιδιαιτερότητα και ότι δεν μπορούν να αποκαλύψουν την ιδιαιτερότητά τους.

Κατά τη διάρκεια των συζητήσεών τους, ορισμένοι άνθρωποι θα προσβληθούν, επειδή θα έρθουν αντιμέτωποι με διαφορετικά έθιμα (για παράδειγμα, ένα άτομο θα κοιτάζει τον άλλον στα μάτια όταν μιλάει).

Κάθε φορά που κάποιος/-ποια προσβάλλεται από τη συμπεριφορά του άλλου ατόμου, επειδή τη θεωρεί ασεβή, θα του δίνει μια οδοντογλυφίδα ως σύμβολο της αμηχανίας του/της. Στόχος όλων των συμμετεχόντων/-χουσών είναι να λάβουν όσο το δυνατόν λιγότερες οδοντογλυφίδες και, επομένως, να μαντέψουν την πολιτισμική ιδιαιτερότητα των άλλων ομάδων, ώστε να αποφύγουν να τις προσβάλουν.

Μετά από 15 λεπτά, οι συμμετέχοντες/-χουσες ανασυγκροτούνται στις ομάδες τους και μετρούν τις οδοντογλυφίδες που έχουν λάβει (αυτές που βρίσκονται στο αριστερό τους χέρι). Η ομάδα με τις περισσότερες οδοντογλυφίδες θεωρείται ηττημένη, ενώ η ομάδα με τις λιγότερες οδοντογλυφίδες θεωρείται νικήτρια, διότι αυτό σημαίνει ότι κατάφερε να προσαρμοστεί καλύτερα στην κουλτούρα της άλλης ομάδας.

	<p>Στη συνέχεια, κάθε ομάδα πρέπει να καταλήξει σε συμφωνία σχετικά με την πολιτισμική ιδιαιτερότητα των άλλων ομάδων και να κάνει μια εικασία. Μόλις όλες οι ομάδες κάνουν την εικασία τους, κάθε ομάδα αποκαλύπτει την πολιτιστική της κάρτα και οι συμμετέχοντες/-χουσες μπορούν να τη συζητήσουν λέγοντας αν τους φάνηκε προφανής και πώς ένιωσαν όταν συζητούσαν με άτομα από αυτή την ομάδα.</p>
<p>Συμβουλές για εκπαιδευτές/-τριες</p>	<p>Στην αρχή, οι συμμετέχοντες/-χουσες μπορεί να ντρέπονται, οπότε μη διστάσετε να τους/τις βάλετε να συζητήσουν σε ζεύγη. Αν δύο άτομα από την μπλε ομάδα θέλουν να συζητήσουν με δύο άτομα από την κίτρινη ομάδα, δεν υπάρχει πρόβλημα.</p> <p>Στο τέλος του παιχνιδιού, μπορείτε να ρωτήσετε τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες τι έχουν κατανοήσει για τη διαπολιτισμική επικοινωνία και αν όλες οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες είναι εύκολα αντιληπτές.</p> <p>Αν πιστεύετε ότι οι συμμετέχοντες/-χουσες θέλουν να συζητήσουν, μπορείτε να προτείνετε μια πρόσθετη δραστηριότητα.</p> <p>Οι εθελοντές/-ντριες συμμετέχοντες/-χουσες μπορούν να διηγηθούν μια κατάσταση στην οποία αντιμετώπισαν προβλήματα διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Για παράδειγμα, αν κάποιος πήγε ταξίδι σε άλλη χώρα και του πήρε πολύ χρόνο για να συνειδητοποιήσει ότι μια χειρονομία που θεωρούσε προσβλητική στη δική του κουλτούρα δεν ήταν προσβλητική σε αυτή τη χώρα, ή αντίθετα ότι μια χειρονομία που συνηθίζεται στη δική του χώρα εκλήφθηκε πολύ άσχημα σε μια χώρα που επισκέφθηκε.</p>
<p>Διανεμόμενα φυλλάδια</p>	<p>Ακολουθούν παρακάτω οι τρεις (3) πολιτιστικές κάρτες που θα χρειαστείτε:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στην Ιαπωνία, δεν είναι σωστό να κοιτάτε κατάματα ένα άτομο και δεν πρέπει να κοιτάτε επίμονα τον/τη συνομιλητή/-ριά σας. • Στη Λαπωνία, πρέπει να αφήνετε μια σιωπή ανάμεσα σε κάθε πρόταση. Δεν είναι σωστό να διακόπτετε ένα άτομο που μιλάει ή να απαντάτε πολύ γρήγορα. Πρέπει να περιμένετε μερικά δευτερόλεπτα προτού απαντήσετε. • Στη Ρωσία, δεν είναι σωστό να χαμογελάτε σε αγνώστους και το χαμόγελο από άτομα που δεν γνωρίζετε μπορεί να ερμηνευτεί ως υποκριτικό ή ακόμη και ως ιδιοτελές. Πρέπει να αποφεύγετε να χαμογελάτε ή να γελάτε. <p>Εδώ είναι ένα έγγραφο που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να εκτυπώσετε τις 3 κάρτες.</p>

Προσαρμογές για το διαδικτυακό περιβάλλον	<p>Η κύρια δραστηριότητα δεν μπορεί να προσαρμοστεί για διαδικτυακούς/-κές συμμετέχοντες/-χουσες, καθώς οι άνθρωποι πρέπει να βλέπουν ο ένας τον άλλον από κοντά για να καταγράψουν τις αντιδράσεις του/της συμπαίκτη/-κτριας τους και, επομένως, να μαντέψουν αν τον/την έκαναν να νιώσει άβολα.</p> <p>Ωστόσο, η πρόσθετη δραστηριότητα μπορεί να διεξαχθεί με διαδικτυακούς/-κές συμμετέχοντες/-χουσες, καθώς συνίσταται στην αφήγηση ιστοριών σχετικά με τη διαπολιτισμική επικοινωνία. Αν όλοι/-λες οι συμμετέχοντες/-χουσες είναι συγκεντρωμένοι/-νες στους υπολογιστές τους, μπορούν να μοιραστούν τις ιστορίες τους ανεξάρτητα από την τοποθεσία τους. Σας συμβουλεύουμε να αφιερώσετε χρόνο για την πρόσθετη δραστηριότητα σε περίπτωση που οι συμμετέχοντες/-χουσες παρακολουθούν τη συνάντηση μέσω του διαδικτύου.</p>
Βιβλιογραφικές αναφορές	<p>Ακολουθούν οι πηγές για όσους/-σες επιθυμούν να διερευνήσουν την ιστορία αυτών των (πραγματικών) πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων:</p> <p>Les cultures de la conversation (scienceshumaines.com)</p> <p>Pourquoi les Russes sourient moins que les Occidentaux (huffingtonpost.fr)</p> <p>Dix erreurs à éviter au Japon - L'Express (lexpress.fr)</p>

2.3 Το μοντέλο διαπολιτισμικής ευαισθησίας του Bennett

Τίτλος δραστηριότητας	<i>Το μοντέλο διαπολιτισμικής ευαισθησίας του Bennett</i>
Διάρκεια	<i>45 λεπτά</i>
Μαθησιακοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Κατανόηση του μοντέλου διαπολιτισμικής ευαισθησίας του Bennett. • Κατανόηση των παραγόντων των στερεοτύπων. • Ανάλυση των συνηθέστερων στερεοτύπων.
Απαιτούμενα υλικά	<i>Κάρτες που εξηγούν κάθε στάδιο του μοντέλου του Bennett</i>
Οδηγίες	<i>Σε αυτή την άσκηση, θα παρουσιαστεί το μοντέλο διαπολιτισμικής ευαισθησίας του Bennett. Πριν από την παρουσίαση του μοντέλου, ο/η εκπαιδευτής/-τρια χωρίζει τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες σε μικρές ομάδες (4-5 άτομα) και τους ζητά:</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • Να γράψουν τον δικό τους ορισμό της διαπολιτισμικής ευαισθησίας· • Να περιγράψουν ένα άτομο στο περιβάλλον τους που θεωρείτε ότι είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο σε διαπολιτισμικά ζητήματα· • Να περιγράψουν ένα άτομο που έχουν συναντήσει, το οποίο φέρθηκε χωρίς ευαισθησία σε διαπολιτισμικά ζητήματα. <p>Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες/-χουσες προσπαθούν να βάλουν τα έξι (6) στάδια του μοντέλου του Bennett στη σωστή σειρά.</p> <table border="1" data-bbox="499 663 1337 1753"> <tr> <td data-bbox="499 663 727 846">Στάδιο – Ελαχιστοποίηση</td> <td data-bbox="727 663 1337 846">Το άτομο αναγνωρίζει επιφανειακές πολιτισμικές διαφορές αλλά θεωρεί ότι είναι ασήμαντες, επειδή όλοι οι πολιτισμοί είναι παρόμοιοι σε γενικές γραμμές μεταξύ τους.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="499 846 727 1025">Στάδιο – Άμυνα</td> <td data-bbox="727 846 1337 1025">ο άτομο αντιδρά ενάντια στην απειλή των ξένων πολιτισμών υποτιμώντας τις άλλες κουλτούρες (αρνητικά στερεότυπα) και προβάλλει την ανωτερότητα της εθνικής του κουλτούρας.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="499 1025 727 1133">Στάδιο – Ενσωμάτωση</td> <td data-bbox="727 1025 1337 1133">Το άτομο επεκτείνει και ενσωματώνει γνωστές κοσμοθεωρίες στη δική του.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="499 1133 727 1312">Στάδιο – Άρνηση</td> <td data-bbox="727 1133 1337 1312">ο άτομο αρνείται τη διαφορετικότητα ή την ύπαρξη άλλων πολιτισμών εγείροντας φυσικά ή ψυχολογικά εμπόδια, όπως η απομόνωση και ο διαχωρισμός από άλλους πολιτισμούς.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="499 1312 727 1491">Στάδιο – Αποδοχή</td> <td data-bbox="727 1312 1337 1491">Το άτομο αποδέχεται και σέβεται τις πολιτισμικές διαφορές στις συμπεριφορές και τις αξίες. Το γεγονός ότι αποδέχεται δεν σημαίνει απαραίτητα ότι «συμφωνεί» με αυτές.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="499 1491 727 1753">Στάδιο – Προσαρμογή</td> <td data-bbox="727 1491 1337 1753">Το άτομο αναπτύσσει την ικανότητα να μετατοπίζει την οπτική του σε επιλεγμένες πολιτισμικά ποικιλόμορφες κοσμοθεωρίες μέσω της ενσυναίσθησης και του πλουραλισμού. Το γεγονός ότι προσαρμόζεται δεν σημαίνει ότι «υιοθετεί».</td> </tr> </table> <p>Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια ζητά από τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες να συγκρίνουν τις απαντήσεις τους με το μοντέλο του Bennett στη σωστή σειρά και τους/τις ρωτά για την εμπειρία που βίωσαν.</p>	Στάδιο – Ελαχιστοποίηση	Το άτομο αναγνωρίζει επιφανειακές πολιτισμικές διαφορές αλλά θεωρεί ότι είναι ασήμαντες, επειδή όλοι οι πολιτισμοί είναι παρόμοιοι σε γενικές γραμμές μεταξύ τους.	Στάδιο – Άμυνα	ο άτομο αντιδρά ενάντια στην απειλή των ξένων πολιτισμών υποτιμώντας τις άλλες κουλτούρες (αρνητικά στερεότυπα) και προβάλλει την ανωτερότητα της εθνικής του κουλτούρας.	Στάδιο – Ενσωμάτωση	Το άτομο επεκτείνει και ενσωματώνει γνωστές κοσμοθεωρίες στη δική του.	Στάδιο – Άρνηση	ο άτομο αρνείται τη διαφορετικότητα ή την ύπαρξη άλλων πολιτισμών εγείροντας φυσικά ή ψυχολογικά εμπόδια, όπως η απομόνωση και ο διαχωρισμός από άλλους πολιτισμούς.	Στάδιο – Αποδοχή	Το άτομο αποδέχεται και σέβεται τις πολιτισμικές διαφορές στις συμπεριφορές και τις αξίες. Το γεγονός ότι αποδέχεται δεν σημαίνει απαραίτητα ότι «συμφωνεί» με αυτές.	Στάδιο – Προσαρμογή	Το άτομο αναπτύσσει την ικανότητα να μετατοπίζει την οπτική του σε επιλεγμένες πολιτισμικά ποικιλόμορφες κοσμοθεωρίες μέσω της ενσυναίσθησης και του πλουραλισμού. Το γεγονός ότι προσαρμόζεται δεν σημαίνει ότι «υιοθετεί».
Στάδιο – Ελαχιστοποίηση	Το άτομο αναγνωρίζει επιφανειακές πολιτισμικές διαφορές αλλά θεωρεί ότι είναι ασήμαντες, επειδή όλοι οι πολιτισμοί είναι παρόμοιοι σε γενικές γραμμές μεταξύ τους.												
Στάδιο – Άμυνα	ο άτομο αντιδρά ενάντια στην απειλή των ξένων πολιτισμών υποτιμώντας τις άλλες κουλτούρες (αρνητικά στερεότυπα) και προβάλλει την ανωτερότητα της εθνικής του κουλτούρας.												
Στάδιο – Ενσωμάτωση	Το άτομο επεκτείνει και ενσωματώνει γνωστές κοσμοθεωρίες στη δική του.												
Στάδιο – Άρνηση	ο άτομο αρνείται τη διαφορετικότητα ή την ύπαρξη άλλων πολιτισμών εγείροντας φυσικά ή ψυχολογικά εμπόδια, όπως η απομόνωση και ο διαχωρισμός από άλλους πολιτισμούς.												
Στάδιο – Αποδοχή	Το άτομο αποδέχεται και σέβεται τις πολιτισμικές διαφορές στις συμπεριφορές και τις αξίες. Το γεγονός ότι αποδέχεται δεν σημαίνει απαραίτητα ότι «συμφωνεί» με αυτές.												
Στάδιο – Προσαρμογή	Το άτομο αναπτύσσει την ικανότητα να μετατοπίζει την οπτική του σε επιλεγμένες πολιτισμικά ποικιλόμορφες κοσμοθεωρίες μέσω της ενσυναίσθησης και του πλουραλισμού. Το γεγονός ότι προσαρμόζεται δεν σημαίνει ότι «υιοθετεί».												
Συμβουλές για εκπαιδευτές/-τριες	Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια θα πρέπει να εξοικειωθεί με τα παρακάτω κεφάλαια της βιβλιογραφικής ανασκόπησης εστιάζοντας όμως στο εθνικό του/της πλαίσιο:												

	<ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή. Η σημασία της αναδοχής, με έμφαση στον ρόλο της για τα ασυνόδευτα και χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά • Προσέγγιση και επικοινωνία με υποψήφιες ανάδοχες οικογένειες • Στρατηγικές πρόσληψης
Διανεμόμενα φυλλάδια	Δ/Υ
Προσαρμογές για το διαδικτυακό περιβάλλον	Σε διαδικτυακά περιβάλλοντα, ο/η εκπαιδευτής/-τρια μπορεί να χωρίσει τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες σε μικρότερες ομάδες και η συζήτηση μπορεί να υλοποιηθεί σε breakout rooms.
Βιβλιογραφικές αναφορές	https://organizingengagement.org/models/developmental-model-of-intercultural-sensitivity/

Ενότητα 3: Αποτελεσματική εμπλοκή με δυνητικούς ανάδοχους γονείς

Εισαγωγή

Οι κοινωνικοί/-κές λειτουργοί διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην αναδοχή και στη σύνδεση του συστήματος με τις οικογένειες. Εκτός από την ενασχόλησή τους με τις οικογένειες, διασφαλίζουν επίσης ότι υπάρχει έλεγχος και εκπαίδευση για τις ενδιαφερόμενες οικογένειες και στοχεύουν στη συναισθηματική υποστήριξη των γονέων και των παιδιών κατά την προσαρμογή τους στο νέο οικογενειακό περιβάλλον. Έτσι, στο πλαίσιο της πρόσληψης ανάδοχων οικογενειών, οι εν λόγω επαγγελματίες θα πρέπει να καλλιεργούν τις ακόλουθες ικανότητες:

- Ενσυναίσθηση και Ευαισθησία
- Αποτελεσματική Επικοινωνία
- Συνεργασία και Ομαδικότητα
- Ανθεκτικότητα και Διαχείριση Άγχους
- Αποτελεσματική Εμπλοκή.

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της ενότητας, οι συμμετέχοντες/-χουσες θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να εφαρμόζουν βασικές αρχές επικοινωνίας με τους δυνητικούς ανάδοχους γονείς.
- Να βοηθούν τους δυνητικούς ανάδοχους γονείς στην αντιμετώπιση των ερωτημάτων που αφορούν την ανάδοχη φροντίδα.
- Να παρέχουν υποστήριξη σε δυνητικούς ανάδοχους γονείς κατά τη διάρκεια κρίσεων.
- Να αναπτύσσουν ανακοινώσεις πρόσληψης για την προσέλκυση δυνητικών ανάδοχων γονέων.
- Να δημιουργούν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικά ένα σχέδιο επικοινωνίας.

Συνολική διάρκεια: 2 ώρες 15 λεπτά

Δραστηριότητες μάθησης

3.1 Τι θα κάνετε αν...;

Τίτλος δραστηριότητας	Τι θα κάνετε αν...;
Διάρκεια	1 ώρα
Μαθησιακοί στόχοι	<p>Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-νες θα είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Να εφαρμόζουν βασικές αρχές επικοινωνίας με τους δυνητικούς ανάδοχους γονείς. ➤ Να στηρίζουν δυνητικούς ανάδοχους γονείς στην επίλυση ερωτημάτων σχετικά με την ανάδοχη φροντίδα. ➤ Να στηρίζουν δυνητικούς ανάδοχους γονείς σε στιγμές κρίσης.
Απαιτούμενα υλικά	<p>Εκτυπωμένα φυλλάδια (offline πιλοτική δοκιμή)</p> <p>Διανεμόμενα φυλλάδια σε χωριστά έγγραφα Word (online πιλοτική δοκιμή)</p>
Οδηγίες	<p>Παρουσιάστε την παρούσα ενότητα στους/στις συμμετέχοντες/-χουσες και εξηγήστε ότι θα επικεντρωθείτε στην πρόσληψη και την επικοινωνία με τους δυνητικούς ανάδοχους γονείς. Αναφερθείτε εν συντομία στα κύρια σημεία της Ενότητας 2 σχετικά με τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις για την αναδοχή παιδιών, τα οποία μπορεί να μειώσουν το ενδιαφέρον και την προθυμία των δυνητικών ανάδοχων γονέων. [5 λεπτά]</p> <p>Εισάγετε τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες στη δραστηριότητα εστιάζοντας στην επικοινωνία των επαγγελματιών με τους υποψήφιους ανάδοχους γονείς. Εξηγήστε ότι οι επαγγελματίες πρέπει να είναι προετοιμασμένοι/-νες να απαντούν σε ερωτήσεις και να χειρίζονται πιθανές καταστάσεις κρίσης, όπως το άγχος των δυνητικών γονέων για τη διαδικασία ή τα γραφειοκρατικά εμπόδια, προσπαθώντας πάντα να καταπολεμούν πιθανά στερεότυπα και να τονίζουν τα πλεονεκτήματα της αναδοχής. Διευκρινίστε ότι σε αυτή τη συνάντηση, οι συμμετέχοντες/-χουσες θα ασχοληθούν με μια δραστηριότητα παιχνιδιού ρόλων και ζητήστε τους να σχηματίσουν τρεις ομάδες. Οι Ομάδες Α και Β θα αποτελούνται από τρεις εκπαιδευόμενους/-νες – δύο θα είναι οι δυνητικοί ανάδοχοι γονείς και ένας/μία θα είναι ο/η επαγγελματίας ανάδοχης φροντίδας· η Ομάδα Γ θα αποτελείται από δύο εκπαιδευόμενους/-νες – ένας θα είναι δυνητικός ανάδοχος μονογονέας και ένας/μία θα είναι ο/η επαγγελματίας. [10 λεπτά]</p>

	<p>Μοιράστε τα σενάρια που παρουσιάζονται στη σχετική ενότητα και εξηγήστε στις ομάδες ότι θα έχουν στη διάθεσή τους 10 λεπτά για να κατανείμουν τους ρόλους και να προετοιμαστούν για την υλοποίηση του σεναρίου τους. [10 λεπτά]</p> <p>Κάθε ομάδα θα έχει 5 λεπτά για να παρουσιάσει το σενάριό της στην ολομέλεια και 5 λεπτά για να το συζητήσει με την ομάδα. [10 λεπτά ανά ομάδα, 30 λεπτά συνολικά]</p> <p>Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, μπορείτε να θέσετε ορισμένα από τα ακόλουθα ερωτήματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υπάρχει κάτι που θα κάνατε διαφορετικά; • Αισθάνεστε προετοιμασμένοι/-νες για μια τέτοια κατάσταση στην πραγματική ζωή; Α ναι, πώς θα μπορούσατε να προετοιμαστείτε καλύτερα; Αν όχι, τι θα χρειαζόσασταν για να νιώσετε πιο προετοιμασμένοι/-νες; • Υπάρχουν πηγές ή/και υλικά που θα μπορούσαν να σας υποστηρίξουν σε τέτοιες καταστάσεις; • Αφού εκτελέσατε/παρακολουθήσατε τα σενάρια, υπάρχουν αλλαγές που θα μπορούσατε να εφαρμόσετε στην καθημερινή σας εργασία για να βελτιώσετε την πρακτική σας; <p>Μετά την ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας, συνοψίστε τα κύρια σημεία που αναφέρθηκαν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων εστιάζοντας στα προπαρασκευαστικά βήματα που μπορούν να κάνουν οι επαγγελματίες και στις αλλαγές που μπορούν να εφαρμόσουν για την καλύτερη επικοινωνία με τους υποψήφιους ανάδοχους γονείς.</p>
<p><i>Συμβουλές για εκπαιδευτές/-τριες</i></p>	<p>Θα ήταν ωφέλιμο να δημιουργηθεί ένας κωδικός QR για την Έκθεση Βιβλιογραφικής Επισκόπησης, η οποία περιέχει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τα θέματα που συζητήθηκαν, ούτως ώστε οι συμμετέχοντες/-χουσες να μπορούν να τη σκανάρουν και να τη διαβάσουν με τον δικό τους ρυθμό.</p> <p><i>Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια θα πρέπει να εξοικειωθεί με τα παρακάτω κεφάλαια της βιβλιογραφικής ανασκόπησης εστιάζοντας όμως στο εθνικό του/της πλαίσιο:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Εισαγωγή. Η σημασία της αναδοχής, με έμφαση στον ρόλο της για τα ασυνόδευτα και χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά</i> • <i>Νομικό και θεσμικό πλαίσιο για την αναδοχή</i> • <i>Προσέγγιση και επικοινωνία με υποψήφιες ανάδοχες οικογένειες</i> • <i>Προσέγγιση και επικοινωνία με τα παιδιά</i> • <i>Στρατηγικές πρόσληψης</i>

<p>Διανεμόμενα φυλλάδια</p>	<p>Σενάριο – Ομάδα Α</p> <p>Δύο υποψήφιοι έρχονται στο γραφείο σας για να εγγραφούν στο σύστημα ως ανάδοχοι γονείς. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, υποψιάζεστε ότι τα κίνητρά τους μπορεί να είναι οικονομικά, καθώς θέτουν συνεχώς ερωτήσεις για τις σχετικές παροχές. Τι κάνετε;</p> <p><i>(Ο/Η επαγγελματίας θα μπορούσε να διερευνήσει περαιτέρω το θέμα και αν οι υποψίες του/της αποδειχθούν σωστές, το ζευγάρι δεν θα εγγραφεί στο σύστημα).</i></p> <p>Σενάριο – Ομάδα Β</p> <p>Ένα ζευγάρι διορίστηκε ανάδοχος γονέας ενός παιδιού που φαίνεται να απέχει από τη μεγάλη ομάδα παιδιών που διαμένουν στην υπηρεσία σας. Αν και γνωρίζετε ότι αυτό είναι συνέπεια του αποχωρισμού του παιδιού από τους βιολογικούς του γονείς και του προσφυγικού του παρελθόντος, αντιλαμβάνεστε ότι οι ανάδοχοι γονείς ανησυχούν και αγχώνεται για το πώς να προσεγγίσουν το παιδί. Τι κάνετε;</p> <p><i>(Ο/Η επαγγελματίας θα μπορούσε να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τα ασυνόδευτα ανήλικα και τις ανάγκες τους, καθώς και τον τρόπο προσέγγισης του παιδιού)</i></p> <p>Σενάριο – Ομάδα Γ</p> <p>Ένας υποψήφιος έρχεται στο γραφείο σας για να ζητήσει πληροφορίες σχετικά με το πώς μπορεί να γίνει ανάδοχος γονέας. Μόλις συνειδητοποιεί τα γραφειοκρατικά εμπόδια, μπερδεύεται και αρχίζει να κλαίει. Πώς αντιδράτε;</p> <p><i>(Ιδανικά, ο/η επαγγελματίας θα πρέπει να προσπαθήσει να απλουστεύσει τις διαδικασίες.)</i></p>
<p>Προσαρμογές για το διαδικτυακό περιβάλλον</p>	<p>Αν η πιλοτική δοκιμή πραγματοποιηθεί διαδικτυακά, μπορείτε να χωρίσετε τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες σε break-out rooms και να τους ζητήσετε να εκτελέσουν τα σενάρια στο πλαίσιο διαδικτυακών συναντήσεων. Τα σενάρια θα πρέπει να αποστέλλονται με μηνύματα στα break-out rooms.</p>
<p>Βιβλιογραφικές αναφορές</p>	<p>Η δραστηριότητα αναπτύχθηκε από το Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας – ΚΜΟΡ.</p>

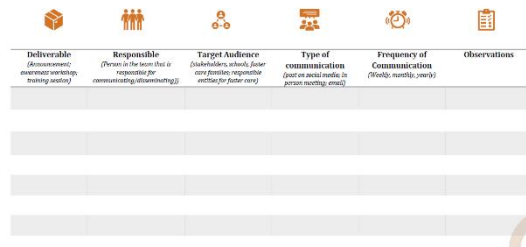
3.2 Πώς να προσλαμβάνετε αποτελεσματικά δυνητικούς ανάδοχους γονείς

Τίτλος δραστηριότητας	Πώς να προσλαμβάνετε αποτελεσματικά δυνητικούς ανάδοχους γονείς
Διάρκεια	30 - 45 λεπτά
Μαθησιακοί στόχοι	Μετά το τέλος αυτής της δραστηριότητας, οι συμμετέχοντες/-χουσες θα είναι σε θέση να σχεδιάσουν μια αποτελεσματική ανακοίνωση πρόσληψης και να τη χρησιμοποιήσουν για να προσελκύσουν δυνητικούς ανάδοχους γονείς.
Απαιτούμενα υλικά	Χαρτιά, μαρκαδόροι, αυτοκόλλητα χαρτάκια σημειώσεων τύπου “post-it”.
Οδηγίες	<p>1ο Βήμα. Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/-χουσες σε ομάδες των 3-4 ατόμων.</p> <p>2ο Βήμα: Για να δημιουργήσουν μια αποτελεσματική ανακοίνωση προσέλκυσης, ενθαρρύνετε τις ομάδες να χρησιμοποιήσουν τις εξής 5 ερωτήσεις: Γιατί; Ποιος;, Πού;, Τι; και Πότε;.</p> <p>Γιατί δημιουργείτε αυτή την ανακοίνωση; Προσδιορίστε τους στόχους σας.</p> <p>Ποια άτομα προσπαθείτε να προσεγγίσετε; Να είστε συγκεκριμένοι/-νες. Σκεφτείτε το κοινό σας από την άποψη των δημογραφικών, γεωγραφικών, ψυχογραφικών στοιχείων κ.λπ.</p> <p>Πού θα διαφημίσετε την ανακοίνωσή σας; Υπάρχουν πολλές διαθέσιμες επιλογές — τηλεόραση, ραδιόφωνο, έντυπα, ψηφιακά, υπαίθρια και άλλα. Οι στόχοι που προσδιορίσατε στο «Γιατί;» θα σας βοηθήσουν να καθορίσετε ποιο κανάλι θα χρησιμοποιήσετε. Θα πρέπει επίσης να σκεφτείτε το κοινό σας και το καλύτερο μέρος για να το προσεγγίσετε. (Παρατήρηση: Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα θα εστιάσουμε στα έντυπα και τα ψηφιακά μέσα).</p> <p>Τι εικόνα θα έχει η ανακοίνωσή σας; Θα πρέπει να σκεφτείτε τις πληροφορίες του κειμένου αλλά και το οπτικό υλικό που θα το συνοδεύει.</p> <p>Πότε; – ορίστε ένα χρονοδιάγραμμα για την ανακοίνωσή σας. Αν χρησιμοποιείτε ψηφιακά κανάλια όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σκεφτείτε τις καλύτερες ώρες που το κοινό σας θα βρίσκεται στο διαδίκτυο.</p> <p>3ο Βήμα: Αφού συζητήσετε με βάση τις παραπάνω 5 ερωτήσεις, κάθε ομάδα θα δημιουργήσει μια ανακοίνωση. Οι ομάδες μπορούν να ζωγραφίσουν ή να περιγράψουν τι θα ήθελαν να υπάρχει στο οπτικό μέρος και να γράψουν τις πληροφορίες στην ανακοίνωση.</p>

	<p>Μόλις όλες οι ομάδες είναι έτοιμες, κάθε ομάδα θα παρουσιάσει με τη σειρά της την ανακοίνωσή της και οι υπόλοιπες θα παρέχουν ανατροφοδότηση (π.χ. υπάρχει κάτι που τους ξέφυγε, ποιος μπορεί να το βελτιώσει, ποια είναι τα δυνατά της σημεία, κ.λπ.).</p>
<p>Συμβουλές για εκπαιδευτές/-τριες</p>	<p>Δώστε αρκετό χρόνο στους/στις συμμετέχοντες/-χουσες να συζητήσουν και να σκεφτούν ιδέες. Δώστε συμβουλές αν έχουν κολλήσει και προσφέρετε ενθάρρυνση. Αποφύγετε να λέτε πράγματα όπως «αυτό δεν είναι καλό». Αντιθέτως προτείνετε στους/στις συμμετέχοντες/-χουσες μια νέα οπτική για να σκεφτούν τι προσπαθούν να πετύχουν. Μπορείτε επίσης να τους παρουσιάσετε παραδείγματα καλών και κακών αγγελιών πρόσληψης.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια θα πρέπει να εξοικειωθεί με τα παρακάτω κεφάλαια της βιβλιογραφικής ανασκόπησης εστιάζοντας όμως στο εθνικό του/της πλαίσιο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή. Η σημασία της αναδοχής, με έμφαση στον ρόλο της για τα ασυνόδευτα και χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά • Νομικό και θεσμικό πλαίσιο για την αναδοχή • Προσέγγιση και επικοινωνία με υποψήφιες ανάδοχες οικογένειες • Προσέγγιση και επικοινωνία με τα παιδιά • Στρατηγικές πρόσληψης
<p>Διανεμόμενα φυλλάδια</p>	<p>Team:</p> <p>Why Why are you creating this announcement? Identify your objectives.</p> <p>Who Who are you trying to reach? Be specific. Think about your audience in terms of demographics, geographics, psychographics etc.</p> <p>Where Where are you going to advertise your announcement? There are several options available – television, radio, print, digital, outdoor, and more. The objectives you identified in your “Why” will help you determine which channel to use. You should also think about your audience and the best place to reach them. (Obs: For this particular activity we will focus on print & digital)</p> <p>What What is your announcement going to look like? You will need to think about the text information and also about the visual accompanying it.</p> <p>When When – define a timeline for your announcement. If you use digital channels like social media take into consideration the best times when your audience will be online.</p> <p><small>Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.</small></p>
<p>Προσαρμογές για το διαδικτυακό περιβάλλον</p>	<p>Η δραστηριότητα μπορεί να υλοποιηθεί διαδικτυακά χρησιμοποιώντας ένα έγγραφο Word και δωρεάν λογισμικό όπως το Canva ή το Paint.</p>
<p>Βιβλιογραφικές αναφορές</p>	<p>Προσθέστε την αναφορά της δραστηριότητας σε περίπτωση που είναι προσαρμοσμένη από υπάρχον εγχειρίδιο/πρόγραμμα μαθημάτων.</p>
<p>Resources</p>	<p>https://studionoel.co.uk/work/orkney-islands-council</p>

3.3 Σχέδιο επικοινωνίας

Τίτλος δραστηριότητας	Σχέδιο επικοινωνίας
Διάρκεια	30 λεπτά
Μαθησιακοί στόχοι	Μετά το τέλος αυτής της δραστηριότητας, οι εκπαιδευόμενοι/-νες θα είναι σε θέση να αναπτύξουν ένα σχέδιο επικοινωνίας και να υλοποιήσουν τις προβλεπόμενες δραστηριότητες διάδοσης σύμφωνα με το σχέδιο.
Απαιτούμενα υλικά	Εκτυπωμένο εργαλείο ή κοινόχρηστο αρχείο Excel
Οδηγίες	<p>Σχηματίστε ομάδες των 3-4 ατόμων και ζητήστε τους να συμπληρώσουν αυτό το φύλλο. Το σκεπτικό είναι να γίνει ένας καταιγισμός ιδεών σχετικά με το είδος των πληροφοριών που θέλει να γνωστοποιήσει η ομάδα στο κοινό της (π.χ. μια ενημερωτική συνάντηση για τη διάδοση του μέτρου της αναδοχής στην κοινότητα). Στη συνέχεια, η ομάδα θα πρέπει να ορίσει ένα πρόσωπο που θα είναι υπεύθυνο για την εν λόγω δράση διάδοσης/επικοινωνίας, να προσδιορίσει το κοινό στο οποίο προορίζεται να απευθυνθεί το εν λόγω παραδοτέο, να καθορίσει τη συχνότητα διάδοσής του, καθώς και τον τύπο επικοινωνίας που θα χρησιμοποιηθεί. Το εργαλείο διαθέτει επίσης ένα τμήμα «παρατηρήσεων», όπου όλοι/-λες μπορούν να γράψουν πρόσθετες πληροφορίες. Εξηγήστε ότι αυτό το εργαλείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κοινόχρηστο ηλεκτρονικό αρχείο ή σε έντυπη μορφή για τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων και για την παροχή μιας τυποποιημένης στρατηγικής με στόχο τον μελλοντικό προγραμματισμό όσον αφορά το τι επιθυμούν οι επαγγελματίες να κοινοποιήσουν με τρόπο που θα προσελκύσει περισσότερους ανθρώπους πρόθυμους να αναλάβουν την αναδοχή παιδιών. Κάθε ομάδα θα πρέπει να έχει ένα σχέδιο με τουλάχιστον τρία (3) παραδοτέα. Ζητήστε από ένα μέλος της ομάδας να παρουσιάσει το σχέδιό του.</p>
Συμβουλές για εκπαιδευτές/-τριες	<p>Δώστε χρόνο στα άτομα να κάνουν καταιγισμό ιδεών, να γράψουν το σχέδιο στο εκτυπωμένο εργαλείο, καθώς και να παρουσιάσουν στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας τα σχέδιά τους. Συγκρίνετε τα αποτελέσματα και συνοψίστε τις ιδέες που προέκυψαν.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτής/-τρια θα πρέπει να εξοικειωθεί με τα παρακάτω κεφάλαια της βιβλιογραφικής ανασκόπησης εστιάζοντας όμως στο εθνικό του/της πλαίσιο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή. Η σημασία της αναδοχής, με έμφαση στον ρόλο της για τα ασυνόδευτα και χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά • Νομικό και θεσμικό πλαίσιο για την αναδοχή

	<ul style="list-style-type: none"> • Προσέγγιση και επικοινωνία με υποψήφιες ανάδοχες οικογένειες • Προσέγγιση και επικοινωνία με τα παιδιά • Στρατηγικές πρόσληψης 																														
<p>Διανεμόμενα φυλλάδια</p>	<p>Communication Plan</p> <p>The template includes a table with the following headers:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Deliverable (Αποστολέας: αντιστοιχεί στο παιδικό μέτρο)</th> <th>Responsible (Ποιος ή τίς είναι η υπεύθυνη αποστολής/αποστολή)</th> <th>Target Audience (Διακρίνονται, σχολεία, foster care θέσεις, οργανισμοί απέναντι στο foster care)</th> <th>Type of communication (Ποιοι οι κανάλια, ή μέθοδοι επικοινωνίας)</th> <th>Frequency of Communication (Πόσοι αριθμοί, φορές)</th> <th>Observations</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table> <p>At the bottom of the template, there are logos for CreatingCare, the Erasmus+ Programme of the European Union, and the Project Number: 2021-1-AT01-KA202-ADU-00029152.</p>	Deliverable (Αποστολέας: αντιστοιχεί στο παιδικό μέτρο)	Responsible (Ποιος ή τίς είναι η υπεύθυνη αποστολής/αποστολή)	Target Audience (Διακρίνονται, σχολεία, foster care θέσεις, οργανισμοί απέναντι στο foster care)	Type of communication (Ποιοι οι κανάλια, ή μέθοδοι επικοινωνίας)	Frequency of Communication (Πόσοι αριθμοί, φορές)	Observations																								
Deliverable (Αποστολέας: αντιστοιχεί στο παιδικό μέτρο)	Responsible (Ποιος ή τίς είναι η υπεύθυνη αποστολής/αποστολή)	Target Audience (Διακρίνονται, σχολεία, foster care θέσεις, οργανισμοί απέναντι στο foster care)	Type of communication (Ποιοι οι κανάλια, ή μέθοδοι επικοινωνίας)	Frequency of Communication (Πόσοι αριθμοί, φορές)	Observations																										
<p>Προσαρμογές για το διαδικτυακό περιβάλλον</p>	<p>Η εν λόγω δραστηριότητα μπορεί να υλοποιηθεί διαδικτυακά σε ένα κοινόχρηστο αρχείο Excel (ή άλλο στο οποίο είναι δυνατή η σχεδίαση πίνακα).</p>																														
<p>Βιβλιογραφικές αναφορές</p>	<p>Εργαλείο προσαρμοσμένο από την πρωτοβουλία Schools&Solutions (2020) - IO3: Guide to Implement a Restorative School Center and partnering with local schools & community</p>																														

Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με το σύστημα ανάδοχης
φροντίδας και τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις για τις ανάδοχες
οικογένειες και τα ασυνόδευτα παιδιά

Εισαγωγή. Η σημασία της αναδοχής, με έμφαση στον ρόλο της για τα ασυνόδευτα και χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά

Ο ρόλος της ανάδοχης οικογένειας είναι κρίσιμης σημασίας για τα παιδιά που δεν μπορούν να ζήσουν με τη βιολογική τους οικογένεια, καθώς τους παρέχει ένα ασφαλές, σταθερό και στοργικό οικογενειακό περιβάλλον για να επουλώσουν τραύματα του παρελθόντος, να αναπτυχθούν με ηρεμία και να ευδοκιμήσουν στο μέλλον.

Οι λόγοι για την αδυναμία ορισμένων παιδιών να ζήσουν με τις βιολογικές τους οικογένειες ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες και τις ανάγκες των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της ασθένειας ή του θανάτου ενός γονέα, της εμπειρίας σωματικής, συναισθηματικής ή σεξουαλικής κακοποίησης ή παραμέλησης, της παρακολούθησης ενδοοικογενειακής βίας ή του προβλήματος ψυχικής υγείας ή της κατάχρησης ουσιών ενός γονέα.

Η ανάδοχη φροντίδα είναι ιδιαίτερα σημαντική για τα μετακινούμενα παιδιά που έχουν χωριστεί από τους γονείς τους. Μέσω της αναδοχής παρέχεται στα ασυνόδευτα και χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά ένα προστατευτικό περιβάλλον στο οποίο καλύπτονται περισσότερες από τις βασικές τους ανάγκες, όπως η στέγαση, η διατροφή και η υγειονομική περίθαλψη. Οι ανάδοχες οικογένειες παρέχουν, συν τοις άλλοις, συναισθηματική υποστήριξη και μια αίσθηση του ανήκειν στα εν λόγω παιδιά διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνέχεια της φροντίδας τους. Η τοποθέτησή τους σε ανάδοχες οικογένειες τα βοηθά να διατηρήσουν μια ρουτίνα καθώς και να έχουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικές και κοινωνικές ευκαιρίες. Εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός ότι η ανάδοχη φροντίδα μπορεί να διευκολύνει την ενσωμάτωση των ασυνόδευτων και χωρισμένων από τις οικογένειές τους παιδιών στις κοινωνίες στις οποίες ζουν, καθώς με το να αποτελούν μέρος μιας οικογένειας, είναι ευκολότερο για αυτά να μάθουν τη γλώσσα, τα ήθη και τα έθιμα και τις αξίες της.

Αν και τα παιδιά μπορεί να φοβούνται ότι η ανάδοχη φροντίδα μπορεί να τα αποσυνδέσει από τη βιολογική τους οικογένεια, κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Η ανάδοχη φροντίδα λειτουργεί ως προσωρινή λύση. Απώτερος σκοπός της είναι η επανένωση των παιδιών με τις βιολογικές τους οικογένειες, μόλις επιλυθούν οι λόγοι της απομάκρυνσής τους. Μόνο αν αυτό δεν είναι εφικτό, η ανάδοχη φροντίδα μπορεί να χρησιμεύσει ως διέξοδος για μια μόνιμη λύση φροντίδας με βάση την οικογένεια, δηλ. την υιοθεσία.

Ορισμοί

Η ανάδοχη φροντίδα είναι μια προσωρινή ρύθμιση διαβίωσης για τα παιδιά που δεν μπορούν να ζήσουν με τη βιολογική τους οικογένεια για πολλούς λόγους, όπως: παραμέληση, κακοποίηση, ασθένεια των γονέων (Ferrara, et al., 2013). Περιλαμβάνει την τοποθέτηση ενός παιδιού που ζει υπό τέτοιες συνθήκες από αρμόδια αρχή σε οικογενειακό περιβάλλον διαφορετικό από το δικό του, χωρίς να τροποποιούνται οι νομικές σχέσεις του παιδιού με τη βιολογική του οικογένεια ή τον κηδεμόνα του. Οι ανάδοχες οικογένειες επιλέγονται, διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα, εγκρίνονται και εποπτεύονται για την παροχή τέτοιας φροντίδας.

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της ανάδοχης φροντίδας σε σχέση με άλλες μορφές φροντίδας με βάση την οικογένεια είναι ότι στοχεύει στην εξασφάλιση της ευημερίας του παιδιού, ενώ ταυτόχρονα αντιμετωπίζονται τα ζητήματα που οδηγούν στην τοποθέτησή του σε ανάδοχη οικογένεια (Ross, 1981, σ. 905). Η ανάδοχη φροντίδα προορίζεται να είναι μια προσωρινή λύση. Απώτερος στόχος της είναι η επανένωση του παιδιού με τη βιολογική του οικογένεια, αφού επιλυθούν οι λόγοι της απομάκρυνσής του (Katz, 1971, σ. 283). Μόνο εφόσον αυτό δεν είναι εφικτό, η ανάδοχη φροντίδα μπορεί να οδηγήσει στην υιοθεσία του παιδιού, δηλαδή στη μόνιμη τοποθέτηση του παιδιού στην ανάδοχη οικογένεια.

Τα μετακινούμενα παιδιά που ζουν σε μια χώρα διαφορετική από τη δική τους χωρίς γονική μέριμνα μπορούν να λάβουν πολύτιμη υποστήριξη από την τοποθέτησή τους σε ανάδοχη οικογένεια. Μπορεί να είναι είτε «χωρισμένα παιδιά», δηλαδή παιδιά που έχουν χωριστεί από τον/την προηγούμενο/-νη νόμιμο/-μη ή συνήθη κύριο/-α φροντιστή/-στρια, αλλά τα οποία ωστόσο μπορεί να συνοδεύονται από άλλον/-λη συγγενή, είτε «ασυνόδευτα», δηλαδή παιδιά που δεν φροντίζονται από άλλον/-λη συγγενή ή ενήλικα, ο/η οποίος/-α βάσει νόμου ή εθίμου είναι υπεύθυνος/-νη γι' αυτό (UN General Assembly, 2010, σ. 6).

Στατιστικά στοιχεία για τα παιδιά σε ανάδοχη φροντίδα σε σύγκριση με την ιδρυματική φροντίδα και εξέλιξη των αριθμών αυτών

Στατιστικά στοιχεία της ΕΕ

Αυστρία

Τον Δεκέμβριο του 2021, περισσότερα από 12.500 παιδιά και έφηβοι/-βες στην Αυστρία δεν ζούσαν με τους βιολογικούς τους γονείς. Περίπου 5.000 από αυτά ζουν σε ανάδοχες οικογένειες, ενώ τα υπόλοιπα τοποθετούνται σε ιδρυματικές κοινότητες, παιδικά χωριά,

σπίτια ή κέντρα κρίσης που διαχειρίζονται οι υπηρεσίες πρόνοιας παιδιών και νέων (Wiener Zeitung, 2021).

Ποσοτικά στοιχεία			Ποσοστό %	
Σύνολο	Ιδρυματική φροντίδα	Ανάδοχη φροντίδα	Ιδρυματική φροντίδα	Ανάδοχη φροντίδα
12.678	7.762	5.061	60,5	39,5

Δημοκρατία της Τσεχίας

Όπως και άλλες χώρες-εταίροι, η Δημοκρατία της Τσεχίας δίνει προτεραιότητα στη δυνατότητα τοποθέτησης του παιδιού σε ανάδοχες οικογένειες έναντι της επιλογής της εσωτερικής (ιδρυματικής) φροντίδας, όποτε αυτό είναι δυνατό. Σύμφωνα με τη νομοθετική πράξη υπ' αριθμ. 363/2021, η τοποθέτηση παιδιού κάτω των 3 ετών σε ίδρυμα ήταν εφικτή μόνο μέχρι τον Δεκέμβριο του 2023. Στο πλαίσιο αυτής της πρόθεσης, δημιουργείται ένα ευρύ δίκτυο υποστηρικτικών οργανώσεων για την ενεργό βοήθεια των οικογενειών που έχουν επιλέξει την ανάδοχη φροντίδα. Τα εθνικά στατιστικά στοιχεία αναφέρονται ως εξής:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Σύνολο ανηλίκων σε ανάδοχες οικογένειες (νέες αφίξεις εκείνο το έτος)	10.922 (1.892)	11.362 (1.935)	11.643 (1.767)	11.931 (1.722)	12.094 (1.564)	12.351 (1.656)
Σύνολο ανηλίκων σε προσωρινή ανάδοχη φροντίδα	692	730	671	703	616	665
Σύνολο ανηλίκων σε ιδρυματική φροντίδα	6.593	6.677	6.527	6.799	6.436	6.173

Γαλλία

Σύμφωνα με την αποστολή URM για τις υποεκπροσωπούμενες μειονότητες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, το 2020, με απόφαση της δικαστικής αρχής ανατέθηκαν στα Συμβούλια των Τμημάτων 9.501 ανήλικα το 2020 έναντι 16.760 το 2019, δηλαδή σημειώθηκε μείωση κατά 43%. Από αυτές τις υποεκπροσωπούμενες μειονότητες, πολύ λίγα άτομα αναζητούν προστασία μέσω του ασύλου. Το 2019, μόνο 755 άτομα που ανήκαν στις εν λόγω μειονότητες είχαν υποβάλει αίτηση για άσυλο.

Ελλάδα

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Οκτωβρίου του 2021 σχετικά με την αναδοχή και την υιοθεσία που έχουν αναρτηθεί στο πληροφοριακό σύστημα www.anynet.gr, υπάρχουν σήμερα 1.505 ανήλικα που ζουν σε δομές φιλοξενίας, εκ των οποίων 589 είναι επιλέξιμα για αναδοχή. Από τον Ιούλιο του 2020 έως και το τέλος του 2021, 447 παιδιά τοποθετήθηκαν σε ανάδοχες οικογένειες, ενώ στις 4 Ιανουαρίου του 2022, υπήρχαν στο σύστημα 274 αιτήσεις για αναδοχή.

Ιταλία

Το 2019, 708 παιδιά εισήλθαν σε ανάδοχες οικογένειες πριν από την υιοθεσία στην Ιταλία. Μεταξύ του 2010 και του 2019, ο μεγαλύτερος αριθμός ανηλίκων στη φάση της προ-υιοθεσίας καταγράφηκε το 2013, όταν 1.126 βρέφη ανατέθηκαν στις δυνητικές μελλοντικές οικογένειές τους. Το 2019, 1.239 παιδιά κηρύχθηκαν υιοθετήσιμα από το ιταλικό Δικαστήριο Ανηλίκων (Statista, 2021).

Πορτογαλία

Αναλύοντας τον αριθμό των παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες τα τελευταία χρόνια, παρατηρούμε μείωση κατά 70% μεταξύ 2009 και 2018 (ISS, 2019). Ορισμένοι/-νες συγγραφείς ορίζουν αυτή τη φάση ως φάση «οπισθοδρόμησης» της εξέλιξης της ανάδοχης φροντίδας, η οποία οφείλεται στην έλλειψη εκστρατειών ευαισθητοποίησης, τεχνικής υποστήριξης και βασικής εκπαίδευσης για τους/τις υποψήφιους/-ες φροντιστές/-στριες και τις ανάδοχες οικογένειες (Delgado, 2013· Magalhães & Batista, 2021). Οι αριθμοί από το 2020 δείχνουν ότι συνολικά 6.706 παιδιά και νέοι/-ες εντάχθηκαν σε κάποιο προστατευτικό μέτρο. Από αυτό το σύνολο, 5.787 τοποθετήθηκαν σε ιδρύματα και μόλις 202 τοποθετήθηκαν σε ανάδοχες οικογένειες (που αντιστοιχούν σε αύξηση 6% από το 2019) (Social Security Institute, 2018· 2020).

Ρουμανία

Στη Ρουμανία, ο αριθμός των παιδιών που τοποθετούνται σε κέντρα ανάδοχης φροντίδας έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια, όπως δείχνει μια επισκόπηση μεταξύ 2017 και 2019.

2017	2018	2019
18.197	17.096	15.572

Ωστόσο, ένα συγκριτικά μεγάλο ποσοστό των παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο τοποθετείται σε ανάδοχες οικογένειες και μόνο ένας μικρότερος αριθμός σε ιδρύματα/οικοτροφεία. Στον παρακάτω πίνακα, αποτυπώνονται στοιχεία από τον Σεπτέμβριο του 2021:

<i>Παιδιά σε ανάδοχη οικογένεια</i>	32.700 (εκ των οποίων 17.177 σε ανάδοχες οικογένειες και 11.267 στην ευρύτερη οικογένεια)
<i>Παιδιά σε ιδρύματα φιλοξενίας</i>	13.097

Τρέχουσες πραγματικότητες των χωρών-εταίρων

Αυστρία

Στην Αυστρία, ο πρωταρχικός στόχος της εξωτερικής φροντίδας είναι η επιστροφή του παιδιού στην οικογένεια προέλευσής του, μόλις βελτιωθεί η κατάσταση των γονέων του. Επομένως, οι ανάδοχοι γονείς θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να χωρίσουν και πάλι από το παιδί. Ωστόσο, εάν αυτό είναι προς το συμφέρον του παιδιού, εάν έχει δημιουργηθεί σχέση γονέα-παιδιού ή εάν η επιστροφή στην οικογένεια καταγωγής δεν είναι πλέον εφικτή, οι ανάδοχοι γονείς μπορούν να υποβάλουν αίτηση για πλήρη επιμέλεια ή να επιδιώξουν την υιοθεσία. Η επιμέλεια των ασυνόδευτων ανηλίκων αιτούντων άσυλο και μη αιτούντων άσυλο ακολουθεί συγκεκριμένους κανόνες. Αν ένα ανήλικο του οποίου οι γονείς είναι άγνωστοι βρεθεί στην ομοσπονδιακή επικράτεια, η υπηρεσία πρόνοιας παιδιών και νέων αναλαμβάνει την επιμέλεια. Όπως διευκρίνισε το Ανώτατο Δικαστήριο της Αυστρίας στην απόφαση που έλαβε τη 19η Οκτωβρίου 2005, η αρχή αυτή ισχύει για όλα τα ανήλικα ανεξαρτήτως ηλικίας και χωρίς διάκριση μεταξύ Αυστριακών και αλλοδαπών υπηκόων. Εντούτοις, οι έφηβοι/-βες ηλικίας 14 έως 18 ετών που έρχονται στην Αυστρία χωρίς γονείς ή με γονείς ή άλλους κηδεμόνες, είναι επί του παρόντος σε μεγάλο βαθμό μόνοι/-νες τους. Κατά κανόνα, δεν έχουν καμία συνοδεία κατά τη διάρκεια της ανάκρισής τους από την αστυνομία, της απόφασης για το αν θα υποβάλουν αίτηση ασύλου, των ιατρικών εξετάσεων και κάθε άλλης εξέτασης, συμπεριλαμβανομένης της διάγνωσης της ηλικίας. Μόνο η διαμονή τους σε ένα βασικό κατάλυμα και η νομική εκπροσώπησή τους κατά τη διαδικασία ασύλου είναι εγγυημένες. Η υπηρεσία παιδικής και νεανικής πρόνοιας ενεργοποιείται μόνο όταν οι νέοι/-ες γίνουν δεκτοί/-κτές στη διαδικασία ασύλου. Αυτό μπορεί να διαρκέσει αρκετές εβδομάδες ή μήνες. Στην Αυστρία, τα ασυνόδευτα ανήλικα είναι σε θέση να συνάψουν συμβόλαιο όταν ενηλικιωθούν (18 ετών) και δεν δικαιούνται πλέον επιμέλεια. Πέραν

αυτού, υποχρεούνται να αποχωρήσουν από τις δομές ειδικής φροντίδας για ασυνόδευτα ανήλικα.

Ελλάδα

Στατιστικά στοιχεία και δεδομένα για την αναδοχή στην Ελλάδα είναι διαθέσιμα στην ανοικτή πλατφόρμα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, η οποία παρέχει σε όλους τους πολίτες πρόσβαση σε πληροφορίες για θέματα που αφορούν τα παιδιά: www.paidi.gov.gr. Τα στοιχεία που δημοσιεύονται εκεί κάθε τρεις μήνες αντλούνται από το πληροφοριακό σύστημα αναδοχής και υιοθεσίας, www.anynet.gr. Το Anynet περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες και τις ενέργειες που απαιτούνται για την υιοθεσία και την αναδοχή. Υπεύθυνο για την οργάνωση και την παρουσίαση των δεδομένων είναι το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ). Σημειωτέον ότι τα διαθέσιμα στοιχεία αφορούν την αναδοχή και την υιοθεσία γενικά. Δεν υπάρχουν ξεχωριστά στοιχεία για τα ασυνόδευτα και χωρισμένα παιδιά μέχρι σήμερα.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία (04.04.2023), υπάρχουν σήμερα 1.377 ανήλικα που ζουν σε Μονάδες Παιδικής Προστασίας (National Centre of Social Solidarity, 2023, σ. 3). Σε ό,τι αφορά τις ολοκληρωμένες αναδοχές και υιοθεσίες, από την έναρξη της ηλεκτρονικής πρότασης σύνδεσης (δηλ. 01.07.2020) έως τις 03.10.2021, πραγματοποιήθηκαν 419 αναδοχές και 386 υιοθεσίες (National Centre of Social Solidarity, 2021, σ. 6). Ωστόσο, από 04.10.2021 έως 04.04.2023, πραγματοποιήθηκαν 134 αναδοχές και 243 υιοθεσίες (National Centre of Social Solidarity, 2023, σ. 6). Όπως προκύπτει από τα προαναφερθέντα, παρατηρείται αξιοσημείωτη μείωση και στους δύο τύπους οικογενειακής φροντίδας, παρόλο που η δεύτερη περίοδος είναι τρεις μήνες μεγαλύτερη.

Αναφορικά με τις τρέχουσες αναδοχές και υιοθεσίες, οι αιτήσεις για αναδοχή (414) είναι εμφανώς χαμηλότερες από εκείνες της υιοθεσίας (2.598) (National Centre of Social Solidarity, 2023, σ. 8). Αυτή η σημαντική διαφορά επισημαίνει το γεγονός ότι η πλειοψηφία των υποψηφίων γονέων προτιμά την υιοθεσία, λόγω του μόνιμου χαρακτήρα της. Παράλληλα, τα ανήλικα που βρίσκονται σε διαδικασία αναδοχής (590) είναι πολύ περισσότερα από εκείνα που βρίσκονται σε διαδικασία υιοθεσίας (144) (National Centre of Social Solidarity, 2023, σ. 4). Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω δεδομένα, παρατηρείται μια δυσαναλογία μεταξύ των ανηλίκων που βρίσκονται σε διαδικασία αναδοχής και των υποψήφιων αναδόχων γονέων, δηλαδή δεν υπάρχουν πολλοί υποψήφιοι γονείς, ενώ υπάρχουν πολλά παιδιά σε διαδικασία αναδοχής, και μια αντίστροφη δυσαναλογία μεταξύ των ανηλίκων προς υιοθεσία και των υποψήφιων γονέων, δηλαδή υπάρχουν πολλοί υποψήφιοι γονείς και όχι πολλά παιδιά σε διαδικασία υιοθεσίας.

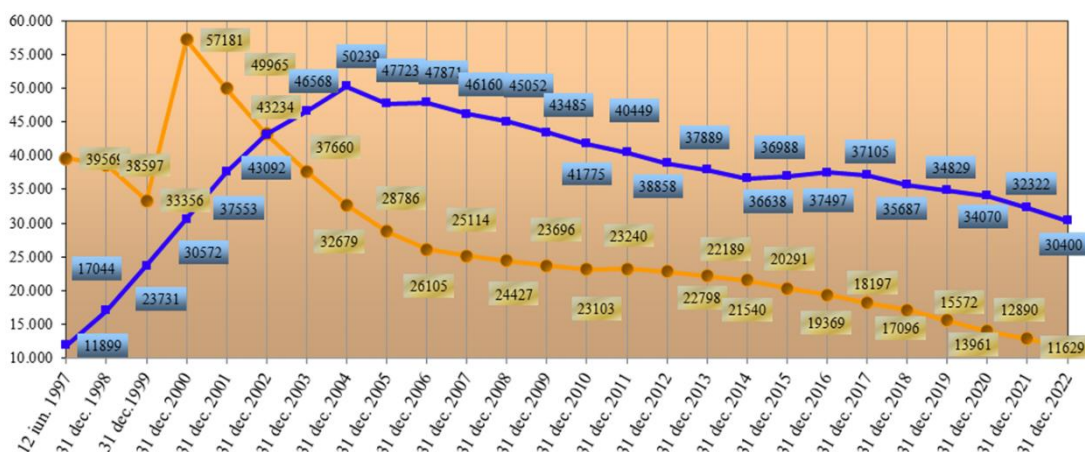
Ρουμανία

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πρόσφατα στοιχεία (Υπουργείο Οικογένειας, Νεολαίας και Ίσων Ευκαιριών, [στατιστικά στοιχεία Δεκεμβρίου 2022](#)) σχετικά με τον αριθμό των παιδιών που βρίσκονται στο σύστημα φροντίδας, παρατηρούμε μια σημαντική θετική αλλαγή όσον αφορά τις τοποθετήσεις σε ανάδοχες οικογένειες. Ο αριθμός των παιδιών (30.400) που βρίσκονται υπό τη φροντίδα επαγγελματιών αναδόχων (βοηθών μητέρων), συγγενών ή άλλων οικογενειών/προσώπων είναι εμφανώς υψηλότερος σε σύγκριση με την ιδρυματική φροντίδα (11.629 - δημόσια και ιδιωτική). Επιπλέον, ο αριθμός των ενεργών επαγγελματιών μητρικών βοηθών τον τελευταίο μήνα του 2022 ανήλθε σε 11.542 άτομα.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι σε εθνικό επίπεδο, η μητρική βοήθεια αποτελεί τη σημαντικότερη μορφή φροντίδας οικογενειακού τύπου στο σύστημα ειδικής προστασίας. Οι υπηρεσίες μητρικής βοήθειας συντονίζονται από τις Γενικές Διευθύνσεις Κοινωνικής Βοήθειας και Προστασίας του Παιδιού σε όλη τη χώρα.

Η αύξηση του αριθμού των παιδιών που βρίσκονται σε οικογενειακή φροντίδα είναι αποτέλεσμα της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για την Προστασία και την Προώθηση των Δικαιωμάτων του Παιδιού 2014-2020, στις αρχές της οποίας περιλαμβάνεται «η διασφάλιση της σταθερότητας, της συνέχειας και της συμπληρωματικότητας της εξατομικευμένης φροντίδας για κάθε παιδί και η ύψιστη σημασία της παροχής οικογενειακού περιβάλλοντος για τα παιδιά που βρίσκονται στο σύστημα ειδικής προστασίας» (Εθνική Στρατηγική για την Προστασία και την Προώθηση των Δικαιωμάτων του Παιδιού 2014-2020).

Η μακρά διαδικασία αποϊδρυματοποίησης, η οποία ξεκίνησε τη δεκαετία του 1990, υποστηρίζεται περαιτέρω με τον καθορισμό ως στόχου προτεραιότητας της εθνικής στρατηγικής της συνεχούς μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα των παιδιών στην κοινοτική φροντίδα.

Σχήμα 1. Μεταβολές στον αριθμό των παιδιών που βρίσκονται στο σύστημα ειδικής προστασίας μεταξύ 1997 και 31 Δεκεμβρίου 2022

(Πηγή: https://www.mmuncii.ro/j33/images/buletin_statistic/copil_2022.pdf. Η πορτοκαλί γραμμή δείχνει τη γενική πτωτική τάση των δημόσιων και ιδιωτικών ιδρυματικών υπηρεσιών φιλοξενίας από τα τέλη του 1997 έως το 2022)

Με αυτόν τον κύριο στόχο ευθυγραμμίζεται μια σειρά από στόχους, οι οποίοι χωρίζονται στα ακόλουθα επίπεδα: (α) αύξηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του υφιστάμενου συστήματος υπηρεσιών φροντίδας οικογενειακού τύπου, (β) απαγόρευση της ιδρυματοποίησης παιδιών μικρής ηλικίας, (γ) ανάπτυξη εναλλακτικών υπηρεσιών αντί της ιδρυματικής φροντίδας, και (δ) ανάπτυξη δεξιοτήτων ανεξάρτητης διαβίωσης των παιδιών, ώστε να προετοιμαστούν για την έξοδό τους από το σύστημα ειδικής προστασίας.

Για να αναδείξουμε τη διαφορά των αριθμητικών δεδομένων της θετικής εξέλιξης της πολιτικής αποϊδρυματοποίησης και λαμβάνοντας υπόψη το Σχήμα 1 παραπάνω, αναφέρεται ότι το 2013 υπήρχαν 22.798 παιδιά σε ιδρύματα (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, [Στατιστικά στοιχεία 2022](#)) τα οποία μειώθηκαν σε 11.629 στο τέλος του 2022.

Μια άλλη σπουδαία πτυχή που συνέβαλε στη μείωση του αριθμού των παιδιών που βρίσκονται στο σύστημα ειδικής προστασίας είναι η ανάπτυξη υπηρεσιών για την πρόληψη του αποχωρισμού των παιδιών από τους γονείς τους, όπως κέντρα ημέρας, κέντρα αποκατάστασης και συμβουλευτικά κέντρα.

Πορτογαλία

Αναλύοντας τον αριθμό των παιδιών σε ανάδοχες οικογένειες τα τελευταία χρόνια, παρατηρούμε μείωση κατά 70% μεταξύ 2009 και 2018 (ISS, 2019). Ορισμένοι/-νες συγγραφείς ορίζουν αυτή τη φάση ως φάση «οπισθοδρόμησης» της εξέλιξης της ανάδοχης φροντίδας, η οποία οφείλεται στην έλλειψη εκστρατειών ευαισθητοποίησης, τεχνικής υποστήριξης και βασικής εκπαίδευσης για τους/τις υποψήφιους/-ες φροντιστές/-στριες και τις ανάδοχες οικογένειες (Delgado, 2013· Magalhães & Batista, 2021). Το 2017, από τα 7.553 παιδιά που τοποθετήθηκαν σε δομές φιλοξενίας μόνο 246 τοποθετήθηκαν σε ανάδοχες οικογένειες. Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι μόνο 18 από τα 885 παιδιά ηλικίας κάτω των 6 ετών τοποθετήθηκαν σε ανάδοχες οικογένειες αντιπροσωπεύοντας μόλις το 2% αυτής της ηλικιακής ομάδας. Παρά τη μείωση κατά σχεδόν 25% του συνολικού αριθμού των παιδιών με προστατευτικά μέτρα, η ιδρυματοποίηση αυξήθηκε από 91% σε 97%, σε σύγκριση με την αναδοχή που μειώθηκε από 9% σε 3%. Οι αριθμοί από το 2020 δείχνουν ότι συνολικά 6.706 παιδιά και νέοι/-ες εντάχθηκαν σε κάποιο προστατευτικό μέτρο. Από αυτό το σύνολο, 5.787 τοποθετήθηκαν

σε ιδρύματα και μόλις 202 τοποθετήθηκαν σε ανάδοχες οικογένειες (που αντιστοιχούν σε αύξηση 6% από το 2019) (Social Security Institute, 2018· 2020).

Γαλλία

Γενικά, στη Γαλλία, ο θεσμός της αναδοχής στιγματίζεται είτε αφορά τα παιδιά που φιλοξενούνται σε ανάδοχες οικογένειες είτε τις ίδιες τις ανάδοχες οικογένειες. Τα παιδιά που βρίσκονται σε αναδοχή υπόκεινται συχνά σε μόνιμο, αρνητικό και αποθαρρυντικό στιγματισμό. Είναι συχνά θύματα στερεοτύπων: λέγεται ότι είναι αγενή, ατίθασα, χωρίς μέλλον, χαμένα εκ των προτέρων και ανίκανα να σημειώσουν καλές επιδόσεις στο σχολείο (Viala, 2019). Αυτές οι προκαταλήψεις – τις οποίες τα παιδιά αντιμετωπίζουν στο σχολείο και στην καθημερινή τους ζωή – δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα, μπορούν να εμποδίσουν την ένταξή τους και είναι συνώνυμες με τη δυστυχία για πολλά παιδιά που βρίσκονται σε ανάδοχη φροντίδα.

Οι ανάδοχες οικογένειες υπόκεινται επίσης σε πολλά κλισέ: θεωρούνται σκληρές, υπερβολικά αυστηρές και κακοποιητικές, κυρίως επειδή τα μέσα ενημέρωσης παρουσιάζουν μια αρνητική και διαδεδομένη εικόνα του επαγγέλματος των ανάδοχων οικογενειών στη Γαλλία. Αν και δυστυχώς κάποιες ανάδοχες οικογένειες ανταποκρίνονται στο κλισέ, η πλειονότητα των παιδιών λαμβάνουν κατάλληλη φροντίδα και απολαμβάνουν επαρκή προστασία και μια ισορροπημένη ζωή.

Η πραγματικότητα για τους/τις ανάδοχους/-χες φροντιστές/-στριες στη Γαλλία είναι κυρίως η έλλειψη ενδιαφέροντος για το επάγγελμα, το οποίο δεν τυγχάνει της δέουσας εκτίμησης. Παρατηρείται πραγματική έλλειψη αναγνώρισης για το επάγγελμα, το οποίο παύει να παρέχει κίνητρα για την άσκηση του. Οι οικογενειακοί/-κές βοηθοί (ανάδοχη οικογένεια) αισθάνονται παραμελημένοι/-νες από το κράτος και από τους οργανισμούς που υποτίθεται ότι τους/τις εποπτεύουν και οι οποίοι ορισμένες φορές δεν εμφανίζονται στις επισκέψεις που έχουν δημιουργηθεί για να υποστηρίξουν τους/τις ανάδοχους/-χες φροντιστές/-στριες στο έργο τους. Ομοίως, είναι δύσκολο να προσληφθούν ανάδοχοι/-χες φροντιστές/-στριες, καθώς πρόκειται για ένα επισφαλές επάγγελμα: η αμοιβή τους δεν επαρκεί μερικές φορές για να καλύψει τις ανάγκες του παιδιού. Τέλος, ένα μεγάλο ποσοστό των ανάδοχων οικογενειών είναι ηλικιωμένοι/-νες – ο μέσος όρος ηλικίας στο επάγγελμα είναι τα 55 έτη – γεγονός που προκαλεί ανησυχία για το μέλλον του επαγγέλματος (Landreau, 2021). Πολύ λίγοι/-γες νέοι/-ες έλκονται από αυτό το επάγγελμα, το οποίο περνά σοβαρή επαγγελματική κρίση. Η κρίση της πανδημίας Covid-19 οδήγησε σε παραιτήσεις, καθώς οι επαγγελματικές δυσκολίες αυξήθηκαν: ο εγκλεισμός προκάλεσε άγχος στα παιδιά που βρίσκονταν υπό φροντίδα και επέτεινε ορισμένα προβλήματα συμπεριφοράς, με αποτέλεσμα ορισμένοι/-νες επαγγελματίες να παραιτηθούν (Illy, 2021).

Τα ασυνόδευτα ανήλικα άτομα δεν διαφεύγουν τον κίνδυνο των στερεοτύπων και υφίστανται πολλές προκαταλήψεις. Θεωρούνται ότι αποτυγχάνουν στο σχολείο, ότι δυσκολεύονται να ενσωματωθούν στη χώρα φιλοξενίας και ότι είναι παραβατικά άτομα. Στην πραγματικότητα, συνδέονται κυρίως με την παραβατικότητα, γεγονός που σε ορισμένες πολιτικές συζητήσεις οδηγεί σε ριζοσπαστικές δηλώσεις με τις οποίες στιγματίζονται. Την 1η Οκτωβρίου 2020, η *UNICEF*, η *υπηρεσία του ΟΗΕ για τα παιδιά*, καταδίκασε τον στιγματισμό των ασυνόδευτων ανηλίκων στη Γαλλία (Ouest France, 2020). Αιτία ήταν η υπερμεσοποίηση (*overmediatisation*) ορισμένων περιπτώσεων βίας, η οποία οδηγεί σε συγχωνεύσεις που στιγματίζουν όλο και περισσότερα ασυνόδευτα ανήλικα. Η κατάσταση των ασυνόδευτων ανηλίκων επικρίνεται επίσης ιδιαίτερα για τον τρόπο που αντιμετωπίζονται από τις αρχές. Κατά την άφιξή τους στη Γαλλία, τα ασυνόδευτα ανήλικα υπόκεινται σε αξιολόγηση της μειονότητάς τους από τη νομαρχία. Κατά τη διάρκεια αυτής της αξιολόγησης - η οποία υποτίθεται ότι διαρκεί 5 ημέρες - τα ανήλικα φιλοξενούνται σε ξενοδοχεία, γεγονός που τους επιτρέπει να φιλοξενηθούν για σύντομο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, όπως αποδεικνύεται οι ομάδες αξιολόγησης είναι πολύ απασχολημένες, γεγονός που καθυστερεί τη διαδικασία. Το 2017, η διαδικασία διήρκεσε κατά μέσο όρο 40 ημέρες, δηλαδή 40 ημέρες κατά τις οποίες τα ανήλικα αφήνονται να τα βγάλουν πέρα μόνα τους και δεν λαμβάνουν καμία υποστήριξη (Duclos-Grisier et al., 2023).

Τέλος, η κατάσταση φιλοξενίας των ασυνόδευτων ανηλίκων στη Γαλλία είναι ασυνήθιστη, δεδομένου ότι παραπέμπονται πολύ τακτικά στις υπηρεσίες παιδικής πρόνοιας (*ASE: Aide Sociale à l'Enfance*), όπως τα κοινωνικά σπίτια για παιδιά (*MECS: Maisons d'Enfants à Caractère Social*) ή τα παιδικά σπίτια (*foyers de l'enfance*). Ελάχιστα γίνονται για να εξασφαλιστεί ότι τα ασυνόδευτα ανήλικα παραπέμπονται σε ανάδοχες οικογένειες που ορίζονται από το κράτος. Για να διορθωθεί αυτή η κατάσταση, ορισμένα σωματεία ενθάρρυναν τη δημιουργία «οικογενειών αλληλεγγύης», δηλ. οικογενειών που αναλαμβάνουν δωρεάν ασυνόδευτα ανήλικα, χωρίς την υποστήριξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (*Département*). Ωστόσο, η σύγκρουση στην Ουκρανία από το 2022 είχε αντίκτυπο στην αναδοχή αλληλεγγύης στη Γαλλία. Για παράδειγμα, η πόλη της Λιλ κάλεσε όλα τα δίκτυα των οικογενειών αλληλεγγύης και των οικογενειών που έχουν οριστεί από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση να φιλοξενήσουν Ουκρανούς/-ές. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να κορεστούν όλες οι διαθέσιμες οικογένειες και τα ασυνόδευτα ανήλικα να μην μπορούν να επωφεληθούν από τον θεσμό της αναδοχής.

Δημοκρατία της Τσεχίας

Στη Δημοκρατία της Τσεχίας, το σύστημα αναδοχής διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στην παροχή υποστήριξης και φροντίδας σε παιδιά που δεν μπορούν να ζήσουν με τις βιολογικές τους οικογένειες. Στόχος του είναι να διασφαλίσει την ευημερία, την

ασφάλεια και τη συνολική ανάπτυξή τους. Ωστόσο, όπως και σε πολλές χώρες, η ανάδοχη φροντίδα δεν είναι απρόσβλητη από τα στερεότυπα και το ενδεχόμενο εκφοβισμού που απορρέει από αυτά.

Τα στερεότυπα γύρω από την ανάδοχη φροντίδα μπορεί να προέρχονται από διάφορες παρανοήσεις και έλλειψη ενημέρωσης. Ορισμένοι άνθρωποι μπορεί να θεωρούν τα ανάδοχα παιδιά ως προβληματικά ή διαταραγμένα άτομα διαιωνίζοντας τους αρνητικούς χαρακτηρισμούς και τον στιγματισμό σε βάρος τους. Τέτοια στερεότυπα μπορεί να οδηγήσουν σε εκφοβισμό ή αποκλεισμό καθιστώντας δύσκολο για τα ανάδοχα παιδιά να νιώσουν αποδεκτά και να ενσωματωθούν στις κοινότητές τους.

Ο εκφοβισμός με βάση τα στερεότυπα της ανάδοχης οικογένειας μπορεί να λάβει διάφορες μορφές. Μπορεί να περιλαμβάνει λεκτικές προσβολές, κοινωνική απομόνωση ή ακόμη και σωματική επιθετικότητα. Τα ανάδοχα παιδιά μπορεί να αντιμετωπίζουν πρόσθετες προκλήσεις στην αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων, καθώς ενδέχεται να αντιμετωπίζουν ήδη το συναισθηματικό στρες του αποχωρισμού από τις βιολογικές τους οικογένειες. Όπως και τα παιδιά που εκφοβίζονται, έτσι και οι γονείς τους αντιμετωπίζουν μια κατάσταση κρίσης αν μάθουν για τον εκφοβισμό και τη διαχείριση του περιστατικού. Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, είναι ζωτικής σημασίας η προώθηση της εκπαίδευσης και της ευαισθητοποίησης σχετικά με την αναδοχή στην τσεχική κοινωνία. Διαλύοντας τις παρανοήσεις και προωθώντας την κατανόηση, μπορούμε να μειώσουμε την επικράτηση των στερεοτύπων και στη συνέχεια να μειώσουμε τον εκφοβισμό που στηρίζεται σε αυτά τα στερεότυπα.

Η κατάσταση των παιδιών που υφίστανται εκφοβισμό και των οικογενειών τους μπορεί να είναι πολύ δύσκολη, ιδίως λόγω της έλλειψης κατανόησης και υποστήριξης από τους/τις εκπαιδευτικούς και τους/τις κοινωνικούς/-κές λειτουργούς. Οι γονείς των παιδιών που εκφοβίζονται συχνά αισθάνονται αβοήθητοι και κατηγορούν τους εαυτούς τους για την κατάσταση του παιδιού τους (Markéta Švamberg Šauerová, 2023).

Ιταλία

Στην Ιταλία, οι τοποθετήσεις εκτός οικογένειας ρυθμίζονται από τον Νόμο 184/1983, όπως έχει τροποποιηθεί. Υπάρχουν τρεις (3) κύριες τοποθετήσεις για παιδιά που χρειάζονται προσωρινή φροντίδα εκτός σπιτιού: παιδικά σπίτια (μικρές υπηρεσίες φιλοξενίας με επαγγελματίες φροντιστές/-στριες, κυρίως κοινωνικούς/-κές λειτουργούς και κοινωνικούς/-κές παιδαγωγούς)· μη επαγγελματικές ανάδοχες οικογένειες (οικογένειες ή μεμονωμένα άτομα που φροντίζουν ένα παιδί στο σπίτι τους, χωρίς άμεση πληρωμή από το σύστημα πρόνοιας, αλλά με κάποια εισοδηματική ενίσχυση)· και επαγγελματικές ανάδοχες οικογένειες (οικογένειες με έναν ή και τους δύο γονείς που πληρώνονται ως επαγγελματίες φροντιστές/-στριες, οι οποίοι/-ες συνήθως

απασχολούνται σε μια Εθελοντική Οργάνωση). Γενικά, τα κύρια χαρακτηριστικά της ανάδοχης φροντίδας είναι η προσωρινότητα· η διατήρηση των σχέσεων με την οικογένεια καταγωγής και η πρόβλεψη της επιστροφής του ανηλίκου στην οικογένεια καταγωγής. Σε αντίθεση με τη νόμιμη υιοθεσία, η οποία αποτελεί δέσμευση εφ' όρου ζωής, η αναδοχή διαρκεί για περιορισμένο χρονικό διάστημα έως 24 μήνες, με δυνατότητα παράτασης 24 μηνών κατόπιν εντολής δικαστή και ιδανικά η επαφή με την οικογένεια καταγωγής του παιδιού διατηρείται καθ' όλη τη διάρκεια. Επιπλέον, ο νόμος ορίζει ότι έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006, κανένα ανήλικο δεν μπορεί να τοποθετηθεί σε ίδρυμα, ενώ προτιμάται η αναδοχή ή, ως δευτερεύουσα επιλογή, η τοποθέτηση σε κοινότητα οικογενειακού τύπου (Ciampa et al., 2014). Τα ασυνόδευτα ανήλικα αντιμετωπίζουν ιδιαίτερους κινδύνους: Τα παιδιά αυτά - μη έχοντας μέσα διαβίωσης - σχεδόν μοιραία ωθούνται στους κόλπους οργανώσεων, εγκληματιών που δραστηριοποιούνται στην εμπορία ανθρώπων ή σε άλλες μορφές εκμετάλλευσης. Το 2019, 708 παιδιά εισήλθαν σε ανάδοχες οικογένειες πριν από την υιοθεσία στην Ιταλία. Μεταξύ του 2010 και του 2019, ο μεγαλύτερος αριθμός ανηλίκων στη φάση της προ-υιοθεσίας καταγράφηκε το 2013, όταν 1.126 βρέφη ανατέθηκαν στις δυνητικές μελλοντικές οικογένειές τους (Statista, 2021). Το 2019, 1.239 παιδιά κηρύχθηκαν υιοθετήσιμα από το ιταλικό Δικαστήριο Ανηλίκων. Οι λόγοι που ωθούν τους ανθρώπους να υποβάλουν αίτηση αναδοχής είναι πολλοί και διάφοροι. Για παράδειγμα, ένα πρώτο κίνητρο μπορεί να είναι ανθρωπιστικό, δηλαδή να βοηθήσουν ένα ανήλικο και την οικογένειά του που αντιμετωπίζει δυσκολίες έχοντας επίγνωση ότι θα μπορούσε, ωστόσο, να επιστρέψει στην οικογένειά του όταν οι γονείς ανακτήσουν τις ικανότητές τους και η δυσάρεστη κατάσταση επιλυθεί. Ένα άλλο κίνητρο μπορεί να είναι η επιθυμία να εκπαιδεύσει κανείς τα παιδιά του για να τα κάνει να καταλάβουν ότι είναι σωστό να βοηθάει τους συνανθρώπους του. Τα συναισθήματα που προκαλούνται σε αυτές τις περιπτώσεις είναι έντονα και μπορεί να είναι όχι μόνο θετικά αλλά και αρνητικά.

Στερεότυπα και προκαταλήψεις για την αναδοχή, τις ανάδοχες οικογένειες και τα ασυνόδευτα και χωρισμένα από τις οικογένειές τους παιδιά και ο αντίκτυπός τους στη διαδικασία πρόσληψης

Πολλοί άνθρωποι γνωρίζουν ελάχιστα το φαινόμενο της αναδοχής και αυτό οδηγεί σε πολυάριθμες προκαταλήψεις, όπως προέκυψε από όλες σχεδόν τις ομάδες εστιασμένης συζήτησης (focus groups) που διεξήχθησαν στις χώρες-εταίρους. Οι προκαταλήψεις, οι ψευδομύθοι και οι πεποιθήσεις γύρω από την αναδοχή είναι πολλές και διαφορετικές. Προκύπτουν από την έλλειψη γνώσης του θέματος, την πολιτιστική κληρονομιά, το υπόβαθρο και τη δυσκολία πολλών να συλλάβουν την έννοια της γονεϊκότητας χωρίς να σχετίζεται με την κατοχή. Αυτό οδηγεί ορισμένους ανθρώπους σε προκατειλημμένες

κρίσεις, όπως «Τι θα κάνει όταν το παιδί επιστρέψει μόνιμα στην οικογένεια καταγωγής του;» ή «Το παιδί δεν θα γίνει ποτέ πραγματικά δικό του/της; ποιος τον/την αναγκάζει να το κάνει;». Ο/Η ανάδοχος/-χη φροντιστής/-στρια δεν ασκεί την αναδοχή από την επιθυμία του/της να κατέχει, αλλά από την επιθυμία του/της να προσφέρει αγάπη και βοήθεια σε ένα παιδί και την οικογένειά του, γνωρίζοντας συγχρόνως ότι το τέλος της αναδοχής δεν σημαίνει καθόλου το τέλος της σχέσης με το παιδί ή την οικογένειά του, μιας σχέσης που, όταν διαμορφώνεται και εδραιώνεται, όπως κάθε συναισθηματική σχέση, δεν τελειώνει με τη διακοπή μιας νομικής δέσμευσης. Ενδεικτικά, μερικές από τις πιο διαδεδομένες προκαταλήψεις και σχετικοί ψευδομύθοι για την αναδοχή αποτυπώθηκαν σε δηλώσεις των συμμετεχόντων/-χουσών:

- Η οικογένεια καταγωγής θα παρεμβαίνει σίγουρα στην ανάπτυξη του παιδιού.
Οι σχέσεις με την οικογένεια καταγωγής είναι προγραμματισμένες ή όχι και πάντα με τη μεσολάβηση των κοινωνικών υπηρεσιών. Η οργάνωσή τους εξαρτάται από τον λόγο της αναδοχής, είτε είναι συναινετική είτε δικαστική, ανάλογα με τη δυσκολία της οικογένειας καταγωγής να αναλάβει τη φροντίδα του παιδιού. Ασφαλώς, οι σχέσεις με τη βιολογική οικογένεια μπορεί να είναι μια κουραστική πτυχή. Πέραν αυτού, υπάρχει η δυνατότητα θετικής συνεργασίας βάσει του κοινού ενδιαφέροντος για το παιδί που μερικές φορές μπορεί να οδηγήσει ακόμη και σε προσωπικές φιλίες.
- Τα ανάδοχα παιδιά προέρχονται πάντα από δραματικές οικογενειακές καταστάσεις.
Όταν ο κόσμος σκέφτεται την αναδοχή, φαντάζεται συνήθως σοβαρές γονικές ελλείψεις ή ακόμη και κακοποίηση των παιδιών. Στην πραγματικότητα, οι δύσκολες καταστάσεις των οικογενειών είναι ποικίλες. Για παράδειγμα, μια οικογένεια μπορεί να πασχίζει να αντιμετωπίσει ένα σοβαρό ιατρικό πρόβλημα και να μην έχει τον χρόνο να φροντίσει πλήρως ένα παιδί. Μπορεί να υπάρχουν προβλήματα οργάνωσης για πολυμελείς οικογένειες με έναν μόνο γονέα. Επαγγελματικά προβλήματα μπορεί να οδηγήσουν τους γονείς σε παρατεταμένες απουσίες ή ξαφνικό πένθος που διαταράσσουν τη ρουτίνα της οικογένειας. Δεν υπάρχουν πάντα συγκρουσιακές ή δραματικές σχέσεις πίσω από την ανάγκη να ξεκινήσει ένα σχέδιο ανάδοξης φροντίδας για ένα παιδί.
- Για να γίνω ανάδοχος/-χη φροντιστής/-στρια, πρέπει να έχω ένα συγκεκριμένο εισόδημα.
Η οικονομική-κληρονομική σταθερότητα των δικαιούχων δεν περιλαμβάνεται στα κριτήρια επιλογής του/της αιτούντος/-σας. Η ύπαρξη επαρκούς οικονομικής σταθερότητας συμβάλλει στην απρόσκοπτη άσκηση του ρόλου στον οποίο καλούνται να ανταποκριθούν οι φροντιστές/-στριες.

- Η αναδοχή δεν είναι κατάλληλη για τα βιολογικά παιδιά.
Αν τα παιδιά των ανάδοχων γονέων είναι καλά προετοιμασμένα και πλαισιώνονται επαρκώς, η ανάδοχη φροντίδα μπορεί κάλλιστα να αποτελέσει μια σπουδαία εμπειρία ανάπτυξης και εμπλουτισμού. Η άμεση εμπειρία της αλληλεγγύης, της δέσμευσης και του μοιράσματος προς την ηλικία του ατόμου που βιώνει δύσκολες καταστάσεις μπορεί να τα βοηθήσει να συνειδητοποιήσουν περισσότερο την αξία, την ευθύνη και την εγγύτητα της οικογένειας. Η ανάληψη μικρών υποχρεώσεων φροντίδας ή οικειότητας μπορεί να συμβάλει στην ψυχοσυναισθηματική τους ωρίμανση.
- Θέλω να γίνω ανάδοχος, αλλά είμαι ελεύθερος/-ρη/ ανύπαντρος/-ντρη.
Οι ελεύθεροι/-ρες, ανύπαντροι/-ντρες σύντροφοι μπορούν να αναλάβουν οποιαδήποτε ανάδοχη φροντίδα, πλήρους ή μερικής απασχόλησης, έκτακτης ανάγκης κ.λπ. Όπως και τα παντρεμένα ζευγάρια, πρέπει να παρακολουθήσουν το προπαρασκευαστικό μάθημα στις τοπικές κοινωνικές υπηρεσίες τους, και μόλις κριθούν επιλέξιμοι/-μες, θα βρεθεί το ταίρι τους. Ως εκ τούτου, η μόνη πραγματική προϋπόθεση που θεσπίζεται από τον νόμο είναι αυτή της ενηλικίωσης.
- Αν φιλοξενήσεις ένα παιδί σε ανάδοχη οικογένεια, αργά ή γρήγορα θα σου το πάρουν.
Τα σχέδια αναδοχής μπορεί να έχουν μεταβλητή διάρκεια: μερικούς μήνες, μερικά χρόνια ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν έχουν διάρκεια, αλλά διαμορφώνονται ως οριστικές υποδοχές μέχρι να επιτευχθεί η αυτονομία του ανηλίκου. Ασφαλώς, κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων γνωριμίας και των προπαρασκευαστικών συναντήσεων, θα είναι δυνατόν να καθοριστεί, με τη βοήθεια των χειριστών/-στριών, το σχέδιο στο οποίο αισθάνεται κανείς πιο πρόθυμος να δεσμευτεί.
- Καλύτερα να αναλάβω την ανάδοχη φροντίδα ενός παιδιού παρά ενός/μιας εφήβου/-βης.
Υπό αυτή την έννοια, φαίνεται να διατηρείται η αντίληψη ότι η ανάδοχη φροντίδα είναι πιο εύκολη αν τα παιδιά είναι μικρά. Αν είναι μεγαλύτερα, η κοινότητα είναι εντάξει. Για την ακρίβεια, μπορούν να μπουν σε ανάδοχη φροντίδα παιδιά και νέοι/-ες από 0-18 ετών. Όμως, οι προεφήβοι/-βες και οι έφηβοι/-βες είναι μια σχετικά πολυπληθής ομάδα που έχει μεγάλη ανάγκη από ανθρώπους πρόθυμους να τους συνοδεύσουν προς την ενηλικίωση που είναι μια πολύ ευαίσθητη και ζωτική περίοδο της ζωής.

- Αν η ανάδοχη φροντίδα πρέπει να είναι μόνο μια εφήμερη εμπειρία, θα μπορούσε κάλλιστα το ανήλικο να παραμείνει στην Κοινότητα.

Οι κοινότητες είναι καθοριστικής σημασίας για την προστασία και τη στήριξη των παιδιών και των εφήβων, αλλά η παραμονή σε ένα οικείο περιβάλλον, έστω και για περιορισμένο χρονικό διάστημα, είναι γενικά η καλύτερη λύση για αυτά. Μια οικογένεια μπορεί να εξασφαλίσει εξαιρετική συνέχεια και ιδιαιτερότητα στη φροντίδα του ανηλίκου παρέχοντάς του ένα ζεστό και φιλόξενο μέρος για όσο διάστημα το χρειάζεται. Όπως γνωρίζουμε, είναι απαραίτητο για κάθε παιδί να μπορεί να έχει προνομιακές σχέσεις που το κάνουν να αισθάνεται «ξεχωριστό και μοναδικό».

Νομικό και θεσμικό πλαίσιο για την αναδοχή

Νομικό πλαίσιο των χωρών-εταίρων

Αυστρία

Η ανάπτυξη του δικαίου γονέων και τέκνων στην Αυστρία ξεκίνησε με την εισαγωγή του αυστριακού Αστικού Κώδικα το 1811. Επί του παρόντος, η υιοθεσία ρυθμίζεται από τα άρθρα 191-203 του εν λόγω κώδικα, τα οποία καθορίζουν τις προϋποθέσεις για την υιοθεσία: «*Η υιοθεσία ανήλικου τέκνου επιτρέπεται εάν εξυπηρετεί την ευημερία του παιδιού και εάν έχει δημιουργηθεί ή πρέπει να δημιουργηθεί σχέση [μεταξύ του παιδιού και των θετών γονέων του]*» (άρθρο 194 του αυστριακού Αστικού Κώδικα).

Τα καθήκοντα του Οργανισμού Πρόνοιας Παιδιών και Νέων είναι πολλαπλά. Σε ό,τι αφορά την αναδοχή, περιλαμβάνουν: Επιλογή, Προετοιμασία και Συνδρομή. Η τοποθέτηση παιδιού κάτω των 16 ετών σε ανάδοχη οικογένεια προετοιμάζεται κατάλληλα ανάλογα με τη σημασία της για την ανάπτυξη του ανήλικου. Εκτός από την υπεύθυνη επιλογή των ανάδοχων γονέων και τη διαμεσολάβηση για την επαφή με το ανάδοχο παιδί, οι υπηρεσίες πρόνοιας νέων έχουν ως καθήκον να παρέχουν στους ανάδοχους γονείς (ανάδοχους/-χες φροντιστές/-στριες) κατάρτιση και περαιτέρω εκπαίδευση και συμβουλευτική βοήθεια τόσο σε αυτούς όσο και στο ανάδοχο παιδί και στην οικογένεια καταγωγής. Όπως και στην περίπτωση της υιοθεσίας, οι αιτούντες/-σες ελέγχονται ως προς την καταλληλότητά τους (π.χ. ικανότητα ανατροφής παιδιού, ικανότητα αντιμετώπισης του άγχους, κατάσταση υγείας, συνθήκες διαβίωσης και εισοδήματος κ.λπ.). Η άδεια αναδοχής εκδίδεται πάντα για ένα συγκεκριμένο παιδί μόνο. Δεν υπάρχει επίσημη απαίτηση ελάχιστης ηλικίας για τους ανάδοχους γονείς, αλλά απαιτείται ορισμένη πείρα ζωής και πείρα στην ενασχόληση με τα παιδιά. Η διαφορά ηλικίας μεταξύ ανάδοχου παιδιού και ανάδοχων γονέων δεν πρέπει ιδανικά να υπερβαίνει τα 40 έτη. Μονογονεϊκές οικογένειες μπορούν επίσης να αναλάβουν ανάδοχα παιδιά, εάν είναι κατά τα άλλα κατάλληλες. Σε ορισμένα ομοσπονδιακά κράτη, είναι δυνατόν να προσληφθεί κανείς ως ανάδοχος γονέας υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Αυτό προϋποθέτει περαιτέρω κατάρτιση, συμβουλευτική, κοινωνική ασφάλιση (σύνταξη, υγεία, ασφάλιση κατά ατυχημάτων και ανεργίας) και μισθό λίγο υψηλότερο από το κατώτατο όριο αποδοχών.

Η περιφερειακή νομοθεσία ρυθμίζει το επίδομα ανάδοχης φροντίδας που λαμβάνουν οι ανάδοχοι γονείς κατά την αίτησή τους για να ελαφρύνουν τα βάρη που συνδέονται με την ανάδοχη φροντίδα. Λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές συνθήκες και το κόστος διατροφής.

Για οποιαδήποτε απορία ή δυσκολία μπορείτε να επικοινωνήσετε με τα προαναφερθέντα γραφεία του Οργανισμού Προστασίας Παιδιών και Νέων και με τον αντίστοιχο/-χη υπεύθυνο/-νη επικοινωνίας σε δημοτικό ή περιφερειακό επίπεδο. Επιπλέον, πραγματοποιούνται τακτικά, τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο, κατ' οίκον επισκέψεις ή συναντήσεις με τους/τις υπεύθυνους/-νες επικοινωνίας της αρμόδιας τοπικής αρχής. Οι ανάδοχοι γονείς ή τα άτομα που θέλουν να γίνουν ανάδοχοι γονείς μπορούν επίσης να απευθύνονται σε κύκλους ανάδοχων γονέων που προσφέρονται π.χ. από κέντρα γονέων-παιδιών ή δήμους σε όλη την Αυστρία για ανταλλαγή εμπειριών, βοήθεια κ.λπ.

Στην Αυστρία, εφαρμόζονται τα γενικά δικαιώματα των παιδιών που θεσπίζονται από τον νόμο. Περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- *Δικαιώματα ακρόασης.* Από την ηλικία των 10 ετών, τα παιδιά πρέπει να ακούγονται από το δικαστήριο σε διαδικασίες που αφορούν την επιμέλεια ή τα δικαιώματα επικοινωνίας τους. Τα μικρότερα παιδιά πρέπει να εξετάζονται όσο το δυνατόν περισσότερο· αυτό μπορεί να γίνει από το δικαστήριο, από εμπειρογνώμονα ή από τη δικαστική συνδρομή του οικογενειακού δικαστηρίου. Η βούληση του παιδιού αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία ανάλογα με την ηλικία του. Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού υπερισχύει της βούλησης σε περίπτωση αμφιβολίας. Ωστόσο, όσο μεγαλύτερο είναι το παιδί, τόσο πιο πιθανό είναι να τηρηθεί η βούλησή του.
- *Δικαιώματα αναφοράς.* Από την ηλικία των 14 ετών, τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν αιτήσεις στο δικαστήριο ανεξάρτητα, δηλαδή χωρίς τη συμμετοχή γονέα, σε διαδικασίες που αφορούν την επιμέλεια ή τα δικαιώματα επικοινωνίας τους.
- *Συνήγορος του παιδιού.* Σε διαδικασίες που αφορούν την επιμέλεια ή τα δικαιώματα επικοινωνίας, το δικαστήριο μπορεί να διορίσει συνήγορο του παιδιού. Ο/Η συνήγορος του παιδιού είναι ένας/μία ψυχοκοινωνικά εκπαιδευμένος/-νη σύντροφος για παιδιά ηλικίας έως 14 ετών. Έργο του είναι να το ενημερώνει για τη διαδικασία και να διασφαλίζει ότι η βούληση του παιδιού ακούγεται και λαμβάνεται υπόψη στο δικαστήριο. Μπορεί να αποκαλύψει το περιεχόμενο των συνομιλιών στους γονείς ή στο δικαστήριο μόνο με τη συγκατάθεση του παιδιού.

Ελλάδα

Στην Ελλάδα, η αναδοχή ρυθμίζεται από τα άρθρα 1655-1665 του Αστικού Κώδικα, καθώς και από τον νόμο 4538/2018, με την ονομασία: «Μέτρα για την προώθηση των θεσμών της αναδοχής και της υιοθεσίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 85, 2018).

Επιπλέον, η υπουργική απόφαση 4489/11.10.2019 αναφέρεται στην εκπαίδευση που πρέπει να παρακολουθήσουν οι υποψήφιοι ανάδοχοι γονείς (Ρουλιopoulos, et al., 2019).

Προκειμένου οι υποψήφιοι ανάδοχοι γονείς να θεωρηθούν κατάλληλοι, πρέπει να πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α. να είναι άνω των 25 ετών αλλά όχι άνω των 75 ετών, ενώ η ελάχιστη διαφορά ηλικίας του παιδιού και του γονέα να είναι 18 έτη και η μέγιστη 60 έτη, β. οι ανάδοχοι γονείς πρέπει να έχουν καλή ψυχολογική, πνευματική και σωματική υγεία και να μην πάσχουν από μεταδοτικές ασθένειες, γ. οι ανάδοχοι γονείς και όσοι συνοικούν με αυτούς δεν πρέπει να έχουν καταδικαστεί τελεσίδικα, καθώς και να μην εκκρεμεί σε βάρος τους ποινική δίωξη για τα αδικήματα που επισύρουν έκπτωση από τη γονική μέριμνα, σύμφωνα με το άρθρο 1537 του Αστικού Κώδικα και την κείμενη νομοθεσία περί ναρκωτικών και εμπορίας ανθρώπων, δ. οι ανάδοχοι γονείς πρέπει να αποδεικνύουν ότι μπορούν να καλύψουν τα βασικά έξοδα διατροφής, εκπαίδευσης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης του παιδιού, ε. οι ανάδοχοι γονείς πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων (άρθρο 8 παρ. 2 του Νόμου 4538/2018).

Αν ένα άτομο επιθυμεί να γίνει ανάδοχος γονέας, ακολουθείται μια διαδικασία τεσσάρων (4) βημάτων: α. συμπλήρωση αίτησης στον δικτυακό τόπο www.anynet.gr και επισύναψη των απαιτούμενων εγγράφων, β. κοινωνική έρευνα/ διερεύνηση του περιβάλλοντος των υποψηφίων ανάδοχων γονέων, γ. όταν η κοινωνική έρευνα ολοκληρωθεί επιτυχώς, οι υποψήφιοι ανάδοχοι γονείς παρακολουθούν μια εκπαίδευση που αποτελεί προϋπόθεση για την εγγραφή τους στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων, δ. οι υποψήφιοι έρχονται σε επαφή με παιδιά που κρίνονται κατάλληλα για να τοποθετηθούν σε αυτό το περιβάλλον. Η επαφή περιλαμβάνει διάφορες συναντήσεις, πάντα υπό την ευθύνη της Μονάδας Προστασίας του Παιδιού που έχει αναλάβει τη φροντίδα του παιδιού. Για τη λήψη της τελικής απόφασης συνεργάζεται διεπιστημονική ομάδα αποτελούμενη από επιστήμονες του εποπτικού οργάνου του ανάδοχου φροντιστή και του εποπτικού οργάνου της Μονάδας Προστασίας του Παιδιού που έχει την ευθύνη του παιδιού.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι μία από τις καινοτομίες του Νόμου 4538/2018 είναι ότι εκτός από την τυπική πυρηνική οικογένεια, αναφέρει ότι κατάλληλοι να γίνουν ανάδοχοι γονείς είναι επίσης όσοι έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης (με ή χωρίς παιδιά), ή άτομα, άγαμα, διαζευγμένα ή χήρα (με ή χωρίς παιδιά), τα οποία μπορεί να έχουν συγγένεια εξ αίματος με το ανάδοχο παιδί (αναδοχή εξ αγχιστείας).

Αξίζει επίσης να αναφερθεί το γεγονός ότι για κάθε ανήλικο που εγγράφεται στο Εθνικό Μητρώο Ανηλίκων, εντός 90 ημερών από την τοποθέτησή του, καταρτίζεται εξατομικευμένο σχέδιο οικογενειακής αποκατάστασης από το Τμήμα Προστασίας και Φροντίδας του Παιδιού, το οποίο είναι υπεύθυνο για την εγγραφή του. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει αιτιολογημένη πρόταση για την αποκατάστασή τους λαμβάνοντας υπόψη

τις εξατομικευμένες ανάγκες και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Όπως ορίζεται στον ελληνικό Αστικό Κώδικα, στην αναδοχή «η έννομη σχέση μεταξύ του ανηλίκου και της φυσικής του οικογένειας ή του κηδεμόνα του και ιδίως οι αρμοδιότητες της γονικής μέριμνας της επιτροπείας παραμένουν αμετάβλητες, εκτός εάν ο νόμος ορίζει διαφορετικά». Στόχος είναι η επιστροφή του παιδιού στη βιολογική του οικογένεια.

Ρουμανία

Η εθνική νομοθεσία σχετικά με το σύστημα αναδοχής και μητρικής βοήθειας ορίζεται από τον Νόμο υπ' αριθ. 272/2004 για την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού, τον Κανονισμό υπ' αριθ. 26/2019 σχετικά με την έγκριση ελάχιστων προτύπων ποιότητας για τις οικογενειακού τύπου κοινωνικές υπηρεσίες για τα παιδιά στο σύστημα ειδικής προστασίας, τον Κανονισμό υπ' αριθ. 137/2003 σχετικά με την έγκριση του αναλυτικού προγράμματος μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης για τους/τις επαγγελματίες μητρικούς/-κές βοηθούς, την κυβερνητική απόφαση υπ' αριθ. 679/2003 σχετικά με τις προϋποθέσεις απόκτησης του πιστοποιητικού, τις διαδικασίες πιστοποίησης και το καθεστώς του/της επαγγελματία μητρικού/-κής βοηθού.

Σύμφωνα με το άρθρο 62 του Νόμου 272/2004, η τοποθέτηση ενός παιδιού αποτελεί ειδικό μέτρο προστασίας, προσωρινού χαρακτήρα, το οποίο μπορεί να διαταχθεί, υπό τους όρους του παρόντος νόμου, κατά περίπτωση, σε: α) ένα πρόσωπο ή μια οικογένεια, β) έναν/μια μητρικό/-κή βοηθό, γ) μια υπηρεσία τύπου κατοικίας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 123 παράγραφοι (1), (2) και αδειοδοτείται σύμφωνα με τον παρόντα Νόμο.

Η κυβερνητική απόφαση υπ' αριθ. 679/2003 σχετικά με τις προϋποθέσεις απόκτησης του πιστοποιητικού, τις διαδικασίες πιστοποίησης και το καθεστώς του/της επαγγελματία βοηθού μητέρας (ανάδοχου γονέα) καθορίζει το ρόλο του/της επαγγελματία βοηθού μητέρας. Συνεπώς, σύμφωνα με το άρθρο 1, επαγγελματίας ανάδοχος είναι το πρόσωπο που πιστοποιείται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παρούσας Απόφασης και το οποίο, με τις δραστηριότητες που ασκεί στο σπίτι του, εξασφαλίζει την ανατροφή, τη φροντίδα και την εκπαίδευση που είναι απαραίτητες για την αρμονική ανάπτυξη των παιδιών που έχει αναλάβει.

Κριτήρια για την επιλογή των μητρικών βοηθών:

- Με την κοινωνική τους συμπεριφορά, την κατάσταση της υγείας τους και το ψυχολογικό τους προφίλ, να παρέχουν εγγύηση για την ορθή εκπλήρωση των γονικών τους καθηκόντων όσον αφορά την ανατροφή, τη φροντίδα και την εκπαίδευση των παιδιών τους·
- Να έχουν πλήρη ικανότητα άσκησης·

- Να διαθέτουν χώρους στέγασης που καλύπτουν τις ανάγκες προετοιμασίας τροφής, υγιεινής, εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας των χρηστών/-στριών τους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών των οποίων πρόκειται να αναλάβουν τη φροντίδα ή την επιμέλεια·
- Να μην συμμετέχουν σε αμειβόμενες δραστηριότητες·
- Να έχουν συμμετάσχει σε εκπαιδευτικά μαθήματα που διοργανώνονται από τη δημόσια υπηρεσία προστασίας του παιδιού ή από τον εγκεκριμένο ιδιωτικό φορέα που διενεργεί την αξιολόγηση για την έκδοση του πιστοποιητικού επαγγελματία παιδαγωγού.

Πορτογαλία

Σύμφωνα με το πορτογαλικό Ινστιτούτο Κοινωνικής Ασφάλισης (2021), η ανάδοχη φροντίδα έχει ευρεία ευθύνη για την ανάπτυξη των παιδιών και των νέων. Θεωρείται ως προστατευτικό μέτρο που συνίσταται στην τοποθέτηση του παιδιού ή του/της νέου/-ας σε οικογένεια ή σε πρόσωπο που έχει τα κατάλληλα προσόντα για τον σκοπό αυτό, προκειμένου να παρέχεται στα παιδιά ή τους/τις νέους/-ες η ένταξη σε ένα σταθερό οικογενειακό περιβάλλον που τους εγγυάται την κατάλληλη φροντίδα για τις ανάγκες τους και την ευημερία τους, καθώς και την εκπαίδευση και τη στοργή που είναι απαραίτητες για την ολοκληρωμένη ανάπτυξή τους. Ο στόχος είναι να παρέχονται στο παιδί ή το νεαρό άτομο: κατάλληλες συνθήκες για την ικανοποίηση των σωματικών, ψυχολογικών, συναισθηματικών και κοινωνικών αναγκών· η δημιουργία στοργικών, ασφαλών και σταθερών δεσμών, η απόκτηση δεξιοτήτων για την προσωπική, κοινωνική, εκπαιδευτική και επαγγελματική τους ανάπτυξη· συνθήκες που συμβάλλουν στην οικοδόμηση της ταυτότητας και της ένταξης του παιδιού ή του νεαρού ατόμου· η προώθηση της απόκτησης ή της ενίσχυσης των ικανοτήτων των πατέρων και των μητέρων ή/και των κατόχων των γονικών ευθυνών, ώστε να μπορούν να τις ασκούν με ποιότητα προς το συμφέρον του παιδιού ή του νεαρού ατόμου. Η εφαρμογή του μέτρου της ανάδοχης φροντίδας ευνοείται έναντι της ιδρυματικής φροντίδας, ιδίως για παιδιά ηλικίας έως 6 ετών (Νόμος 147/99, επικαιροποιημένος με τον Νόμο 26/2018).

Κύριοι Νόμοι:

Διάταγμα υπ' αριθ. 278-A/2020, της 4ης Δεκεμβρίου - Καθορίζει τους όρους, τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες αίτησης, επιλογής, κατάρτισης, αξιολόγησης και αναγνώρισης των ανάδοχων οικογενειών, καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις των θεσμικών οργάνων-πλαισίων.

Νομοθετικό Διάταγμα υπ' αριθ. 139/2019, της 16ης Σεπτεμβρίου - Καθιερώνει το σύστημα για την εφαρμογή της αναδοχής.

Νόμος υπ' αριθ. 47/2019 της 8ης Ιουλίου - 1η τροποποίηση του Καθεστώτος Εφαρμογής της Ανάδοχης Φροντίδας, που εγκρίθηκε με το Νομοθετικό Διάταγμα 11/2008, της 17ης

Ιανουαρίου, για τη θέσπιση φορολογικών και εργασιακών προνομίων για τις ανάδοχες οικογένειες.

Νόμος υπ' αριθ. 23/2017 της 23ης Μαΐου - 3η τροποποίηση του Νόμου για την Προστασία των Παιδιών και των Νέων σε Κίνδυνο, που εγκρίθηκε με τον Νόμο υπ' αριθ. 147/99, της 1ης Σεπτεμβρίου, με την οποία η περίοδος προστασίας επεκτείνεται στα 25 έτη.

Νόμος υπ' αριθ. 142/2015 της 8ης Σεπτεμβρίου - 2η τροποποίηση του Νόμου για την Προστασία των Παιδιών και των Νέων σε Κίνδυνο, που εγκρίθηκε με τον Νόμο υπ' αριθ. 147/99 της 1ης Σεπτεμβρίου.

Ο πορτογαλικός Νόμος για το Άσυλο (Νόμος υπ' αριθ. 27/2008, με τροποποιήσεις στον Νόμο υπ' αριθ. 26/2014 της 5ης Μαΐου), σε συνδυασμό με τον Νόμο για την Προστασία των Παιδιών και των Νέων σε Κίνδυνο (νόμος αριθ. 147/99 της 1ης Σεπτεμβρίου), διασφαλίζει ένα ειδικό πλαίσιο φιλοξενίας για ασυνόδευτα αλλοδαπά ανήλικα που βρίσκονται υπό διεθνή προστασία.

Πρωτόκολλο πρόσληψης:

Στην Πορτογαλία, οι ενδιαφερόμενες οικογένειες επικοινωνούν με το Ινστιτούτο Κοινωνικής Ασφάλισης και, αφού λάβουν την εκδήλωση ενδιαφέροντος, προγραμματίζεται μια ενημερωτική συνέντευξη. Το τμήμα διαχείρισης κενών θέσεων, σε συνεργασία με τα ιδρύματα-πλαίσια, είναι αρμόδιο να επιλέξει τις καταλληλότερες ανάδοχες οικογένειες για το παιδί ή τον/την έφηβο/-βη που πρόκειται να φιλοξενηθεί και να ενημερώσει τις Επιτροπές Προστασίας Παιδιών και Νέων (CPCI) ή το δικαστήριο για την έναρξη της φιλοξενίας. Η εγγραφή των ανάδοχων οικογενειών καταγράφεται σε μια βάση δεδομένων και οι δομές-πλαίσια είναι υπεύθυνες για τη συνεχή επικοινωνία με τις οικογένειες.

Μετά την υποβολή της αίτησης, η δομή-πλαίσιο διεξάγει ψυχοκοινωνική έρευνα της οικογένειας του/της αιτούντος/-σας. Η εξέταση αυτή επιτρέπει στα ιδρύματα να αναλύσουν κατά πόσον η οικογένεια είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις ανάγκες των παιδιών και των εφήβων και να επαληθεύσουν την ύπαρξη συνθηκών διαβίωσης, υγιεινής και επαρκούς ασφάλειας. Η ψυχοκοινωνική έρευνα μπορεί να διεξαχθεί μέσω συνεντεύξεων, επισκέψεων στην οικογένεια, παρατήρησης της οικογενειακής δυναμικής και άλλων τεχνικών διαδικασιών. Στο τέλος, ανακοινώνεται η απόφαση αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης. Εάν η απόφαση γίνει δεκτή, εκδίδεται πιστοποιητικό αναδοχής. Εάν η απόφαση δεν γίνει δεκτή, η οικογένεια μπορεί να ασκήσει έφεση εντός 10 ημερών και να υποβάλει εκ νέου την αίτηση και να προσκομίσει νέα δικαιολογητικά (Social Security Institute, 2021).

Τα κριτήρια για να γίνει ένα άτομο ανάδοχος γονέας είναι τα εξής:

- Πρέπει να είναι άνω των 25 ετών·
- Να μην είναι υποψήφιος/-α για υιοθεσία·
- Να μην έχουν σωματικές και ψυχικές παθήσεις, οι οποίες αποδεικνύονται με ιατρική βεβαίωση·
- Να διαθέτουν κατάλληλο χώρο με συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας για τη φιλοξενία των παιδιών και των νέων·
- Να είναι κατάλληλοι/-λες για αναδοχή·
- Να μην έχουν παραπεμφθεί, κατηγορηθεί, δικάσει ή καταδικαστεί από τη δικαστική αρχή, ακόμη και αν δεν έχουν ακόμη δικάσει, για έγκλημα κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της προσωπικής ελευθερίας ή κατά της σεξουαλικής ελευθερίας ή της αυτοδιάθεσης·
- Να μην έχουν παρεμποδιστεί από την άσκηση των γονικών καθηκόντων, ούτε να έχουν περιοριστεί στην άσκησή τους, επειδή συνιστούν απειλή για την ασφάλεια, την υγεία, την ηθική ανατροφή και τη μόρφωση του παιδιού.

Γαλλία

Διαδικασία πρόσληψης ανάδοχων οικογενειών

Υποβολή αίτησης για έγκριση

Για να γίνει κάποιος ανάδοχος γονέας στη Γαλλία, πρέπει να λάβει έγκριση, την οποία πρέπει να ζητήσει από το συμβούλιο του Διαμερίσματος στο οποίο ζει. Για να χορηγηθεί αυτή η έγκριση, οι αιτούντες/-σες πρέπει να είναι Γάλλοι/-λίδες ή πολίτες του *Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου* (ΕΟΧ) ή να διαθέτουν έγκυρη άδεια διαμονής που να τους επιτρέπει να εργάζονται. Δεν πρέπει να έχουν καταδικαστεί για αδίκημα που αφορά παιδιά. Πρέπει επίσης να περάσουν από ιατρικές εξετάσεις για να διασφαλιστεί ότι η κατάσταση της υγείας τους τους επιτρέπει να φροντίζουν παιδιά. Τέλος, οι συνθήκες φροντίδας των παιδιών πρέπει να εγγυώνται την ασφάλεια, την υγεία και την ανάπτυξη των παιδιών που φροντίζουν (σωματικά, πνευματικά και συναισθηματικά) (Service-Public.fr, 2023).

Για να υποβάλουν αίτηση για έγκριση, οι υποψήφιοι/-ες συμπληρώνουν ένα έντυπο αίτησης στον κρατικό δικτυακό τόπο "service-public.fr" και προσκομίζουν ιατρικό πιστοποιητικό που δηλώνει ότι είναι κατάλληλοι/-λες για τη φροντίδα παιδιών. Το συμβούλιο ζητάει με δική του πρωτοβουλία ένα απόσπασμα από το ποινικό μητρώο όλων των ενηλίκων που ζουν στο σπίτι στο οποίο πρόκειται να φιλοξενηθούν τα παιδιά. Εάν πληρούνται όλες αυτές οι προϋποθέσεις, η έγκριση εκδίδεται από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση εντός 4 μηνών από την υποβολή της αίτησης. Κατά τη διάρκεια αυτών των 4 μηνών, μελετάται ο φάκελος του/της αιτούντος/-σας, διεξάγονται μία ή περισσότερες

συνεντεύξεις με τον/την αιτούντα/-σα και πραγματοποιούνται αρκετές κατ' οίκον επισκέψεις. Τις υποψήφιες ανάδοχες οικογένειες επισκέπτεται ψυχολόγος για να αξιολογήσει την καταλληλότητά τους για αναδοχή, όπως επίσης κοινωνικός/-κή λειτουργός, νοσηλεύτης/-τρια ή παιδαγωγός (Service-Public.fr, 2023).

Κριτήρια για τη χορήγηση έγκρισης

Για να ελέγξουν αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της έγκρισης, οι Υπηρεσίες Παιδικής Πρόνοιας (ASE: *Aide Sociale à l'Enfance*) ή Προστασίας Μητέρας και Παιδιού (PMI: *Protection Maternelle Infantile*) διαθέτουν ένα πλέγμα κριτηρίων που αποτελείται από δύο μέρη (Article Annexe 4-9 - Code de l'action Sociale Et Des Familles, nd.).

Στο πρώτο μέρος, τα κριτήρια επικεντρώνονται στις ικανότητες και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την άσκηση του επαγγέλματος της ανάδοχης οικογένειας.

Το πρώτο κριτήριο εξετάζει τις ικανότητες και τις προσωπικές ιδιότητες του/της υποψηφίου/-ας για την ανάληψη της φροντίδας ανηλίκων ή νεαρών ενηλίκων. Αξιολογείται η ικανότητά του/της να προάγει τη σωματική, συναισθηματική, πνευματική και κοινωνική ανάπτυξη ενός παιδιού, καθώς και η ικανότητά του/της να παρέχει ένα συνεκτικό και δομημένο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Το δεύτερο κριτήριο ελέγχει τις γνώσεις του/της ανάδοχου/-χης φροντιστή/-στριας σχετικά με το επάγγελμα, τον ρόλο και τις δυνατότητές του/της. Αυτό περιλαμβάνει την ικανότητά του/της να αναγνωρίζει και να αναλαμβάνει τις ευθύνες του/της, καθώς και την ικανότητά του/της να συνεργάζεται με μια επαγγελματική ομάδα για το έργο του ανάδοχου φροντιστή. Το τρίτο κριτήριο αφορά τη γνώση της γαλλικής γλώσσας από την ανάδοχη οικογένεια και την ικανότητά της να επικοινωνεί και να διεξάγει διάλογο. Το πρόσωπο που ζητά έγκριση πρέπει να γνωρίζει καλά τη γαλλική γλώσσα για να επικοινωνεί με το παιδί και τους/τις επαγγελματίες που εμπλέκονται στη φροντίδα του παιδιού. Το τέταρτο κριτήριο αφορά τη διαθεσιμότητα και την ικανότητα προσαρμογής και οργάνωσης του/της αναδόχου. Εξετάζεται ακόμη η ικανότητα του/της μελλοντικού/-κής αναδόχου να συνδυάσει την αναδοχή με τον οικογενειακό του/της τρόπο ζωής και να προσφέρει την απαραίτητη διαθεσιμότητα στο ανάδοχο παιδί.

Στο δεύτερο μέρος, τα κριτήρια επικεντρώνονται στις συνθήκες φιλοξενίας και στην ασφάλεια.

Το πρώτο κριτήριο εξετάζει το μέγεθος, την κατάσταση, τη διάταξη, την οργάνωση και την ασφάλεια του χώρου φιλοξενίας. Λαμβάνει υπόψη την τήρηση των κανόνων υγιεινής, το μέγεθος της οικίας, τον αριθμό των δωματίων και τον αριθμό των ατόμων που φιλοξενούνται. Παρακολουθούνται μεταξύ άλλων η προστασία από επικίνδυνους χώρους, η φύλαξη επικίνδυνων αντικειμένων και η πρόληψη της δηλητηρίασης από μονοξείδιο του άνθρακα. Το δεύτερο κριτήριο εξετάζει το ενδεχόμενο ύπαρξης κινδύνου

στο περιβάλλον της οικίας. Το τρίτο κριτήριο είναι η ύπαρξη μέσων επικοινωνίας για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Αυτό περιλαμβάνει όχι μόνο τη διαθεσιμότητα μέσων επικοινωνίας, αλλά και την αναγραφή των στοιχείων επικοινωνίας των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης και των υπηρεσιών του νομού που είναι αρμόδιες για την αναδοχή. Το τέταρτο κριτήριο αφορά την παρουσία ζώων στην ανάδοχη οικογένεια. Ο μελλοντικός ανάδοχος γονέας πρέπει να γνωρίζει τους κινδύνους και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για να εξασφαλιστεί η ασφαλής συμβίωση με το άτομο που φροντίζει και για τον λόγο αυτό, πρέπει να αναφέρει την παρουσία ζώων που ενδέχεται να είναι επικίνδυνα. Το πέμπτο κριτήριο αφορά τη συμπεριφορά που θέτει σε κίνδυνο την υγεία και την ασφάλεια του ατόμου που φροντίζει και, ως εκ τούτου, απαιτεί από όλα τα άτομα που ζουν στο σπίτι να λαμβάνουν υπόψη τους τη συμπεριφορά που ενδέχεται να έχει αντίκτυπο στην ανάπτυξή του. Το έκτο και τελευταίο κριτήριο αφορά τις μεταφορές και τα ταξίδια. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η γνώση και η εφαρμογή των ισχυόντων κανόνων ασφαλείας.

Εκπαίδευση για ανάδοχες οικογένειες

Οι ανάδοχες οικογένειες πρέπει να ολοκληρώσουν ένα εισαγωγικό σεμινάριο διάρκειας 60 ωρών - το οποίο παρέχεται από τον νομό στον οποίο ζουν - εντός δύο μηνών από τη στιγμή που θα αναλάβουν το πρώτο τους παιδί. Αργότερα, εντός τριών ετών από την υπογραφή της πρώτης σύμβασης εργασίας, η ανάδοχη οικογένεια πρέπει να παρακολουθήσει μια σειρά μαθημάτων σε διάστημα 18 έως 24 μηνών (Service-Public.fr, 2023). Ωστόσο, εάν ένα μέλος της ανάδοχης οικογένειας έχει δίπλωμα βοηθού παιδαγωγού, παιδαγωγού προσχολικής ηλικίας, ειδικού/-κής παιδαγωγού ή βρεφονηπιοκόμου, απαλλάσσεται από την παρακολούθηση όλων των εκπαιδευτικών μαθημάτων.

Η διαδικασία φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων

Αρχικά, όταν ένα πρόσωπο παρουσιάζεται ως ανήλικο που στερείται την προστασία της οικογένειάς του, η υπηρεσία ASE πρέπει να οργανώσει προσωρινή επείγουσα φιλοξενία εντός πέντε ημερών το πολύ. Σε αυτό το στάδιο, θα πρέπει να αξιολογηθεί η μειονότητα του ατόμου και η οικογενειακή απομόνωση. Η αξιολόγηση συνίσταται σε διεπιστημονική αξιολόγηση που διενεργείται από τις υπηρεσίες του Νομού. Λαμβάνει τη μορφή συνεντεύξεων που διεξάγονται από επαγγελματίες με γνώσεις στις μεταναστευτικές διαδρομές, την πολιτική γεωγραφία, την παιδοψυχολογία και το δικαίο ανηλίκων (Duclos-Grisier et al., 2023). Οι συνεντεύξεις αυτές πρέπει να εξετάζουν έξι σημεία:

- Προσωπική κατάσταση, χώρα και περιοχή καταγωγής

- Σύνθεση της οικογένειας στη χώρα καταγωγής (ταυτότητα και ηλικία των γονέων και των αδελφών), διατήρηση των δεσμών με την οικογένεια από την άφιξη στη Γαλλία, παρουσία μελών της οικογένειας στη Γαλλία ή στην Ευρώπη·
- Συνθήκες διαβίωσης στη χώρα καταγωγής (γεωπολιτικό πλαίσιο, οικονομική κατάσταση, τρέχουσα τοποθεσία της οικογένειας, επίπεδο εκπαίδευσης ή κατάρτισης)·
- Λόγοι αναχώρησης από τη χώρα καταγωγής και παρουσίαση της μεταναστευτικής διαδρομής·
- Συνθήκες διαβίωσης από την άφιξη στη Γαλλία·
- Σχέδια όσον αφορά τη σχολική εκπαίδευση και την αίτηση ασύλου.

Αφού αντιμετωπιστούν όλα αυτά τα ζητήματα, ο/η αξιολογητής/-τρια αποστέλλει την έκθεση αξιολόγησης στο νομαρχιακό συμβούλιο. Αν ο/η νέος/-α αξιολογηθεί ως ανήλικος/-κη που στερείται προσωρινά ή μόνιμα την προστασία της οικογένειάς του/της, ο/η εισαγγελέας ή ο/η δικαστής ανηλίκων μπορεί να εκδώσει προσωρινή εντολή τοποθέτησης. Ο/Η ανήλικος/-κη ανατίθεται τότε στο ASE και μπορεί να τοποθετηθεί σε ανάδοχη οικογένεια ή σε ίδρυμα για παιδιά. Τα ασυνόδευτα ανήλικα σπάνια τοποθετούνται σε οικογένειες και ως επί το πλείστον παραπέμπονται σε παιδικά σπίτια κοινωνικής πρόνοιας (Duclos-Grisier et al., 2023).

Δημοκρατία της Τσεχίας

Διαδικασία πρόσληψης ανάδοχων οικογενειών

Επικοινωνία με το τμήμα αναδοχής

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνετε είναι να επικοινωνήσετε με το τμήμα φροντίδας ανάδοχων οικογενειών (ή με τον/την αρμόδιο/-α υπάλληλο του OSPOD) του δήμου με διευρυμένη δικαιοδοσία σύμφωνα με τη μόνιμη κατοικία σας (μπορείτε επίσης να το βρείτε με την ονομασία Αρχή Κοινωνικής και Νομικής Προστασίας του Παιδιού - ακρωνύμιο OSPOD). Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την Ηλεκτρονική Πύλη των Τοπικών Αρχών (απλώς εισάγετε τον δήμο όπου κατοικείτε στην αναζήτηση και το σύστημα θα βρει τον δήμο με διευρυμένη δικαιοδοσία - ORP).

Διορισμός στην αρμόδια αρχή

Σας συνιστούμε να κλείσετε τηλεφωνικά ένα ραντεβού στην τοπική αρχή εκ των προτέρων, ώστε οι κοινωνικοί/-κές λειτουργοί να έχουν αρκετό χρόνο για να σας δουν. Μετά την πρώτη ενημερωτική συνάντηση στο γραφείο, θα σας ζητηθεί να συμπληρώσετε μια αίτηση και ένα ερωτηματολόγιο. Μπορείτε επίσης να βρείτε δείγματα αυτών των εγγράφων στον δικτυακό τόπο του MLSA.

Αποδεικτικά στοιχεία για ασφαλείς συνθήκες φροντίδας

Το γραφείο θα σας πει ποια άλλα έγγραφα θα πρέπει να προσκομίσετε. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν αποδείξεις υγείας, εισοδήματος κ.λπ. Παράλληλα, θα πρέπει να αξιολογήσετε τα άλλα άτομα που ζουν στο νοικοκυριό σας, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών σας. Ο/Η υπάλληλος του OSPOD θα θελήσει επίσης να κανονίσει μια κατ' οίκον επίσκεψη για να μάθει για τη διαρρύθμιση του σπιτιού σας, για το πώς έχετε προσαρμόσει το σπίτι σας πριν από την άφιξη του μωρού, κ.λπ.

Υποβολή πλήρους αίτησης στην περιφερειακή αρχή

Μόλις ο OSPOD επεξεργαστεί τα έγγραφα αυτά, θα αποστείλει την πλήρη αίτησή σας στην περιφερειακή αρχή, η οποία είναι αρμόδια για την επαγγελματική και ψυχολογική σας αξιολόγηση.

Επαγγελματική αξιολόγηση

Η επαγγελματική αξιολόγηση θα διενεργηθεί από την περιφερειακή αρχή βάσει όλων των εγγράφων. Η ψυχολογική αξιολόγηση θα διενεργηθεί από ψυχολόγο που θα οριστεί από την περιφερειακή αρχή.

Επαγγελματική εκπαίδευση

Είναι νομική απαίτηση οι αιτούντες/-σες να υποβάλλονται σε 48 ώρες εκπαίδευσης για «μακροχρόνια» αναδοχή και υιοθεσία και 72 ώρες για τους/τις αιτούντες/-σες προσωρινή αναδοχή.

Περιμένοντας το παιδί

Μόλις η περιφερειακή αρχή εκδώσει θετική απόφαση και γίνετε ανάδοχος γονέας, περιμένετε το παιδί για το οποίο θα είστε ο καταλληλότερος νέος γονέας.

Κριτήρια για να γίνετε ανάδοχος γονέας

Το κύριο κίνητρο του ανάδοχου γονέα πρέπει να είναι η παροχή βοήθειας, φροντίδας και υποστήριξης στο παιδί. Ο ανάδοχος γονέας πρέπει να είναι ένα άτομο που αποδέχεται το παιδί όπως είναι. Ένα άτομο που σέβεται τα καλά και τα κακά χαρακτηριστικά του παιδιού, δίνει χώρο στα ενδιαφέροντά του και φροντίζει για την

πολιτισμική και εθνική του ταυτότητα. Ο ανάδοχος γονέας βλέπει το παιδί στη μοναδικότητά του και το αποδέχεται με όλες τις δυσκολίες και τις αρνητικές εμπειρίες που φέρνει από την οικογένεια καταγωγής του.

Στην Τσεχική Δημοκρατία υπάρχουν δύο μορφές αναδοχής: η μακροχρόνια αναδοχή και η προσωρινή αναδοχή. Οι προϋποθέσεις για τους ανάδοχους γονείς είναι επομένως ελαφρώς διαφορετικές, αλλά ως επί το πλείστον παραμένουν οι ίδιες.

Και για τις δύο μορφές αναδοχής, απαιτούνται: λευκό ποινικό μητρώο, μη ύπαρξη χρεών, κατάλληλες συνθήκες στέγασης, αρμονικό οικογενειακό περιβάλλον, καλή υγεία και ψυχολογική κατάσταση, ικανότητα συνεργασίας στο σύστημα κοινωνικής και νομικής προστασίας, ικανότητα φροντίδας παιδιών με διαταραχές συμπεριφοράς, ικανότητα μετεκπαίδευσης στον τομέα της θεραπευτικής γονεϊκότητας, των διαταραχών συναισθηματικών σχέσεων, ικανότητα να βοηθηθεί το παιδί στην επεξεργασία της ιστορίας της ζωής του και στη δημιουργία σχέσης με την οικογένεια καταγωγής του, η δέσμευση για περαιτέρω εκπαίδευση και η εκπλήρωση της δέσμευσης για περαιτέρω εκπαίδευση. Άλλες προϋποθέσεις διαφέρουν για τη μακροχρόνια και την προσωρινή φροντίδα (Dobra Rodina).

Ιταλία

Στην Ιταλία, η ανάδοχη φροντίδα μπορεί να διαταχθεί για μια οικογένεια (κατά προτίμηση με ανήλικα παιδιά) ή ακόμη και για ένα μεμονωμένο άτομο, εφόσον είναι σε θέση να παρέχει στο παιδί τη διατροφή, την ανατροφή, την εκπαίδευση και τις συναισθηματικές σχέσεις που έχει ανάγκη. Ο νόμος προβλέπει ότι σε περίπτωση που η ανάδοχη φροντίδα του παιδιού δεν είναι δυνατή, το παιδί τοποθετείται σε κοινότητα οικογενειακού τύπου ή, ελλείψει αυτής, σε δημόσιο ή ιδιωτικό ίδρυμα φροντίδας (Vassallo, 2020). Το τελευταίο πρέπει να εδρεύει στον τόπο που βρίσκεται πλησιέστερα σε εκείνον στον οποίο διαμένει μόνιμα η οικογενειακή μονάδα καταγωγής, ώστε να διασφαλίζεται η πραγματική εγγύτητά του με την οικογένεια καταγωγής, σύμφωνα με την εμπνευσμένη λογική της όλης μεταρρύθμισης. Μια τροποποίηση του Νόμου (υπ' αριθ. 149 της 28.03.2001) προβλέπει μέτρα για την πλήρη πραγμάτωση του δικαιώματος του παιδιού στη δική του οικογένεια, με την οποία εννοείται τόσο η φυσική οικογένεια καταγωγής όσο και εκείνη στην οποία μπορεί να ανατεθεί το παιδί λόγω των δυσκολιών της οικογένειας καταγωγής. Με τον παρόντα νόμο, το παιδί έχει ρητά το δικαίωμα «να μεγαλώνει και να εκπαιδεύεται στη δική του οικογένεια», για το οποίο το κράτος, οι περιφέρειες και οι τοπικές αρχές παρέχουν μέτρα στήριξης ή/και βοήθειας για την αντιμετώπιση τυχόν δυσκολιών που σχετίζονται με την ανάγκη των γονέων ή του γονέα που ασκεί την αποκλειστική γονική μέριμνα.

Όπως προαναφέρθηκε, ο ιταλικός νόμος ορίζει ότι έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006, κανένα ανήλικο δεν μπορεί να τοποθετηθεί σε ίδρυμα, ενώ προτιμάται η αναδοχή ή, ως δευτερεύουσα επιλογή, η τοποθέτηση σε κοινότητα οικογενειακού τύπου. Η τοποθέτηση σε ανάδοχη οικογένεια διατάσσεται από το τοπικό τμήμα κοινωνικών υπηρεσιών, εκτός εάν οι γονείς ή ο κηδεμόνας έχουν δώσει την προηγούμενη συγκατάθεσή τους και έχουν συμβουλευτεί το παιδί που έχει συμπληρώσει την ηλικία των 12 ετών και, κατά περίπτωση, το μικρότερο παιδί, λαμβάνοντας υπόψη την ικανότητά του να κρίνει. Επομένως, σε ό,τι αφορά τις ιδιαιτερότητες της διαδικασίας, η οικογενειακή επιμέλεια συνίσταται σε μια προσωρινή παρέμβαση που προχωρά σε δύο μέτωπα: προς τους γονείς, αναλαμβάνουμε δράση με ενέργειες υποστήριξης, ώστε να επιλύσουν τα προβλήματά τους και να ανακτήσουν πλήρως τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν την ανάπτυξη των παιδιών τους· προς τα παιδιά, λαμβάνουμε μέτρα για την προσωρινή μεταφορά τους σε μια άλλη οικογένεια (που προσδιορίζεται, ανάλογα με την περίπτωση, εντός ή εκτός του γονικού δικτύου), ικανή να τα φιλοξενήσει κατά τη διάρκεια της παρέμβασης «υποστήριξης και ανάκαμψης» των γονέων (Vassallo, 2020).

Οι τοπικές κοινωνικές υπηρεσίες μπορούν να λάβουν την απόφαση να εφαρμόσουν την οικογενειακή αναδοχή ή, στις πιο σοβαρές περιπτώσεις, να προσφύγουν στο Δικαστήριο Ανηλίκων. Ο νόμος επιτρέπει επίσης στους γονείς να αναθέτουν «ιδιωτικά» τα παιδιά τους σε άλλα άτομα. Στην περίπτωση αυτή, εάν οι ανάδοχοι γονείς δεν ανήκουν στο γονικό δίκτυο του ανηλίκου, η ιδιωτική επιμέλεια δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από έξι μήνες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η επιμέλεια αποφασίζεται από την κοινωνική υπηρεσία του τόπου διαμονής του ανηλίκου, η οποία αποφασίζει για την επιμέλεια (η λεγόμενη «διοικητική επιμέλεια»), χωρίς προσφυγή στο Δικαστήριο Ανηλίκων. Αυτό συμβαίνει όταν συντρέχουν οι ακόλουθοι τρεις λόγοι: 1) οι γονείς που αντιμετωπίζουν δυσκολίες συμφωνούν με την πραγματοποίηση της οικογενειακής επιμέλειας (για τον λόγο αυτό, μιλάμε σε τέτοιες περιπτώσεις για «συναινετική επιμέλεια»· 2) η οικογενειακή κατάσταση, ακόμη και αν είναι δύσκολη, δεν είναι τόσο σοβαρή ώστε να προκαλεί σημαντική βλάβη στο ανήλικο· 3) η τεκμαιρόμενη διάρκεια της ανάθεσης δεν υπερβαίνει τους 24 μήνες. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η περιφερειακή κοινωνική υπηρεσία μπορεί να προχωρήσει στη ρύθμιση της οικογενειακής επιμέλειας, ειδοποιώντας τον/την κατά τόπον αρμόδιο/-α δικαστή επιτροπείας για να λάβει τη θεώρηση εκτελεστότητας (Giordano, 2022).

Τέλος, το Δικαστήριο Ανηλίκων παρεμβαίνει (με τη λεγόμενη «δικαστική επιμέλεια» ή «δικαιοδοσία») όταν συντρέχει τουλάχιστον ένας από τους ακόλουθους λόγους: 1) οι γονείς που αντιμετωπίζουν δυσκολίες δεν συμφωνούν με την πραγματοποίηση της οικογενειακής επιμέλειας (για τον λόγο αυτό, σε τέτοιες περιπτώσεις μιλάμε για «αναγκαστική επιμέλεια»· 2) η οικογενειακή κατάσταση είναι σοβαρή και προκαλεί (ή

θα μπορούσε πιθανώς να προκαλέσει) σημαντικές βλάβες στο ανήλικο· 3) η διάρκεια της ανάθεσης υπερβαίνει τους 24 μήνες (Giordano, 2022).

Ιδρύματα και οργανισμοί που παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με την αναδοχή

Αυστρία

Ο Οργανισμός Πρόνοιας Παιδιών και Νέων στην Αυστρία είναι αρμόδιος για θέματα παιδικής πρόνοιας και επιτροπείας· εταίροι επικοινωνίας είναι οι τοπικές αρχές των ομόσπονδων κρατιδίων. Οι ενδιαφερόμενοι/-νες πρέπει να υποβάλουν αίτηση για άδεια αναδοχής στο Γραφείο Πρόνοιας Παιδιών και Νέων, αλλά η άδεια αυτή μπορεί να εκδοθεί μόνο για ένα συγκεκριμένο παιδί κάθε φορά. Αυτό σημαίνει ότι εάν το παιδί αυτό έχει επιστρέψει στην οικογένειά του και θέλετε να συνεχίσετε να είστε ανάδοχος γονέας, θα πρέπει να υποβάλετε άδεια αναδοχής για άλλο παιδί. Όποιος/-ποια ενδιαφέρεται να αναλάβει τη φροντίδα ενός ανάδοχου παιδιού θα λάβει ακριβείς πληροφορίες από τους/τις κοινωνικούς λειτουργούς της Υπηρεσίας Πρόνοιας Παιδιών και Νέων σχετικά με τις προϋποθέσεις και τις απαιτήσεις για μια σχέση ανάδοχης. Για παράδειγμα, ανεξάρτητα από την προηγούμενη εκπαίδευσή τους, οι ανάδοχοι γονείς πρέπει να ολοκληρώσουν έναν κύκλο μαθημάτων για την αναδοχή, να συνεργαστούν στενά με τις Υπηρεσίες Πρόνοιας Παιδιών και Νέων και να τους παρέχουν πληροφορίες για την οικογενειακή τους ζωή. Οι Υπηρεσίες Πρόνοιας Παιδιών και Νέων ελέγχουν σε τακτική βάση αν το παιδί έχει ενταχθεί ομαλά στη νέα του ανάδοχη οικογένεια και παρέχουν συμβουλές και υποστήριξη σε δύσκολες καταστάσεις. Για παράδειγμα, οι ανάδοχοι γονείς πλαισιώνονται από έναν/μία ειδικό στην αρχή της σχέσης.

Η διαδικασία για τα ασυνόδευτα (αλλοδαπά ή προσφυγόπουλα) που είναι ανήλικα είναι παρόμοια. Για να φιλοξενηθούν ασυνόδευτα παιδιά, πρέπει να εξεταστεί η ενδιαφερόμενη οικογένεια. Αυτός ο λεγόμενος έλεγχος καταλληλότητας διενεργείται από το τοπικό Γραφείο Ευημερίας Παιδιών και Νέων. Ανάλογα με τον τόπο διαμονής, το αρμόδιο όργανο είναι η περιφερειακή διοίκηση ή ο δικαστικός λειτουργός. Οι Υπηρεσίες Πρόνοιας Παιδιών και Νέων συναντούν όλα τα άτομα που ζουν στο νοικοκυριό, ρωτούν για τα κίνητρα φιλοξενίας ενός τέτοιου ανηλίκου και πραγματοποιούν μια κατ' οίκον επίσκεψη για να επιβεβαιώσουν ότι οι χώροι διαβίωσης είναι κατάλληλοι για τη φιλοξενία ενός παιδιού. Από νομικής άποψης, η ανάληψη της φροντίδας ασυνόδευτων παιδιών προσφύγων αποτελεί και θέμα αναδοχής. Οι ανάδοχες οικογένειες εποπτεύονται και πλαισιώνονται από οργανώσεις εμπειρογνομόνων, όπως περιγράφεται παραπάνω. Ο φορέας πρόνοιας νέων διενεργεί ελέγχους σε τακτά χρονικά διαστήματα, αλλά τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, αν τα ανάδοχα παιδιά κάτω των 16 ετών λαμβάνουν την κατάλληλη φροντίδα και εκπαίδευση. Τα πρόσωπα που είναι

υπεύθυνα για τη φροντίδα και την ανατροφή του ανάδοχου παιδιού πρέπει να καθιστούν δυνατή την εποπτεία της φροντίδας.

Βοήθεια για την εδραίωση της σχέσης αναδοχής: Η αναδοχή παιδιού κάτω των 16 ετών προετοιμάζεται ανάλογα με τη σημασία της για την ανάπτυξη του ανηλίκου. Το Γραφείο Ευημερίας Νέων παρέχει κατάρτιση και επιμόρφωση στους ανάδοχους γονείς καθώς και συμβουλευτική υποστήριξη στο ανάδοχο παιδί και στην οικογένεια καταγωγής.

Εποπτεία φροντίδας: Ο φορέας πρόνοιας νέων διενεργεί ελέγχους σε τακτά χρονικά διαστήματα, αλλά τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο, αν τα ανάδοχα παιδιά κάτω των 16 ετών λαμβάνουν φροντίδα και εκπαίδευση, όπως ορίζεται στον Γενικό Αστικό Κώδικα. Οι υπεύθυνοι/-νες για τη φροντίδα και την ανατροφή του ανάδοχου παιδιού εξασφαλίζουν την εποπτεία της ανάδοχης φροντίδας.

Ελλάδα

Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλοί φορείς και οργανισμοί που παρέχουν υπηρεσίες σχετικά με την αναδοχή. Καταρχάς, το [Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων](#) είναι υπεύθυνο για τη συνολική ανάπτυξη και εφαρμογή των πολιτικών που σχετίζονται με την προστασία των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της αναδοχής. Δεύτερον, το [Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης \(ΕΚΚΑ\)](#) είναι υπεύθυνο για την οργάνωση των Εθνικών Μητρώων αναδοχής και υιοθεσίας, των υποψήφιων ανάδοχων και θετών γονέων, των ανηλίκων που φιλοξενούνται σε δομές προστασίας, καθώς και των μητρώων ασυνόδευτων και χωρισμένων από τις οικογένειές τους παιδιών και επαγγελματιών κηδεμόνων. Συνεργάζεται επίσης με τις αρμόδιες δικαστικές και διοικητικές αρχές παιδικής προστασίας. Τρίτον, το [Εθνικό Συμβούλιο Αναδοχών και Υιοθεσιών](#) λειτουργεί ως συμβουλευτικό και γνωμοδοτικό όργανο, με στόχο την ενίσχυση της αποϊδρυματοποίησης των ανηλίκων, μέσω της βελτίωσης της ανάπτυξης και της εφαρμογής των πολιτικών που σχετίζονται με την οικογενειακή φροντίδα. Σημειώνεται ότι τόσο το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης όσο και το Εθνικό Συμβούλιο Αναδοχών και Υιοθεσιών έχουν συσταθεί ως πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Αρμόδιοι φορείς για τη διαδικασία αναδοχής είναι οι Κοινωνικές Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων ή των Περιφερειών, όπου διαμένουν οι υποψήφιοι ανάδοχοι γονείς, καθώς και οι Μονάδες Παιδικής Προστασίας, εφόσον η εν λόγω περιφέρεια διαθέτει. Οι Μονάδες Παιδικής Προστασίας είναι δομές που παρέχουν προστασία σε παιδιά τα οποία αποδεδειγμένα στερούνται, είτε προσωρινά είτε μόνιμα, οικογενειακού περιβάλλοντος ή τα οποία για το δικό τους συμφέρον δεν δύναται να παραμείνουν σε αυτό. Σκοπός τους είναι η αποκατάσταση των παιδιών σε οικογενειακό περιβάλλον, είτε μέσω της επανασύνδεσής τους με τη βιολογική τους οικογένεια είτε μέσω των θεσμών

της αναδοχής και της υιοθεσίας, ή άλλως μέσω της προετοιμασίας τους για ανεξάρτητη διαβίωση. Επιπλέον, τα παιδιατρικά νοσοκομεία μπορούν να παρέχουν στα παιδιά διαμονή, εάν δεν υπάρχει θέση γι' αυτά σε μια τέτοια δομή.

Ο ρόλος των αρμόδιων φορέων για τη διαδικασία αναδοχής ξεκινά από την παραλαβή των αιτήσεων των υποψηφίων ανάδοχων γονέων, στη συνέχεια ακολουθεί η διεξαγωγή της κοινωνικής έρευνας (δηλ. η διερεύνηση του περιβάλλοντος και της ικανότητας μιας δυνητικής οικογένειας να παρέχει ανάδοχη φροντίδα) και η επαφή των υποψηφίων ανάδοχων γονέων με τα παιδιά. Έπειτα, ακολουθεί η υπογραφή της σύμβασης με τους ανάδοχους γονείς, όπου καθορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μερών. Τέλος, είναι υπεύθυνοι να επικοινωνούν σε τακτική βάση με την ανάδοχη οικογένεια, ώστε να παρέχουν βοήθεια και καθοδήγηση. Επισημαίνεται ότι αρμόδιος για την έκδοση διάταξης σχετικά με την απομάκρυνση των παιδιών από τη βιολογική τους οικογένεια και την τοποθέτησή τους σε ασφαλές περιβάλλον (ιδρυματική ή οικογενειακή φροντίδα), όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο, είναι ο/η Εισαγγελέας Ανηλίκων.

Τέλος, υπάρχουν διάφορες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αναδοχής στην Ελλάδα, όπως: Το [Χαμόγελο του Παιδιού](#) και η [ΜΕΤΑδραση - Δράση για τη Μετανάστευση και την Ανάπτυξη](#).

Ρουμανία

Ο φορέας που παρακολουθεί σε εθνικό επίπεδο τη συμμόρφωση με τη σχετική νομοθεσία και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι το Υπουργείο Οικογένειας, Νεολαίας και Ίσων Ευκαιριών.

Σε τοπικό επίπεδο, τα νομαρχιακά συμβούλια έχουν μια Επιτροπή Προστασίας του Παιδιού, ένα όργανο χωρίς νομική προσωπικότητα, το οποίο είναι αρμόδιο να προτείνει τα αναγκαία μέτρα προστασίας του παιδιού και να επικυρώνει τις αιτήσεις για την έκδοση πιστοποιητικού βοηθού μητέρας.

Η Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Βοήθειας και Προστασίας του Παιδιού (Υπηρεσία Μητρικής Βοήθειας/Αναδοχής) είναι δημόσιος φορέας που υπάγεται στο δημοτικό/νομαρχιακό συμβούλιο.

Για την προστασία του παιδιού και την οικογενειακή πρόνοια, η Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Βοήθειας και Προστασίας του Παιδιού είναι υπεύθυνη για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού μέσω συμβουλευτικών υπηρεσιών, την πρόληψη του αποχωρισμού από την οικογένεια, ενώ παράλληλα προτείνει και εφαρμόζει ειδικά μέτρα προστασίας (αναδοχή) για παιδιά που αντιμετωπίζουν δυσκολίες ή είναι ανάπηρα.

Η Συμμαχία «Ρουμανία Χωρίς Ορφανά» συγκεντρώνει μη κυβερνητικές οργανώσεις, επιχειρήσεις, εκκλησίες και δημόσιους φορείς με σκοπό να εργαστούν από κοινού για

τη βελτίωση της κατάστασης των ανάδοχων παιδιών με την ένταξή τους σε κατάλληλες οικογένειες.

Ο οργανισμός Παιδικά Χωριά SOS, με παρουσία στη Ρουμανία για πάνω από 30 χρόνια, στηρίζει παιδιά που έχουν ανάγκη, καθώς προωθεί την αποστολή ότι κανένα παιδί δεν πρέπει να μεγαλώνει χωρίς οικογένεια. Ο εν λόγω οργανισμός ενθαρρύνει και ενημερώνει μεταξύ άλλων για τη μητρική βοήθεια μέσω προσκλήσεων πρόσληψης για ανάδοχες οικογένειες που συλλέγονται από τις Γενικές Διευθύνσεις Κοινωνικής Βοήθειας και Προστασίας του Παιδιού και μέσω διαφόρων εθνικών εκστρατειών, όπως «Η παιδική ηλικία δεν πρέπει να πληγώνει» ("Childhood must not hurt"), 2021 - 2022.

Πορτογαλία

Οι Επιτροπές Προστασίας Παιδιών και Νέων (CPCJ) εφαρμόζουν το μέτρο της οικογενειακής φροντίδας και παρακολουθούν την εφαρμογή του σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στη συμφωνία προώθησης και προστασίας. Η εφαρμογή του μέτρου της αναδοχής, που αποφασίζεται σε δικαστικές διαδικασίες, κατευθύνεται και παρακολουθείται από το δικαστήριο που ορίζει τις ειδικές ομάδες που προβλέπονται στη νομοθεσία. Τα ιδρύματα και οι φορείς που αναφέρονται στη συμφωνία προώθησης και προστασίας ή στη δικαστική απόφαση, καθορίζουν και εφαρμόζουν το σχέδιο παρέμβασης, μαζί με τον/την υπεύθυνο/-νη της διαδικασίας του παιδιού ή του/της νέου/-ας. Η διαχείριση του συστήματος αναδοχής είναι αρμοδιότητα του Ινστιτούτου Κοινωνικών Ασφαλίσεων (SSI) και της Santa Casa of Misericórdia της Λισαβόνας (SCML). Αρμοδιότητες: διαχείριση των κενών θέσεων σε ανάδοχες οικογένειες, εκστρατείες ευαισθητοποίησης και ενθάρρυνσης των αιτήσεων σε οικογένειες υποδοχής· θέσπιση κατευθυντήριων οδηγιών για την επιλογή και αξιολόγηση των οικογενειών υποδοχής· ανάπτυξη κοινού σχεδίου για την αρχική κατάρτιση των ανάδοχων οικογενειών, διεξαγωγή ετήσιας έρευνας για τις ανάγκες κατάρτισης κ.λπ. (Νομοθετικό Διάταγμα υπ' αριθ. 139/2019, της 16ης Σεπτεμβρίου). Υπάρχουν διάφοροι οργανισμοί που έχουν συνάψει πρωτόκολλα με το SSI και μπορούν να εφαρμόσουν αυτό το μέτρο, π.χ. το Centro de Bem Estar Social da Zona Alta· το Mundos de Vida και το OSOD.

Γαλλία

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, στη Γαλλία, υπάρχουν διάφοροι οργανισμοί που παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε διάφορα επίπεδα της διαδικασίας αναδοχής. Αν και στην πλειονότητα των περιπτώσεων τα ασυνόδευτα ανήλικα παραπέμπονται σε δομές αναδοχής μεγάλης κλίμακας, ενίοτε αναλαμβάνουν τη φροντίδα τους ανάδοχες οικογένειες. Στην περίπτωση αυτή, οι ανάδοχοι γονείς μπορούν να λάβουν βοήθεια από διάφορες οργανώσεις, τις οποίες παρουσιάζουμε παρακάτω.

Ιδρύματα και οργανισμοί που παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με την αναδοχή

Ο πρώτος οργανισμός που εμπλέκεται στη διαδικασία αναδοχής είναι ο ASE (*Aide Sociale à l'Enfance*). Ο ρόλος του συνίσταται στην ανάληψη της φροντίδας των παιδιών και στον εντοπισμό της καταλληλότερης τοποθέτησης για αυτά. Ευρύτερα, ο ASE είναι υπεύθυνος για την παροχή υλικής, εκπαιδευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης στα άτομα που τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες και στις ανάδοχες οικογένειες. Για τον σκοπό αυτό, ορίζεται ένα πρόσωπο αναφοράς του ASE που παρακολουθεί το ατομικό σχέδιο κάθε παιδιού και το συζητά με τις ομάδες ανάδοχων οικογενειών. Το πρόσωπο αυτό είναι ένας/μία επαγγελματίας υπεύθυνος/-νη για την υποστήριξη του παιδιού και της οικογένειάς του. Μπορεί να κληθεί να εγκρίνει έγγραφα που αφορούν το παιδί σε περίπτωση απουσίας του γονέα ή μερικής ανάκλησης της γονικής μέριμνας. Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδοχής, ο ASE παραμένει σε επαφή με τις ανάδοχες οικογένειες, με τις οποίες συνεργάζεται για να παρακολουθεί και να διασφαλίζει την ανάπτυξη καλής επικοινωνίας και συνεπώς την επιτυχή ένταξη του ανάδοχου παιδιού.

Τα σωματεία είναι επίσης οργανισμοί που προσφέρουν υπηρεσίες σχετικές με την αναδοχή. Πολυάριθμα σωματεία, όπως το *Accueil et Famille*, έχουν συσταθεί για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της αναδοχής ανηλίκων. Παρέχουν πόρους, όπως συναντήσεις και συνέδρια για τη βελτίωση της κατανόησης της αναδοχής ανηλίκων, αλλά και πρακτικά εργαλεία για να βοηθήσουν τις ανάδοχες οικογένειες (για παράδειγμα, μέσω διαδικασιών διαμεσολάβησης).

Πέραν αυτών, υπάρχουν ομοσπονδίες που παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με την αναδοχή στις ανάδοχες οικογένειες. Η πιο γνωστή στη Γαλλία είναι αναμφίβολα η *Fédération Nationale des Assistants Familiaux et Protection de l'Enfance* (FNAF/PE) (Εθνική Ομοσπονδία Οικογενειακών Βοηθών και Προστασίας του Παιδιού) (FNAF | *La Fédération*, n.d.). Έχει αναλάβει τη δέσμευση να στηρίζει και να προστατεύει τους/τις ανάδοχους/-χες φροντιστές/-στριες και τα παιδιά που βρίσκονται υπό φροντίδα, ενώ έχει βοηθήσει μέχρι στιγμής περισσότερους/-ρες από 2.000 ανάδοχους/-χες φροντιστές/-στριες, καθώς τους/τις υπερασπίζεται ενώπιον εθνικών φορέων (π.χ. Γερουσία, Εθνοσυνέλευση, Υπουργείο Αλληλεγγύης και Υγείας, Υπουργείο Παιδιού και Οικογένειας).

Ιδρύματα και οργανισμοί που παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με τη φιλοξενία ασυνόδευτων ανηλίκων

Όπως προαναφέρθηκε, τα ασυνόδευτα ανήλικα σπανίως παραπέμπονται σε ανάδοχες οικογένειες και τις περισσότερες φορές παραπέμπονται από τον ASE σε άλλες δομές.

Ακολουθούν οι δύο δομές που εμπλέκονται περισσότερο στη φιλοξενία ασυνόδευτων ανηλίκων.

Τα *Maisons d'Enfants à Caractère Social* (MECS) είναι κοινωνικά ή ιατρικοκοινωνικά ιδρύματα που προορίζονται για την προσωρινή φιλοξενία παιδιών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Αυτού του είδους οι εγκαταστάσεις μπορεί να είναι είτε ιδιωτικές δομές που διοικούνται από σύλλογο ή ίδρυμα, είτε δημόσιες εγκαταστάσεις. Τα MECS υπάγονται στη δικαιοδοσία του Συμβουλίου της εκάστοτε Νομαρχίας, η οποία εκδίδει άδεια για τη φιλοξενία παιδιών υπό τη φροντίδα του ASE.

Στη βόρεια Γαλλία, υπάρχει ένας άλλος τύπος ιδρύματος που παρέχει υπηρεσίες σχετικές με τη φιλοξενία ασυνόδευτων ανηλίκων: το *Dispositif d'Hébergement et d'Insertion des Mineurs Non Accompagnés* (DHIMNA) (Σύστημα Στέγασης και Ένταξης Ασυνόδευτων Ανηλίκων). Αυτή η μονάδα φιλοξενίας προσφέρει μια σειρά συντονισμένων υπηρεσιών που αποσκοπούν στην προώθηση της εκπαιδευτικής ή/και επαγγελματικής ένταξης. Οι επαγγελματίες εργάζονται με στόχο τη δημιουργία εξατομικευμένων εκπαιδευτικών σχεδίων για να βοηθήσουν τα ασυνόδευτα ανήλικα σε διοικητικά, οικονομικά, εκπαιδευτικά και επαγγελματικά θέματα (Afeji Hauts-de-France, 2023). Η υποστήριξη αυτή αποσκοπεί στο να βοηθήσει τους/τις νέους/-ες να γίνουν ανεξάρτητοι/-τες όταν ενηλικιωθούν, ιδίως δίνοντάς τους πρόσβαση στην επαγγελματική ζωή και τη στέγαση.

Δημοκρατία της Τσεχίας

Το πρώτο ίδρυμα που συναντούν οι ενδιαφερόμενοι/-νες για την αναδοχή γονέων είναι το [OSPOD](#). Το OSPOD είναι ένα τμήμα κοινωνικής και νομικής προστασίας των παιδιών στο δημοτικό γραφείο με διευρυμένη αρμοδιότητα. Μια [αρχή](#) που διασφαλίζει ότι δεν διαταράσσεται η ανατροφή των παιδιών και που επίσης εκπροσωπεί τα συμφέροντα των παιδιών σε δικαστικές διαδικασίες. Εποπτεύει προβληματικές οικογένειες, μεσολαβεί για την υιοθεσία παιδιών, συμβάλλει στην επίλυση ορισμένων οικογενειακών καταστάσεων που αφορούν παιδιά, όταν δεν είναι απαραίτητη η έκδοση δικαστικής απόφασης, κ.λπ. Ο φορέας αυτός μπορεί συν τοις άλλοις να υποβάλει ο ίδιος αιτήσεις για δικαστικές αποφάσεις στην περίπτωση ανηλίκων, εάν το κρίνει απαραίτητο. Για παράδειγμα, μπορεί να υποβάλει αίτηση για να διαταχθεί η ιδρυματική ανατροφή του παιδιού. Αποτελεί τις περισσότερες φορές μέρος της δημοτικής αρχής. Έτσι, οι ενδιαφερόμενοι/-νες για αναδοχή υποβάλλουν πρώτα την αίτησή τους στο OSPOD, το οποίο στη συνέχεια, μετά από περαιτέρω βήματα, την προωθεί στη δημοτική υπηρεσία. Κάθε [νομός](#) διαθέτει τμήμα αναδοχής στην υπηρεσία του.

Σύμφωνα με τον νόμο, κάθε ανάδοχος γονέας πρέπει να έχει έναν λεγόμενο [οργανισμό πλαισίωσης](#). Ο όρος «πλαισίωση των ανάδοχων οικογενειών» περιλαμβάνει διάφορες βασικές υπηρεσίες που δικαιούνται οι ανάδοχες οικογένειες βάσει του νόμου υπ' αριθ.

359/1999 Coll. για την κοινωνική και νομική προστασία των παιδιών. Το δικαίωμα αυτό ασκείται βάσει σύμβασης για την παροχή αναδοχής, η οποία συνάπτεται με έναν από τους εξουσιοδοτημένους φορείς (αρχή κοινωνικής και νομικής προστασίας των παιδιών, εξουσιοδοτημένο νομικό πρόσωπο, εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο), που συντομογραφείται ως «οργανισμός πλαισίωσης». Οι [υπηρεσίες](#) αυτές είναι: σκόπιμη ανακουφιστική φροντίδα, μη σκόπιμη ανακουφιστική φροντίδα (ανακουφιστική φροντίδα), παροχή ή διαμεσολάβηση επαγγελματικής βοήθειας, παροχή συνεχούς εκπαίδευσης των ανάδοχων γονέων, υποστήριξη της σχέσης με τους γονείς και άλλα κοντινά πρόσωπα και εποπτεία της εφαρμογής της συμφωνίας για την ανάδοξη φροντίδα.

Ιταλία

Για την επιτυχία της οικογενειακής επιμέλειας, ο ρόλος των θεσμικών οργάνων, των κοινωνικών υπηρεσιών και της δικαστικής αρχής είναι θεμελιώδης. Η εθνική οργάνωση θετών και ανάδοχων οικογενειών (ANFAA) αναφέρει τα θεσμικά όργανα που εμπλέκονται στην αναδοχή, τα οποία είναι τα εξής:

Οι περιφέρειες: Σε νομοθετικό επίπεδο, λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να προβούν στις απαιτούμενες παρεμβάσεις, ώστε να διασφαλίσουν το δικαίωμα κάθε ανηλίκου να μεγαλώνει σε οικογένεια, σύμφωνα με τις προτεραιότητες που υποδεικνύει ο νόμος υπ' αριθ. 184/83. Δεσμεύουν τους φορείς που διαχειρίζονται τις παρεμβάσεις να προετοιμάσουν τις αναγκαίες διαβουλευτικές πράξεις για να συγκεκριμενοποιήσουν αυτό το δικαίωμα και να καθορίσουν τις διαδικασίες λειτουργίας που αφορούν: την ενημέρωση και την εύρεση των διαθέσιμων ατόμων για αναδοχή, την προετοιμασία και την αξιολόγηση των επίδοξων αναδόχων γονέων, την υποστήριξη του ανηλίκου και της οικογένειάς του με την επιστροφή των εξόδων στους αναδόχους σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσής τους, την ασφαλιστική κάλυψη των εντεταλμένων και των αναδόχων, τα έντυπα που αφορούν τη συναίνεση των εντεταλμένων και των αναδόχων στο συγκεκριμένο σχέδιο αναδοχής και τις λεπτομέρειες της σχέσης με τις δικαστικές αρχές ανηλίκων. Λαμβάνουν μέτρα για την εξεύρεση επαρκούς χρηματοδότησης και την κατάλληλη διάθεση του απαραίτητου προσωπικού κοινωνικής πρόνοιας και υγείας.

Η τοπική κοινωνική υπηρεσία: Πρόκειται για τον φορέα που διαχειρίζεται τις παρεμβάσεις πρόνοιας, όπως για παράδειγμα ο Δήμος, η Κοινοπραξία Δήμων. Προβλέπει την οικογενειακή επιμέλεια, με τη συναίνεση των γονέων ή του κηδεμόνα «μετά από ακρόαση του ανηλίκου που έχει συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας του ή ακόμη και του ανηλίκου κάτω των 12 ετών, λαμβανομένης υπόψη της διακριτικής του ικανότητας» (συναινετική επιμέλεια), ενώ εφαρμόζει τη διάταξη του Δικαστηρίου Ανηλίκων «ελλείψει συναίνεσης των γονέων που ασκούν τη γονική μέριμνα ή του κηδεμόνα» (δικαστική επιμέλεια). Πραγματοποιεί ακόμη την εκπαιδευτική και

ψυχολογική υποστήριξη της οικογένειας του ανηλίκου, των ανάδοχων γονέων και, εάν είναι απαραίτητο, των εντεταλμένων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, σε συμφωνία με τις υγειονομικές και ψυχολογικές υπηρεσίες της ASL. Παράλληλα, διευκολύνει τις σχέσεις με την οικογένεια καταγωγής και την επιστροφή του παιδιού σε αυτήν σύμφωνα με τις καταλληλότερες μεθόδους αξιοποιώντας τις επαγγελματικές δεξιότητες των άλλων δομών της περιοχής και το έργο των οικογενειακών συλλόγων που υποδεικνύουν οι ανάδοχοι γονείς (άρθρα 4 και 5 του Νόμου υπ' αριθ. 184/1983 όπως τροποποιήθηκε).

Η ανάθεση, συναινετική, καθίσταται εκτελεστή (δηλ. επικυρώνεται) από τον/τη δικαστή επιτροπείας και δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από δύο (2) έτη, αλλά μπορεί να παραταθεί από το δικαστήριο ανηλίκων «εάν η αναστολή της ανάθεσης προκαλεί βλάβη στο ανήλικο». Η ανάθεση μπορεί να κανονιστεί σε περίπτωση ανάγκης και επείγουσας περιστασης ακόμη και χωρίς να τεθούν σε εφαρμογή οι παρεμβάσεις βοήθειας και υποστήριξης της οικογένειας καταγωγής, δεδομένης της σοβαρότητας της κατάστασης.

Η αρμόδια κοινωνική υπηρεσία οφείλει να αναφέρει αμέσως στον/στη δικαστή επιτροπείας ή στο δικαστήριο ανηλίκων κάθε γεγονός που έχει ιδιαίτερη σημασία για την εξέλιξη της ανάθεσης. Οφείλει να υποβάλλει εξαμηνιαία έκθεση σχετικά με την πρόοδο του προγράμματος υποστήριξης των θετών υποκειμένων, την προβλεπόμενη διάρκειά του και την εξέλιξη των συνθηκών της οικογένειας καταγωγής.

Το δικαστικό σώμα ανηλίκων: Κατά τη διαταγή της δικαστικής ανάθεσης, το Δικαστήριο Ανηλίκων υποχρεούται να προσδιορίσει το διαχειριστικό όργανο που είναι αρμόδιο για την εκτέλεση της ανάθεσης, το οποίο μπορεί να κάνει χρήση της συνεργασίας άλλων υπηρεσιών (π.χ. υπηρεσιών υγείας), την προβλεπόμενη διάρκεια της ανάθεσης, στην προσωπική και οικογενειακή κατάσταση του ίδιου του ανηλίκου, τις ενδείξεις σχετικά με τις λεπτομέρειες της σχέσης του ανηλίκου με τα μέλη της οικογένειάς του, την επέκταση στους επιτρόπους των διατάξεων σύμφωνα με το άρθρο 80 του Νόμου υπ' αριθ. 184/1983 και των μεταγενέστερων τροποποιήσεων (οικογενειακά επιδόματα, εκπτώσεις φόρου, γονική άδεια κ.λπ.).

Οι υγειονομικές και ψυχολογικές υπηρεσίες της ASL συνεργάζονται με την τοπική Κοινωνική Υπηρεσία στην ανάλυση της προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των ανηλίκων λόγω πιθανής αναδοχής (συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης των γονικών δεξιοτήτων), στην προετοιμασία του σχεδίου αναδοχής και στη μετέπειτα υποστήριξη.

Το σχολείο, το οποίο έχει καταγράψει σημαντική αύξηση της συχνότητας των υιοθετημένων ή ανάδοχων ανηλίκων μπορεί να συμβάλει συγκεκριμένα στη σωστή διαδικασία κοινωνικοποίησης κάθε ανηλίκου, στην υπέρβαση των στερεοτύπων (π.χ. της αναπαράστασης της οικογένειας που βασίζεται μόνο σε βιολογικούς δεσμούς) και στην προώθηση της πολιτισμικής αλλαγής που πρέπει να βλέπει τους ανηλίκους ως υποκείμενα δικαιωμάτων και όχι ως αντικείμενα των αναγκών των ενηλίκων.

Τέλος, η παρέμβαση οικογενειακής αναδοχής που σχεδιάστηκε σε συνεργασία μεταξύ των τοπικών φορέων και της ομάδας αναδοχής εφαρμόζεται μέσω διαφόρων επαγγελματιών, όπως κοινωνικών λειτουργών, εκπαιδευτικών και ψυχολόγων. Ο ρόλος τους είναι απαραίτητος στην ανάλυση της κατάστασης του ανήλικου που αντιμετωπίζει δυσκολίες και της οικογένειας καταγωγής του και στην ανάπτυξη του γραπτού και κοινού σχεδίου αναδοχής.

Προσέγγιση και επικοινωνία με υποψήφιες ανάδοχες οικογένειες

Τύποι υποψήφιων ανάδοχων οικογενειών

Αναδοχή από Συγγενείς/Συγγενική Φροντίδα (Άτυπη και Εθελοντική Συγγενική Φροντίδα που δεν συνεπάγεται την είσοδο του παιδιού σε Επίσημη Συγγενική Φροντίδα)

Είναι η πρώτη επιλογή τοποθέτησης για τα παιδιά που βρίσκονται στο σύστημα ειδικής προστασίας. Αφορά μέλη της βιολογικής οικογένειας ή συγγενείς όπως παππούδες, γιαγιάδες, θείοι, θείες, οι οποίοι/-ες μπορούν να φροντίσουν το παιδί, έχοντας άμεση σχέση μαζί του. Ως εκ τούτου, οι οικογενειακοί δεσμοί διατηρούνται και δεν υπάρχει πλήρης αποκοπή του παιδιού από τον οικογενειακό του κύκλο μόλις τοποθετηθεί στο σύστημα αναδοχής. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται επίσης άτομα από την κοινότητα που γνωρίζουν το παιδί και έχουν ήδη σχέση μαζί του.

Παραδοσιακή Ανάδοχη Φροντίδα

Περιλαμβάνει τόσο άτομα όσο και οικογένειες που επιθυμούν να γίνουν ανάδοχες οικογένειες για ένα ή περισσότερα παιδιά που βρίσκονται στο σύστημα προστασίας. Θα πρέπει να παράσχουν στα ανάδοχα παιδιά ένα ασφαλές και υγιές περιβάλλον καθώς και συναισθηματική υποστήριξη. Παρακολουθούν μια σειρά εκπαιδευτικών συνεδριών για να πιστοποιηθούν και να καταρτιστούν ως ανάδοχοι γονείς. Είτε γίνονται ανάδοχοι/θετοί γονείς σε εθελοντική βάση είτε λαμβάνουν ένα μηνιαίο εισόδημα (όπως συμβαίνει με το σύστημα αναδοχής στη Ρουμανία, όπου το επάγγελμα του βοηθού μητέρας έρχεται στο προσκήνιο ως μορφή απασχόλησης).

Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι υποψήφιες ανάδοχες οικογένειες και οι ανάγκες τους

Αυστρία

Οι περισσότερες από τις οικογένειες με τις οποίες πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις δήλωσαν ότι είχαν προβλήματα με τις οικογένειες καταγωγής. Υπήρχαν πολλές δύσκολες

καταστάσεις με τις οποίες οι ανάδοχες οικογένειες ήρθαν αντιμέτωπες και έπρεπε να τις αντιμετωπίσουν, αλλά συχνά δεν ήταν και τόσο εύκολες. Για παράδειγμα, η οικογένεια L. δήλωσε ότι από τη μία πλευρά, το ανάδοχο παιδί ήθελε επαφή με τους βιολογικούς γονείς, πράγμα το οποίο η ανάδοχη οικογένεια σεβόταν. Όμως κάθε φορά μετά την επίσκεψη, το παιδί δεν ανταποκρινόταν σχεδόν καθόλου για λίγες ημέρες. Μια φορά, η ανάδοχη οικογένεια αναγκάστηκε να καλέσει ακόμη και κοινωνικό λειτουργό. Στη συνέχεια, το ανάδοχο παιδί στάλθηκε σε ένα κέντρο κρίσης. Η κατάσταση αυτή ήταν εξαιρετικά δραματική για όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα. Προκειμένου να αντιμετωπίσουν αυτές τις αμφίσημες και προβληματικές καταστάσεις, οι οικογένειες θα ήθελαν να έχουν στοχευμένη εποπτεία από τις αρχές.

Οι συνεντεύξεις κατέδειξαν ότι οι περισσότεροι ανάδοχοι γονείς φοβόνταν ότι τα παιδιά μπορεί να επιστρέψουν κάποια στιγμή στην οικογένεια καταγωγής τους. Αυτή η σκέψη είναι πολύ αγχωτική για πολλές οικογένειες, ακόμη και αν η πιθανότητα επιστροφής είναι μικρή για πολλές οικογένειες. Ένα άλλο σημείο που αναφέρθηκε συχνά στις συνεντεύξεις ήταν ο φόβος ότι τα παιδιά θα στιγματίζονταν και θα υφίσταντο διακρίσεις στο σχολείο ή στο φιλικό τους περιβάλλον. Στην αρχή, ακόμη και οι ίδιοι οι γονείς ή οι παππούδες και οι γιαγιάδες αντιδρούσαν με σκεπτικισμό στην απόφαση να αναλάβουν ανάδοχα παιδιά. Σύμφωνα με τον ανάδοχο πατέρα της οικογένειας P.: *«ο αποκλεισμός είναι το χειρότερο πράγμα που μπορεί να συμβεί στα ανάδοχα παιδιά»*. Ο ίδιος έχει δύο δικά του βιολογικά παιδιά και ανέλαβε δύο σε ανάδοχη οικογένεια. Μια άλλη ανάδοχη οικογένεια ανέφερε ότι τα δύο ανάδοχα παιδιά της ήρθαν με στρεσογόνες εμπειρίες από το οικογενειακό τους περιβάλλον και ότι τα δύο χρειάστηκαν στην αρχή θεραπευτικές αγωγές για να αντιμετωπίσουν τις τραυματικές τους εμπειρίες. Όπως σχολίασε η ανάδοχη μητέρα: *«αυτό και μόνο απαιτούσε διαφορετική, πιο εντατική προσοχή και φροντίδα στην ανατροφή από ό,τι με τα βιολογικά μας παιδιά»*.

Ένα άλλο σημείο που ανέφεραν σχεδόν όλες οι οικογένειες είναι ότι οι βιολογικοί γονείς προσπαθούν πάντα να πάρουν πίσω τα ανάδοχα παιδιά. Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα τα παιδιά να υποφέρουν εκ νέου. Ένα άλλο αποτέλεσμα που προέκυψε από τις συνεντεύξεις είναι οι πολλές προσωπικές ερωτήσεις που δέχονται οι ανάδοχοι γονείς από εξωτερικούς παράγοντες, ιδίως από οικογένειες που, αντί να αναλάβουν ένα βιολογικό παιδί, προτιμούν να αναλάβουν ένα ανάδοχο παιδί. Όπως ανέφερε ένας ανάδοχος πατέρας: *«Δεχόμασταν αρκετά προσωπικές ερωτήσεις από μακρινούς γνωστούς, πρακτικά από αγνώστους, σχετικά με το γιατί δεν θέλαμε βιολογικό παιδί ή ποιος ήταν στείρος»*.

Παρ' όλες τις δυσκολίες με τις οικογένειες καταγωγής, οι περισσότεροι ανάδοχοι γονείς αναφέρθηκαν επίσης στη δύσκολη κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι φυσικοί γονείς και απαιτούν περισσότερη αναγνώριση και σεβασμό.

Ελλάδα

Οι υποψήφιοι ανάδοχοι οικογένειες στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες. Πρώτον, υπάρχει μια γενική έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με την αναδοχή και τα θέματα που σχετίζονται με αυτήν. Οι ανάδοχοι γονείς αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια της ομάδας εστιασμένης συζήτησης (focus group) που διεξήχθη στο πλαίσιο του έργου ότι χρειάζεται να λαμβάνουν επαρκή υποστήριξη, καθοδήγηση και συμβουλευτική καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας αλλά και μετέπειτα, κάτι που έλειπε και λείπει γενικά. Αυτό θεωρείται εξαιρετικά σημαντικό, δεδομένου ότι τα παιδιά αυτά έχουν στερηθεί την οικογενειακή προστασία, σε πολλές περιπτώσεις μπορεί να έχουν υποστεί παραμέληση ή κακοποίηση, ενώ η διαβίωσή τους σε ιδρυματικές συνθήκες έχει αυξήσει τις δυσκολίες που καλούνται να αντιμετωπίσουν.

Δεύτερον, ένα άλλο μελανό σημείο είναι η δυσκολία των ανάδοχων οικογενειών να εντάξουν τα παιδιά στην οικογενειακή δομή και τους κανόνες. Ειδικότερα, τα ασυνόδευτα και χωρισμένα από τις οικογένειές τους παιδιά αποτελούν μια ειδική ομάδα με αυξημένη ευαλωτότητα και ανάγκες. Η τοποθέτησή τους σε ανάδοχες οικογένειες μπορεί να επιφέρει σοβαρές προκλήσεις για τους ανάδοχους γονείς τους, όπως – μεταξύ άλλων – τραυματικές εμπειρίες, ψυχοσυναισθηματικές δυσκολίες, πολύπλοκες νομικές υποθέσεις, έλλειψη γνώσης της ελληνικής γλώσσας, δυσκολίες ένταξης και προσαρμογής στην ελληνική κοινωνία. Μια άλλη δυσκολία που αναφέρθηκε είναι η σχέση με τους βιολογικούς γονείς λόγω του διαφορετικού πολιτισμικού τους υπόβαθρου. Οι βιολογικοί γονείς μπορεί να δυσκολεύονται να κατανοήσουν πώς το παιδί τους έφτασε στην Ελλάδα, έζησε σε καταυλισμό, στη συνέχεια μεταφέρθηκε σε δομή φιλοξενίας και τελικά κατέληξε στη φροντίδα ανάδοχων γονέων. Ταυτόχρονα, μπορεί να ανησυχούν για το τι μπορεί να συνεπάγεται η αναδοχή του παιδιού τους στην Ελλάδα όσον αφορά τη διατήρηση της πολιτισμικής τους ταυτότητας.

Μία από τις κύριες ανάγκες των ανάδοχων γονέων είναι η συνεχής εκπαίδευση. Η σωστή και εμπειριστατωμένη προπαρασκευαστική κατάρτιση των ανάδοχων γονέων είναι ιδιαίτερα αναγκαία προκειμένου να υποστηριχθούν επαρκώς για να αναλάβουν τον γονικό τους ρόλο. Χρειάζεται επίσης συχνή και ποιοτική παρακολούθηση, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι ανάδοχοι γονείς είναι πλαισιωμένοι ώστε να ανταποκρίνονται επαρκώς στον ρόλο τους και να έχουν ένα πρόσωπο με το οποίο μπορούν να μοιραστούν τις ανησυχίες τους. Μια βιωματική μορφή εκπαίδευσης, που βασίζεται στη συμμετοχή των ανάδοχων γονέων σε δραστηριότητες, όπως ασκήσεις αναστοχασμού και αυτογνωσίας κ.λπ. θεωρείται η πιο αποτελεσματική. Επιπλέον, υποστηρικτική στον νέο τους ρόλο μπορεί να είναι η επαφή τους με άλλες ανάδοχες οικογένειες, με τις οποίες μπορούν να μιλήσουν για τις εμπειρίες και τις δυσκολίες τους και να ανταλλάξουν συμβουλές.

Ρουμανία

Πρώτον, κατά τη διάρκεια των ομάδων εστιασμένης συζήτησης (focus groups), επισημάνθηκε η ελλιπής εκπαίδευση του ευρύτερου κοινού, καθώς και του προσωπικού ορισμένων δημόσιων ιδρυμάτων σχετικά με το σύστημα αναδοχής στη Ρουμανία. Διαπιστώθηκε ο στιγματισμός των παιδιών που βρίσκονται σε ανάδοχες οικογένειες, γεγονός που οδηγεί στην περιθωριοποίηση και τις διακρίσεις τους σε κοινωνικά πλαίσια και ιδίως στο σχολείο. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες/-χουσες δήλωσαν ότι τα προβλήματα αυτά ξεκινούν ακόμη και από το νηπιαγωγείο και παρατήρησαν ότι οι γονείς και ακόμη και οι εκπαιδευτικοί συχνά διστάζουν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση των παιδιών που βρίσκονται σε ιδρύματα. Αποτέλεσμα αυτών των διακρίσεων είναι τα παιδιά σε περιόδους κρίσης να μην αισθάνονται ότι ανήκουν σε μια οικογένεια ή ομάδα. Σε αυτή την περίπτωση, ο ανάδοχος γονέας καλείται να αναλάβει έναν θεμελιώδη ρόλο παρέχοντας στο παιδί ασφάλεια, στοργή την αίσθηση του ανήκειν και δείχνοντας τη δέουσα υπομονή.

Δεύτερον, ένα άλλο εμπόδιο είναι η γραφειοκρατία. Οι φροντιστές/-στριες δήλωσαν ότι χρειάζονται πιο συνεπή βοήθεια από τις αρχές όταν αντιμετωπίζουν κάποιες ειδικές καταστάσεις με το παιδί που φιλοξενούν. Ένα σοβαρό πρόβλημα είναι ο όρος που αναφέρεται στο επάγγελμα του/της βοηθού μητέρας/αναδόχου/-χης φροντιστή/-στριας, ο οποίος είναι ακόμη άγνωστος σε μακροοικονομικό και θεσμικό επίπεδο. Γύρω από αυτό το θέμα, είναι σημαντικό να αναφερθούν οι περιπτώσεις παιδιών που είναι απάτριδες, των οποίων η διαδικασία απόκτησης ιθαγένειας είναι δύσκολη και των οποίων η συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές δεν είναι ομαλή.

Τρίτον, η οικονομική αποζημίωση και υποστήριξη ήταν ένα άλλο μειονέκτημα του επαγγέλματος που αναφέρθηκε. Οι φροντιστές/-στριες δήλωσαν ότι η αμοιβή τους είναι αρκετά χαμηλή, ενώ λαμβάνουν ένα ποσό για την υποστήριξη του παιδιού που δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες τους. Για παράδειγμα, το επίδομα αναδοχής ανά παιδί είναι περίπου 200 ευρώ, ανεξάρτητα από την ηλικία και τις ανάγκες του παιδιού. Έτσι, ο ανάδοχος γονέας συχνά χρειάζεται να καλύψει τις ανάγκες του παιδιού με δικά του χρήματα. Επιπλέον, κατά την περίοδο των διακοπών, δεν δίνονται χρήματα για φαγητό σε παιδιά άνω των 14 ετών.

Μια άλλη πτυχή που μοιράστηκαν οι συμμετέχοντες/-χουσες είναι ότι το επάγγελμά τους δεν προβλέπει περιόδους διακοπών. Κατά συνέπεια, πρέπει να αποδίδουν παρά την κούραση, τη συσσώρευση άγχους ή οποιεσδήποτε άλλες καταστάσεις μπορεί να προκύψουν.

Πορτογαλία

Οι επαγγελματίες που εργάζονται στον τομέα της ανάδοχης φροντίδας αντιμετωπίζουν διάφορα εμπόδια, από την άποψη του εθνικού πλαισίου. Το πιο συνηθισμένο που αναφέρθηκε είναι η εργασιακή αστάθεια, δηλαδή η υπερφόρτωση των καθηκόντων και ο αριθμός των υποθέσεων που ανατίθενται σε κάθε επαγγελματία, γεγονός που καθιστά δύσκολη την παρακολούθηση των υποθέσεων και των σχετικών οικογενειών. Αναφέρθηκε, συν τοις άλλοις, η δυσκολία να υπάρχουν πόροι για την επιλογή και την αξιολόγηση των οικογενειών, γεγονός που υποδηλώνει την έλλειψη εργαλείων με αξιοπιστία και εγκυρότητα που να είναι προσαρμοσμένα στο πορτογαλικό πλαίσιο. Η έλλειψη ανθρώπινων πόρων και ενίοτε η κακή συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των ομάδων μπορεί να προκαλέσει βλάβες ή ακόμη και ζημιές στις υποθέσεις. Ένα άλλο εμπόδιο σχετίζεται με τη διαδικασία πρόσληψης. Ειδικότερα, τονίστηκε ότι παρόλο που πολλές οικογένειες υποβάλλουν αίτηση για να γίνουν ανάδοχες οικογένειες, κατά τη διάρκεια των αρχικών συνεντεύξεων και της εκπαίδευσης για την ανάδοχη φροντίδα, αρκετές από αυτές επιλέγουν να παραιτηθούν, αφού κατανοήσουν τι πραγματικά σημαίνει να αναλάβεις ένα παιδί (π.χ. επισκέψεις με τις βιολογικές οικογένειες, ψυχολογικά προβλήματα, προσαρμογές που απαιτούνται εντός της οικογένειας).

Σε ό,τι αφορά τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ίδιοι οι ανάδοχοι γονείς ή ακόμη και οι οικογένειες που ελπίζουν να γίνουν ανάδοχες οικογένειες, υπάρχουν διάφορα εμπόδια. Μία από τις προκλήσεις μπορεί να είναι η άσκηση της γονικής μέριμνας λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες του παιδιού, είτε συμπεριφορικές είτε/και γνωστικές. Αυτό συμβαίνει επειδή *«τα παιδιά αυτά έχουν ακολουθήσει διαδρομές κινδύνου και κακοποίησης σε συνδυασμό με προηγούμενες εμπειρίες στέρησης, οι οποίες οδηγούν σε αλλαγές στην ψυχολογική λειτουργία, δηλαδή, εκτός από τις ίδιες τυπικές ανάγκες με άλλα παιδιά που μεγάλωσαν σε υγιές περιβάλλον, εμφανίζουν πρόσθετες προκλήσεις»*. Μια άλλη δυσκολία αφορά τη σχέση με τη βιολογική οικογένεια του παιδιού, καθώς η σχέση αυτή είναι θεμελιώδης και ευεργετική, εφόσον το σχέδιο παρέμβασης το αναφέρει. Έτσι, η ανάδοχη οικογένεια θα πρέπει να είναι ο μεσολαβητής που δεν θέτει σε κίνδυνο ή βλάπτει τη σχέση του παιδιού με τη βιολογική οικογένεια, αλλά την προωθεί με προσαρμοστικό και υγιή τρόπο. Ένα διαφορετικό εμπόδιο και μια πιθανή συνέπεια είναι το γεγονός ότι υπάρχουν αρκετές εγκαταλείψεις στις ανάδοχες οικογένειες, γεγονός που συμβαίνει λόγω της έλλειψης υποστήριξης που παρέχεται από τους/τις επαγγελματίες σε αυτές τις οικογένειες. Με άλλα λόγια, οι οικογένειες αισθάνονται την ανάγκη για περισσότερη υποστήριξη, με στρατηγικές και βοήθεια από άλλους φορείς, για να μπορέσουν να βοηθήσουν αυτά τα παιδιά με ψυχολογικά, συναισθηματικά και συμπεριφορικά προβλήματα. Για τις οικογένειες που έχουν την επιθυμία και τον σκοπό να γίνουν ανάδοχες, ένα από τα εμπόδια που αναφέρθηκαν στο πορτογαλικό εθνικό πλαίσιο είναι η έλλειψη ανταπόκρισης από τους φορείς και η πολύ εκτεταμένη γραφειοκρατική διαδικασία. Ακόμη, αναφέρθηκε και ένα

άλλο ζήτημα: ο φόβος που νιώθουν ορισμένοι ανάδοχοι γονείς ότι «δεν θα μπορέσουν να δεθούν με το παιδί» ή ακόμη και ότι «δεν θα έχουν καλή σχέση με τη βιολογική οικογένεια του παιδιού».

Τα παιδιά αντιμετωπίζουν διάφορα εμπόδια, σύμφωνα με τους/τις επαγγελματίες, και συγκεκριμένα τον αποχωρισμό από τη βιολογική οικογένεια, ο οποίος προκύπτει από τη ρήξη με τις πρωταρχικές σχέσεις του παιδιού. Η πρόκληση αυτή είναι ακόμη πιο σοβαρή, όταν ο αποχωρισμός είναι ιδιαίτερα επαναλαμβανόμενος και τα παιδιά αλλάζουν συνεχώς περιβάλλοντα προκαλώντας περαιτέρω διαταραχές. Ωστόσο, αυτή η πτυχή έχει αναφερθεί ότι είναι συχνή διεθνώς, αλλά σπάνια σε εθνικό επίπεδο, καθώς υπάρχουν λίγες ανάδοχες οικογένειες στην Πορτογαλία. Η διαδικασία ένταξης και προσαρμογής του παιδιού στην ανάδοχη οικογένεια αποτελεί ένα άλλο εμπόδιο, καθώς μπορεί να προκύψουν προκλήσεις ή συγκρούσεις με ορισμένα μέλη της οικογένειας και η λειτουργία της ίδιας της οικογένειας να επηρεαστεί από την ένταξη και τις προσδοκίες του υιοθετημένου παιδιού. Πράγματι, αναφέρθηκε ότι τα παιδιά αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις όσον αφορά την επαφή με τη βιολογική τους οικογένεια, η οποία, παρά το γεγονός ότι θεωρείται ζωτικής σημασίας, μερικές φορές προκαλεί άγχος στα παιδιά που επιστρέφουν στην ανάδοχη οικογένεια μετά από επίσκεψη στη βιολογική οικογένεια.

Γαλλία

Στη Γαλλία, η ομάδα εστιασμένης συζήτησης (focus group) με τις ανάδοχες οικογένειες δεν ήταν εύκολο να συσταθεί. Γενικά στη Γαλλία, τα ασυνόδευτα ανήλικα δεν ζουν με ανάδοχες οικογένειες: είτε είναι εθελοντές/-ντριες είτε εργάζονται για την υπηρεσία: αυτό είναι σπάνιο και συχνά άτυπο. Επιπλέον, η σύγκρουση στην Ουκρανία από τον Μάρτιο του 2022 επηρέασε το αίσθημα αλληλεγγύης στον νομό μας. Πράγματι, η πόλη της Λιλ ζήτησε από όλα τα δίκτυα αλληλέγγυων οικογενειών και οικογενειών υποδοχής που εργάζονται για τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση να φιλοξενήσουν ουκρανικές οικογένειες. Το σύστημα υποδοχής στη Γαλλία είναι επομένως ακατάλληλο, γεγονός που έχει αντίκτυπο στη φιλοξενία ασυνόδευτων ανηλίκων σε ανάδοχες οικογένειες.

Οι εθελοντικές ανάδοχες οικογένειες που συμμετείχαν στη συνέντευξη εξήγησαν ότι αν και υπάρχουν πλεονεκτήματα στο να είσαι ανάδοχη οικογένεια, εξακολουθούν να υπάρχουν δυσκολίες. Υπογράμμισαν το γεγονός ότι οι ανάδοχες οικογένειες και τα ασυνόδευτα ανήλικα μπορεί να αντιμετωπίσουν πολιτισμικές διαφορές που είναι πιθανό να έχουν επιπτώσεις στην καθημερινή τους ζωή. Ορισμένοι/-νες νέοι/-ες φθάνουν στη χώρα φιλοξενίας με εντελώς διαφορετικές συνήθειες διαβίωσης από την ανάδοχη οικογένεια. Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια του γεύματος θέλουν να κάθονται στο πάτωμα. Οι κοινωνικοί κώδικες μπορεί να έρχονται σε σύγκρουση και να προκαλούν παρεξηγήσεις και δυσφορία τόσο στις ανάδοχες οικογένειες όσο και στα ασυνόδευτα ανήλικα.

Ορισμένες φορές, θεωρούν ότι τα ασυνόδευτα ανήλικα έχουν υψηλές προσδοκίες από τις ανάδοχες οικογένειες, μπορεί να τις θεωρούν σωτήρες και έτσι να δημιουργούν μια μη ενθαρρυντική σχέση (αναμονής) για τα πολύπλοκα ζητήματα της ένταξής τους. Οι νέοι/-ες βρίσκονται επίσης σε σύγκρουση αφοσίωσης, κατά την οποία μπορεί να διακυβεύσουν τα σχέδιά τους να μην εγκαταλείψουν την οικογένεια υποδοχής, ιδίως τα σχέδια για κινητικότητα ή επαγγελματική ένταξη σε άλλο τομέα. Η έλλειψη διαθεσιμότητας μπορεί συγχρόνως να αποτελέσει εμπόδιο, καθώς οι εθελοντικές ανάδοχες οικογένειες εργάζονται και πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των δικών τους παιδιών.

Επιπλέον, οι ανάδοχες οικογένειες περιγράφουν τους/τις νεαρούς/-ρές ασυνόδευτους/-τες ανηλικούς/-ες ως εξαρτώμενους/-νες από την υπηρεσία. Για παράδειγμα, δεν μπορούν να εγκαταλείψουν τη γαλλική επικράτεια, εκτός από τους/τις κατόχους άδειας διαμονής. Οι νέοι/-ες πρέπει να ζητήσουν άδεια από τη νομαρχία και η διαδικασία αυτή μπορεί να πάρει χρόνο. Στην περιοχή μας, δεν μπορούν να πάνε στο Βέλγιο, ενώ πρόκειται για μια γειτονική χώρα όπου ο πληθυσμός της περιοχής αυτής ταξιδεύει συχνά.

Όπως τόνισαν οι ανάδοχες οικογένειες, η νομοθεσία για τα ασυνόδευτα ανήλικα στη Γαλλία και η υποστήριξη των διοικητικών καθηκόντων είναι πολύπλοκη και πρέπει να ενισχυθεί. Για να επιτευχθεί αυτό, οι οικογένειες αναδοχής θα πρέπει να υποστηρίζονται και να εποπτεύονται από κοινωνικούς λειτουργούς που ασχολούνται με τα ασυνόδευτα ανήλικα. Η εκπαίδευση θα μπορούσε να είναι χρήσιμη, ιδίως για τις νέες ανάδοχες οικογένειες, ώστε να κατανοήσουν τις ανάγκες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ασυνόδευτων ανηλίκων, όπως τα ιδιαίτερα δικαιώματά τους ή να γνωρίζουν το τραύμα που μπορεί να έχουν υποστεί κατά τη διάρκεια του μεταναστευτικού τους ταξιδιού. Τέλος, θα ήταν ευπρόσδεκτη η αμοιβή και η αναγνώριση από την νομαρχιακή αυτοδιοίκηση για τις εθελοντικές ανάδοχες οικογένειες που φιλοξενούν ασυνόδευτα ανήλικα.

Δημοκρατία της Τσεχίας

Οι ανάδοχοι γονείς αντιμετωπίζουν διάφορες δυσκολίες στον ρόλο τους. Συχνά δεν έχουν πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση και η κατανόηση της ανάδοχης φροντίδας από το κοινό είναι ανεπαρκής. Ο ορισμός των «συνήθων θεμάτων» που αναμένεται να χειριστούν οι ανάδοχοι γονείς για λογαριασμό του παιδιού είναι ασαφής, γεγονός που οδηγεί σε ασυνέπειες στη λήψη αποφάσεων. Οι ανάδοχοι γονείς ενδέχεται να μην γνωρίζουν τις παροχές που δικαιούνται βάσει του νόμου, όπως δωρεάν παιδικός σταθμός ή μετασχολική φροντίδα, με αποτέλεσμα να προκαλούνται περιττά έξοδα. Η ανεπαρκής πληροφόρηση για το παιδί πριν από την τοποθέτηση σε ανάδοχη οικογένεια μπορεί να δημιουργήσει δυσκολίες. Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητη μια

τυποποιημένη μεθοδολογία για την παροχή υποχρεωτικών πληροφοριών στους ανάδοχους γονείς. Παρατηρείται έλλειψη εμπειρογνομόνων στον τομέα της αναπληρωματικής οικογενειακής φροντίδας, συμπεριλαμβανομένων ψυχολόγων, ψυχιάτρων, ψυχοθεραπευτών/-τριών, παιδαγωγικού προσωπικού και γιατρών. Τα παιδιά σε ανάδοχες οικογένειες συχνά βιώνουν υψηλά επίπεδα τραύματος από την πρώιμη παιδική ηλικία, γεγονός που οδηγεί σε μη τυποποιημένες συμπεριφορές. Ωστόσο, αυτές οι συμπεριφορές μερικές φορές παρερμηνεύονται ως «άτακτες» ή ως ενδεικτικές καταστάσεων όπως η ΔΕΠΥ, με αποτέλεσμα την έλλειψη κατάλληλης θεραπευτικής φροντίδας. Η υπερβολική γραφειοκρατία δημιουργεί πρόσθετα βάρη για τους ανάδοχους γονείς. Η κατανόηση του νομοθετικού συστήματος και της λειτουργίας της ανάδοχης φροντίδας μπορεί να αποτελέσει άλλη μία πρόκληση.

Αν και οι ευθύνες των ανάδοχων γονέων είναι σαφείς, τα δικαιώματά τους είναι συχνά ασαφή. Οι ασυνέπειες στις πληροφορίες που παρέχονται από τις διάφορες υπηρεσίες περιπλέκουν περαιτέρω τα πράγματα. Οι αρχές μπορεί να δείχνουν έλλειψη ενδιαφέροντος για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ανάδοχες οικογένειες προτιμώντας να αποφεύγουν τις δύσκολες περιπτώσεις παρά να τις αντιμετωπίζουν. Η ποιότητα των δικαστών στον τομέα του οικογενειακού δικαίου μπορεί να είναι ανεπαρκής. Μερικές φορές, οι ανάδοχοι γονείς δεν λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα παιδιά που βρίσκονται υπό φροντίδα. Τα άτομα που υποβάλλουν αίτηση για να γίνουν ανάδοχοι γονείς αντιμετωπίζουν συχνά μια μη συνεργατική προσέγγιση, χωρίς πληροφόρηση και επικοινωνία σχετικά με τη διαδικασία. Παιδιά από το εξωτερικό που δεν διαθέτουν όλα τα απαραίτητα έγγραφα ενδέχεται να αντιμετωπίσουν καθυστερήσεις στη λήψη της απαραίτητης ιατρικής βοήθειας λόγω γραφειοκρατικών διαδικασιών.

Οι προκλήσεις αυτές αναδεικνύουν την ανάγκη βελτίωσης της υποστήριξης, της εκπαίδευσης και της επικοινωνίας για τους ανάδοχους γονείς και της αντιμετώπισης συστημικών ζητημάτων εντός του συστήματος ανάδοχης φροντίδας, ώστε να διασφαλιστεί η ευημερία και τα δικαιώματα τόσο των παιδιών όσο και των φροντιστών/-στριών τους.

Ιταλία

Λαμβάνοντας υπόψη τους διαφορετικούς τύπους ανάδοχης φροντίδας που μπορούν να περιλαμβάνουν οι οικογένειες, δηλαδή ενδοοικογενειακή ανάδοχη φροντίδα ή εξωοικογενειακή ανάδοχη φροντίδα, οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες συνδέονται ακριβώς με αυτή τη διαφορά. Σε γενικές γραμμές, οι οικογένειες που εμπλέκονται σε ενδοοικογενειακή αναδοχή στην Ιταλία θεωρούν ότι το μεγαλύτερο εμπόδιο οφείλεται στον αντίκτυπο που έχει η παρουσία μικρών παιδιών στο σπίτι μετά από τόσα χρόνια. Αυτό συμβαίνει επειδή τα παιδιά αυτά είναι συχνά εγγόνια τους,

παιδιά των παιδιών τους, τα οποία οι «ανάδοχοι γονείς», στην προκειμένη περίπτωση οι παππούδες και οι γιαγιάδες, πρέπει να μεγαλώσουν σε ευαίσθητες στιγμές όπως η παιδική ή η εφηβική ηλικία. Πρόκειται για μια πραγματική πρόκληση, διότι αυτοί οι ανάδοχοι γονείς είναι συχνά άνθρωποι άνω των 60 ετών και οι ενέργειες τους δεν μοιάζουν με εκείνες ενός νεαρού ζευγαριού στα τριάντα του. Πράγματι, μια από τις ανάγκες που συνδέονται στενά με αυτή τη δυσκολία είναι ακριβώς αυτή της εξεύρεσης ενός σημείου αναφοράς στους/στις επαγγελματίες (π.χ. κοινωνικούς/-κές λειτουργούς, χειριστές/-στριες συμβουλευτικών κέντρων), ενός ατόμου που θα τους/τις ακούσει και θα τους δώσει υποστήριξη και τις σωστές συμβουλές συμβαδίζοντας με την εποχή όσον αφορά την εκπαίδευση και τις συμπεριφορές που πρέπει να υιοθετηθούν με τα ανάδοχα παιδιά.

Μια άλλη δυσκολία που συχνά αντιμετωπίζουν οι οικογένειες είναι το βάρος των προσδοκιών. Οι ανάδοχοι γονείς αναπόφευκτα δημιουργούν προσδοκίες σχετικά με το πώς θα είναι το ταξίδι τους στην ανάδοχη οικογένεια και μερικές φορές, αυτές οι προσδοκίες δεν τηρούνται για διάφορους λόγους που ποικίλλουν από το αίσθημα της μοναξιάς και της εγκατάλειψης στην πορεία μέχρι τις δυσκολίες επικοινωνίας με το παιδί, τη δυσκολία διαχείρισης της νέας οικογενειακής πραγματικότητας και της συνύπαρξης. Στενά συνδεδεμένο με αυτό, είναι ένα άλλο εμπόδιο: η εκμάθηση της δημιουργίας επαφής, ενός δεσμού με τα ανάδοχα παιδιά. Υπό αυτή την έννοια, μια από τις πιο κοινές ανάγκες των ανάδοχων οικογενειών είναι να μπορούν να συγκριθούν με άλλες ανάδοχες οικογένειες που έχουν ήδη περάσει ορισμένες φάσεις του ταξιδιού. Αυτό που προέκυψε επίσης από τις ομάδες εστιασμένης συζήτησης (focus groups) είναι η σημασία της ανταλλαγής εμπειριών, συμβουλών αλλά κυρίως της ολόπλευρης υποστήριξης (δηλαδή της υποστήριξης από τα ιδρύματα, την κοινότητα, το οικογενειακό δίκτυο κ.λπ.).

Τέλος, υπάρχει η δυσκολία και, ως εκ τούτου, η σχετική ανάγκη για επαρκή εκπαίδευση. Οι περισσότερες από τις οικογένειες που συμμετείχαν στην ομάδα εστιασμένης συζήτησης εξέφρασαν την ανάγκη να εκπαιδευτούν στην αρχή της διαδικασίας σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ανάδοχης οικογένειας, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης των παιδιών, τον τρόπο διαχείρισης των άλλων παιδιών και τυχόν καταστάσεων συζήτησης και στο τέλος της διαδικασίας για να είναι με τη σειρά τους χρήσιμες στις νέες εν δυνάμει ανάδοχες οικογένειες.

Αντιμετώπιση των αναγκών των υποψήφιων ανάδοχων οικογενειών

Η Οικογενειακή Ανάδοχη Φροντίδα (Family Foster Care-FFC) χρησιμεύει ως εναλλακτικό οικογενειακό περιβάλλον για παιδιά που έχουν απομακρυνθεί από τις βιολογικές τους οικογένειες και που έχουν υποστεί παραμέληση ή κακοποίηση. Πρωταρχικός στόχος της

είναι να εξασφαλίσει αποτελεσματική και εξατομικευμένη φροντίδα που να ανταποκρίνεται στις ειδικές ανάγκες κάθε παιδιού λαμβάνοντας υπόψη τις αναπτυξιακές και μόνιμες απαιτήσεις του. Όταν δεν είναι δυνατόν οι ανάγκες αυτές να ικανοποιηθούν εντός της βιολογικής οικογένειας, η τοποθέτηση του παιδιού σε οικογενειακή ανάδοχη φροντίδα θεωρείται προτιμότερη από την ιδρυματική φροντίδα (Bick et al., 2017· Gouveia et al., 2021).

Πολυάριθμες μελέτες έχουν επισημάνει τον θετικό αντίκτυπο της οικογενειακής ανάδοχης φροντίδας στην ανάπτυξη των παιδιών (Gouveia et al., 2021). Σύμφωνα με άλλες μελέτες, τα παιδιά που τοποθετήθηκαν σε οικογενειακή ανάδοχη φροντίδα επέδειξαν καλύτερα συμπεριφορικά και ψυχοκοινωνικά αποτελέσματα σε σύγκριση με εκείνα που τοποθετήθηκαν σε ιδρύματα εσωτερικής φροντίδας. Η ομοφωνία αυτή επεκτείνεται σε διάφορες χώρες υποστηρίζοντας την άποψη ότι η τοποθέτηση των παιδιών σε οικογενειακή ανάδοχη φροντίδα είναι πιο ωφέλιμη από την ιδρυματική φροντίδα.

Παρά τη γενικά θετική αντίληψη για τους ανάδοχους γονείς και την οικογενειακή ανάδοχη φροντίδα, φαίνεται ότι το εν λόγω σύστημα δεν χαίρει τόσο μεγάλης εκτίμησης όσο άλλες κοινωνικές υπηρεσίες. Ένα αξιοσημείωτο ζήτημα είναι η έλλειψη διαθέσιμων ανάδοχων γονέων για την ικανοποίηση της ζήτησης για τοποθέτηση παιδιών που χρειάζονται φροντίδα εκτός σπιτιού.

Οι υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας παιδιών αντιμετωπίζουν την απαιτητική ευθύνη της πρόσληψης και διατήρησης κατάλληλων ανάδοχων γονέων ικανών να παρέχουν υποστηρικτική φροντίδα στα παιδιά. Τα παιδιά αυτά μπορεί επίσης να έχουν προβλήματα ψυχικής υγείας, όπως διαταραχές διάθεσης και άγχους, καθώς και ελλείμματα γνωστικής ανάπτυξης. Για να προσληφθούν και να διατηρηθούν περισσότεροι ανάδοχοι γονείς, είναι σημαντικό να εξεταστούν τα κίνητρά τους και να κατανοηθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν την πρόθεσή τους να γίνουν και να παραμείνουν ανάδοχοι γονείς. Τα ενδογενή ή εσωτερικά κίνητρα, που συνδέονται με τις ατομικές δυνάμεις, αποτελούν βασικό παράγοντα για την αναδοχή παιδιών (Sebba, 2012). Περιλαμβάνουν την επιθυμία για βοήθεια και προστασία των παιδιών που έχουν ανάγκη υποδηλώνοντας αλtruισμό και προωθώντας φιλοκοινωνικές συμπεριφορές. Τα αλtruιστικά κίνητρα στην αναδοχή οδηγούν σε υψηλότερη επαγγελματική ικανοποίηση και αυξημένη διατήρηση των ανάδοχων γονέων. Από την άλλη πλευρά, τα εξωγενή κίνητρα, τα οποία καθοδηγούνται από ανταμοιβές ή εξωτερικές προσδοκίες, είναι λιγότερο ανθεκτικά και συχνά συνδέονται με χαμηλότερα ποσοστά διατήρησης. Ορισμένοι ανάδοχοι γονείς μπορεί να παρακινούνται από έναν συνδυασμό εσωτερικών και εξωτερικών λόγων. Η επιτυχημένη ανάδοχη γονεϊκότητα απαιτεί υψηλή δέσμευση, ζεστασιά, στοργή και την ικανότητα των ανάδοχων γονέων να χειρίζονται ταυτόχρονα

πολλαπλές προκλήσεις (Hamilton & Harris, 2018). Προκειμένου να ανταποκριθούμε στις ανάγκες των υποψηφίων ανάδοχων οικογενειών, πρέπει να γνωρίζουμε τι κίνητρα έχουν οι σημερινές ανάδοχες οικογένειες για να γίνουν ανάδοχοι γονείς και ποιοι παράγοντες τις βοηθούν να παραμείνουν στην ανάδοχη φροντίδα. Όπως διαπίστωσε μια μελέτη (Γουνεϊα et al., 2021), υπάρχουν πέντε (5) βασικοί παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την απόφαση να γίνει κάποιος/-ποια ανάδοχος γονέας:

- Παράγοντες παρακίνησης. Αναφέρονται σε διάφορα κίνητρα που καθοδηγούν τη συμπεριφορά των ατόμων, τα οποία περιλαμβάνουν από εγωκεντρικούς λόγους έως κίνητρα που αφορούν άλλους ανθρώπους.
- Προσωπικά και οικογενειακά χαρακτηριστικά των ανάδοχων γονέων. Πρόκειται για τα προσωπικά χαρακτηριστικά των ανάδοχων γονέων ή των υποψηφίων γονέων, καθώς και για τα χαρακτηριστικά των ανάδοχων οικογενειών.
- Αξίες και πεποιθήσεις. Αντιλήψεις και στάσεις που διέπουν την απόφαση να γίνει κάποιος/-ποια ανάδοχος γονέας.
- Επιρροές από το κοινωνικό πλαίσιο. Ένα σύνολο συγκυριακών και περιβαλλοντικών συνθηκών που επηρεάζουν την απόφαση να γίνει κάποιος/-ποια ανάδοχος γονέας.
- Εξοικείωση με το σύστημα Οικογενειακής Ανάδοξης Φροντίδας. Ο βαθμός γνώσης των ατόμων σχετικά με το σύστημα οικογενειακής αναδοχής

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση στην ίδια μελέτη εξέτασε τους παράγοντες που σχετίζονται με τη διατήρηση των ανάδοχων γονέων αποκαλύπτοντας τέσσερις (4) διαφορετικούς παράγοντες που επηρεάζουν την απόφασή τους να συνεχίσουν την αναδοχή:

- Σύστημα παιδικής προστασίας: υποστήριξη, προβλήματα σχέσεων με τους/τις επαγγελματίες, ικανοποίηση ως ανάδοχος και γραφειοκρατία. Η γραφειοκρατία και τα προβλήματα σχέσεων επηρεάζουν αρνητικά τη διατήρηση των ανάδοχων οικογενειών. Αντίθετα, η ικανοποίηση έχει θετική επίδραση και η υποστήριξη μπορεί να έχει τόσο θετικές όσο και αρνητικές συνέπειες στη διατήρησή τους.
- Προσωπικά και οικογενειακά χαρακτηριστικά των ανάδοχων γονέων: προσωπικά χαρακτηριστικά των ανάδοχων γονέων, λειτουργία της ανάδοχης οικογένειας, δημογραφικά χαρακτηριστικά, προσωπικές ή οικογενειακές αλλαγές και εμπειρία ως ανάδοχη οικογένεια.
- Χαρακτηριστικά του ανάδοχου παιδιού: Τα χαρακτηριστικά του ανάδοχου παιδιού θεωρήθηκαν ιδιαίτερα σημαντικά για τη διατήρηση περιλαμβάνοντας τρεις (3) υποπαράγοντες: ψυχολογικά προβλήματα, προβλήματα με το παιδί και ελάχιστη βελτίωση του παιδιού. Τα μεγαλύτερα ψυχολογικά προβλήματα και οι γενικές

δυσκολίες με το ανάδοχο παιδί συσχετίστηκαν με χαμηλότερα ποσοστά διατήρησης, όπως και η ελάχιστη βελτίωση του παιδιού.

- ο Προκλήσεις τοποθέτησης: Ο παράγοντας αυτός αφορά τη διαδικασία της οικογενειακής ανάδοχης φροντίδας και περιλαμβάνει έναν υποπαράγοντα – την επανένωση του ανάδοχου παιδιού με τη βιολογική οικογένεια. Η επανένωση με τη βιολογική οικογένεια απέδωσε αντιφατικά αποτελέσματα επηρεάζοντας τόσο θετικά όσο και αρνητικά την απόφαση να συνεχιστεί η αναδοχή, καθώς συσχετίστηκε με αντιλαμβανόμενες δυσκολίες κατά την αποχώρηση του παιδιού.

Με βάση αυτές τις μελέτες, εύλογα συμπεραίνουμε τη σημασία της προσέλευσης και της διατήρησης των ανάδοχων οικογενειών. Οι προσπάθειες πρόσληψης θα πρέπει να δίνουν έμφαση στους ενδογενείς παράγοντες παρακίνησης και τους απαραίτητους πόρους. Η παροχή ακριβών πληροφοριών σχετικά με το σύστημα αναδοχής είναι απαραίτητη. Σε ό,τι αφορά τη διατήρηση, η υποστήριξη από τις υπηρεσίες, η εκπαίδευση σε ενσυναισθητικές σχέσεις και η συμμετοχή των ανάδοχων γονέων στη λήψη αποφάσεων είναι ζωτικής σημασίας. Η συνεχής εκπαίδευση και οι αποτελεσματικές διαδικασίες συμμετοχής μπορούν να ενισχύσουν την αυτοπεποίθηση και την προθυμία των ανάδοχων γονέων να συνεχίσουν την αναδοχή.

Προσέγγιση και επικοινωνία με τα παιδιά

Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα ασυνόδευτα και τα χωρισμένα από τις οικογένειές τους παιδιά στη διαδικασία αναδοχής

Δυσκολίες για τα παιδιά υπό φροντίδα

Εταίροι

Στην Αυστρία, η κύρια δυσκολία που αντιμετωπίζουν τα παιδιά σε ανάδοχη οικογένεια είναι ότι διχάζονται μεταξύ των βιολογικών τους γονέων και της ανάδοχης οικογένειάς τους. Η επαφή με τους βιολογικούς τους γονείς μπορεί να οδηγήσει σε συγκρούσεις - ιδιαίτερα για θέματα αφοσίωσης - οι οποίες είναι πολύ οδυνηρές για τα παιδιά που βρίσκονται σε αναδοχή. Στην Ιταλία, οι οικογένειες εξήγησαν ότι το κύριο εμπόδιο που αντιμετωπίζουν τα παιδιά στις ανάδοχες οικογένειες είναι να μάθουν να ζουν με μια οικογένεια, καθώς το παιδί δεν γνωρίζει εκ των προτέρων τους ανάδοχους γονείς του και μπορεί να βρεθεί σε καταστάσεις όπου πρέπει να μάθει να προσαρμόζεται. Τα παιδιά δυσκολεύονται επίσης να αποδεχτούν ότι είναι μόνα τους και πρέπει να τα φροντίζουν άλλοι άνθρωποι εκτός από τους γονείς τους.

Στη Ρουμανία, τα παιδιά σε ανάδοχη οικογένεια στιγματίζονται και υφίστανται διακρίσεις, ιδίως στο σχολείο. Φαίνεται ότι οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί συχνά επικρίνουν την κατάστασή τους, γεγονός που τα περιθωριοποιεί και τα εμποδίζει να αισθανθούν ότι βρίσκονται στη θέση που τους αρμόζει. Στην Ελλάδα, τα παιδιά που τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες έχουν σε πολλές περιπτώσεις στερηθεί την προστασία τους και έχουν πέσει θύματα παραμέλησης και κακοποίησης. Ακόμη, τα ασυνόδευτα ανήλικα αποτελούν μια ειδική και ευάλωτη ομάδα που δυσκολεύεται να ενταχθεί σε ανάδοχες οικογένειες λόγω των τραυματικών εμπειριών τους, των πολύπλοκων νομικών υποθέσεων και της έλλειψης γνώσης της ελληνικής γλώσσας. Στη Γαλλία, το κύριο εμπόδιο στο σύστημα αναδοχής είναι ότι είναι ακατάλληλο. Πολύ μικρός αριθμός ασυνόδευτων ανηλίκων τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες και τα περισσότερα παιδιά κατευθύνονται σε ιδρύματα όπως τα DHIMNA ή τα MECS, όπου συνωστίζονται. Λίγοι/-γες είναι οι ανήλικοι/-κες που γνωρίζουν ότι μπορούν να φιλοξενηθούν σε ανάδοχες οικογένειες, καθώς υπάρχει μεγάλη έλλειψη ενημέρωσης για το θέμα. Στην Πορτογαλία, τα ψυχολογικά προβλήματα των παιδιών αποτελούν το μεγαλύτερο εμπόδιο, διότι οι ασυνόδευτοι/-τες ανήλικοι/-κες έχουν εκτεθεί σε τραυματικά γεγονότα από πολύ μικρή ηλικία, τα οποία εξακολουθούν να επηρεάζουν τη συμπεριφορά τους.

Κράτη-μέλη της ΕΕ

Σε αρκετές χώρες της ΕΕ, υπάρχει αξιοσημείωτη έλλειψη ανάδοχων οικογενειών. Πράγματι, ο αριθμός των ανάδοχων οικογενειών είναι άνισα κατανομημένος σε όλη την Ευρώπη και σε αρκετές χώρες είναι πολύ λίγες: αυτό συμβαίνει στην Κροατία, την Εσθονία, τη Ρουμανία και την Ελλάδα. Επιπλέον, οι υπηρεσίες υποστήριξης για τις ανάδοχες οικογένειες είναι σπάνιες ή ανεπαρκείς στην Κροατία, την Ουγγαρία, τη Μολδαβία και την Ουκρανία. Συχνά, τα επιδόματα δεν καλύπτουν ούτε τις βασικές ανάγκες των παιδιών, γεγονός που δεν ενθαρρύνει τους πολίτες να γίνουν ανάδοχοι γονείς.

Σε ορισμένες χώρες της ΕΕ, οι ανάδοχες οικογένειες χάνουν ακόμη και το ενδιαφέρον τους εξαιτίας της έλλειψης σεβασμού που δείχνει το κράτος απέναντι στο έργο που επιτελούν. Στην Πολωνία, ο αριθμός των ανάδοχων οικογενειών το 2018 ήταν κατά 0,7% μικρότερος από ό,τι το 2016. Αυτό μπορεί να οφείλεται στην έλλειψη ευαισθητοποίησης του κοινού, στην ανεπαρκή επαγγελματική υποστήριξη και στη χαμηλή αμοιβή των ανάδοχων οικογενειών. Στη Γαλλία, ο αριθμός των ανάδοχων οικογενειών μειώνεται για τους ίδιους λόγους. Για την ακρίβεια, μέσα σε τρία χρόνια, ο αριθμός των ανάδοχων οικογενειών μειώθηκε κατά σχεδόν 23%.

Δυσκολίες για τα ασυνόδευτα ανήλικα

Παράδειγμα στη Γαλλία

Αν και τα ασυνόδευτα ανήλικα λαμβάνουν φροντίδα από την ASE με τον ίδιο τρόπο όπως τα παιδιά γαλλικής υπηκοότητας, παραπέμπονται κυρίως σε παιδικά σπίτια και όχι σε ανάδοχες οικογένειες που ορίζονται από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (Département). Μερικές φορές, οι εθελοντικές ανάδοχες οικογένειες που αποκαλούνται «οικογένειες αλληλεγγύης» επιλέγουν να αναλάβουν ασυνόδευτα ανήλικα, αλλά αυτό είναι σπάνιο. Επιπλέον, η σύγκρουση στην Ουκρανία από το 2022 είχε αντίκτυπο στην αναδοχή αλληλεγγύης στη Γαλλία. Για παράδειγμα, η πόλη της Λιλ κάλεσε όλα τα δίκτυα των οικογενειών αλληλεγγύης και των οικογενειών που έχουν οριστεί από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση να φιλοξενήσουν Ουκρανούς/-νές. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να κορεστούν όλες οι διαθέσιμες οικογένειες και τα ασυνόδευτα ανήλικα να μην μπορούν να επωφεληθούν από τον θεσμό της αναδοχής.

Στις χώρες της ΕΕ

Μία από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν συχνά τα ασυνόδευτα ανήλικα είναι το πολιτισμικό σοκ. Όπως φαίνεται, οι ανάδοχες οικογένειες δεν είναι πάντα καλά ενημερωμένες για τη χώρα καταγωγής των ατόμων που φιλοξενούν, ενώ δεν γνωρίζουν συνήθως τη γλώσσα ή τον πολιτισμό τους, και αυτό μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στην καλή επικοινωνία και, επομένως, πρόσθετο βάρος στους ώμους των ασυνόδευτων ανηλίκων.

Ο γλωσσικός φραγμός αποτελεί σοβαρό εμπόδιο στην αρχή της διαδικασίας της αναδοχής, καθώς τα άτομα που λαμβάνουν φροντίδα μπορεί να μην είναι πλήρως εξοικειωμένα με τη γλώσσα της χώρας φιλοξενίας, ενώ οι φροντιστές/-στριες μπορεί να γνωρίζουν ελάχιστα ή καθόλου τη γλώσσα του ατόμου που φροντίζουν. Αυτό μπορεί να προκαλέσει προβλήματα επικοινωνίας, ιδίως στην αρχή της μεταξύ τους σχέσης. Στην πραγματικότητα, θα μπορούσε κανείς να σκεφτεί ότι θα ήταν πιο συνετό να τοποθετούνται τα ασυνόδευτα ανήλικα σε οικογένειες με τις οποίες υπάρχει πολιτισμική εγγύτητα, αλλά όπως φαίνεται από αυτές τις καταστάσεις μπορεί να προκύψουν και αρνητικές συνέπειες. Ορισμένα παιδιά φοβούνται ότι οι οικογένειες υποδοχής με παρόμοια καταγωγή θα μεταδώσουν πληροφορίες που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τη βιολογική τους οικογένεια και, ως εκ τούτου, μπορεί να είναι δύσπιστα απέναντί τους.

Τέλος, τα ασυνόδευτα ανήλικα αντιμετωπίζουν άλλο ένα σοβαρό εμπόδιο: την προκατάληψη. Θεωρούνται βίαια, ακόμη και επικίνδυνα άτομα, και συνδέονται συχνά με την παραβατικότητα, γεγονός που τους προσδίδει κακή εικόνα στις οικογένειες υποδοχής, οι οποίες διστάζουν να τα φιλοξενήσουν (Ouest France, 2020).

[Αντιμετώπιση των αναγκών των παιδιών. Μια παιδοκεντρική προσέγγιση](#)

Τα παιδιά είναι τα πιο ευάλωτα μέλη της κοινωνίας και για τον λόγο αυτό, είναι μείζονος σημασίας να αντιμετωπίζονται οι ανάγκες τους και να εξασφαλίζεται η ευημερία τους. Μια παιδοκεντρική προσέγγιση δίνει προτεραιότητα στις μοναδικές ανάγκες, τα δικαιώματα και τις προοπτικές των παιδιών. Αναγνωρίζει τα παιδιά ως ενεργούς συμμετέχοντες στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους.

Από τα προηγούμενα αποτελέσματα του έργου παρατηρήσαμε ότι τα ανάδοχα παιδιά αντιμετωπίζουν συχνά διάφορες προκλήσεις λόγω των συνθηκών που οδήγησαν στην τοποθέτησή τους σε ανάδοχη οικογένεια. Οι προκλήσεις αυτές μπορεί να έχουν μακροχρόνιες επιπτώσεις στη σωματική, συναισθηματική και γνωστική τους ανάπτυξη. Πράγματι, σε μια μελέτη που διεξήχθη από την Turney, K. (2020), διαπιστώθηκε ότι «τα παιδιά που τοποθετήθηκαν σε ανάδοχη οικογένεια ή υιοθετήθηκαν από ανάδοχη οικογένεια, σε σύγκριση με άλλα παιδιά, ήταν πιο πιθανό να βιώσουν διαζύγιο ή χωρισμό γονέων, θάνατο γονέων, φυλάκιση γονέων, κακοποίηση γονέων, έκθεση στη βία, ψυχική ασθένεια μέλους του νοικοκυριού και κατάχρηση ουσιών μέλους του νοικοκυριού» (Turney K., 2020). Επομένως, τα ανάδοχα παιδιά διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να βιώσουν δυσμενείς εμπειρίες της παιδικής ηλικίας (ACEs), όπως κακοποίηση, παραμέληση και τραύμα (Turney K., 2020).

Γιατί χρειάζεται μια παιδοκεντρική προσέγγιση; Ποια είναι τα οφέλη της;

Η παιδοκεντρική προσέγγιση τοποθετεί το παιδί στο επίκεντρο της λήψης αποφάσεων και αναγνωρίζει τις μοναδικές εμπειρίες, προοπτικές και δικαιώματά του. Δίνει έμφαση στις σωματικές, συναισθηματικές, γνωστικές και κοινωνικές ανάγκες των παιδιών και τα αναγνωρίζει ως ενεργούς συμμετέχοντες στην ανάπτυξή τους². Η προσέγγιση αυτή περιλαμβάνει τη συμμετοχή των παιδιών στη λήψη αποφάσεων, τη διασφάλιση της ασφάλειάς τους, την παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης και υγειονομικής περίθαλψης, την προώθηση υγιών σχέσεων και την προστασία των δικαιωμάτων τους.

Η ανάπτυξη σχεδίων που εστιάζουν στον μετριασμό των κινδύνων και την αποτελεσματική διαχείριση των προκλήσεων είναι αποφασιστικής σημασίας για την ικανοποίηση των αναγκών των ανάδοχων παιδιών. Ορισμένες στρατηγικές μπορεί να περιλαμβάνουν τα εξής:

Παροχή σταθερών και υποστηρικτικών θέσεων ανάδοχης φροντίδας. Αυτό ελαχιστοποιεί τις διαταραχές και προάγει τις θετικές σχέσεις. Εφαρμογή προσεγγίσεων φροντίδας που είναι ενημερωμένες ως προς το τραύμα για την αντιμετώπιση των συναισθηματικών και συμπεριφορικών προκλήσεων λόγω προηγούμενων εμπειριών. Εκπαιδευτική υποστήριξη μέσω εξατομικευμένων εκπαιδευτικών σχεδίων, διδασκαλίας

---

² «Μια παιδοκεντρική προσέγγιση συνεπάγεται ότι το παιδί βρίσκεται στο επίκεντρο, όταν λαμβάνουμε αποφάσεις για τη ζωή του και εργαζόμαστε σε συνεργασία με το ίδιο και τις οικογένειές του» (Working together to safeguard children, 2018).

και πρόσβασης σε πόρους. Ενίσχυση των ανάδοχων παιδιών με τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και την παροχή υπηρεσιών συνηγορίας.

Για την αντιμετώπιση αυτών των αναγκών, κυκλοφορούν διάφορες δημοσιεύσεις για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με την παιδοκεντρική προσέγγιση. Ενδεικτικά, αναφέρουμε τα εξής: [“Promoting Protective Factors for Children and Youth in Foster Care: A Guide for Practitioners”](#) καθώς και [“The impact of Trauma and the experience of Young children in the child welfare system”](#).

Στρατηγικές πρόσληψης

Επαγγελματίες αναδοχής. Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και ανάγκες που έχουν

Αυστρία

Υπάρχουν σημαντικές διαφορές στη μεταχείριση των ασυνόδευτων ανήλικων παιδιών/νέων προσφύγων των οποίων οι γονείς δεν ζουν στην Αυστρία ή είναι άγνωστοι. Τα παιδιά και οι νέοι/-ες που είναι πρόσφυγες/-γισσες βρίσκονται συχνά σε μειονεκτική θέση από το σύστημα. Οι δομές φιλοξενίας και οι κοινότητες υποστηριζόμενης διαβίωσης διαθέτουν συχνά πολύ λιγότερα χρήματα. Επιπλέον, αυτές οι εγκαταστάσεις φροντίδας δεν είναι επαρκώς εξοπλισμένες - σε αντίθεση με τις κοινότητες ιδρυματικής φροντίδας που φιλοξενούν ντόπια παιδιά.

Οι πρόσφυγες/-γισσες δεν έχουν γονείς στον χώρο και συχνά βρίσκονται στο έλεος των φροντιστών/-στριών, αλλά και του συστήματος στο πλαίσιο του συστήματος ασύλου. Οι ευκαιρίες για τους/τις φροντιστές/-στριες και τους/τις επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά προσφύγων είναι πολύ περιορισμένες. Επίσης, είναι δύσκολο να βρεθούν ανάδοχες οικογένειες με προσφυγική βιογραφία για τα εν λόγω παιδιά.

Πολλοί ανάδοχοι γονείς δεν γνωρίζουν σε τι κατάσταση πρόκειται να εμπλακούν. Οι ανάδοχες οικογένειες βρίσκονται σε συνεχή επαφή με το Γραφείο του Συνηγόρου Παιδιών και Νέων και με τους βιολογικούς γονείς (εάν ζουν στην Αυστρία). Οι ανάδοχες οικογένειες ζουν με τον συνεχή φόβο ότι τα παιδιά που έχουν συνηθίσει θα τους τα πάρουν ανά πάσα στιγμή.

Η τοποθέτηση σε σπίτια/κοινότητες ιδρυματικής φροντίδας ή σε ανάδοχες οικογένειες είναι προσωρινή μόνο για τα γηγενή παιδιά. Τα παιδιά υποφέρουν επίσης από το γεγονός ότι αλλάζουν συνέχεια τόπο διαμονής. Πολλά από αυτά είναι πιθανό να έχουν υποστεί βία και κακοποίηση. Ένα πρόβλημα που υπάρχει με τα παιδιά προσφύγων είναι ότι οι ανάδοχοι γονείς δεν είναι εξοικειωμένοι με τους νομικούς όρους. Όλα είναι πολύ πιο περίπλοκα σε συνδυασμό με την τεράστια γραφειοκρατία. Σε κάθε περίπτωση,

πρέπει να ενεργείτε με τρόπο που να επηρεάζει θετικά τη ζωή των εμπλεκόμενων παιδιών. Επιπλέον, πολλά παιδιά και νέοι/-ες έχουν υποστεί σοβαρά τραύματα και η εργασία με τραύματα δεν είναι στην ουσία εφικτή λόγω του νομικού πλαισίου.

Δεύτερον, τα παιδιά που έχουν εγκαταλείψει την πατρίδα τους πρέπει πρώτα να μάθουν τη γλώσσα και να εξοικειωθούν με την πραγματικότητα της χώρας υποδοχής. Τρίτον, δεν έχει νόημα να γίνει επαρκής εργασία για το τραύμα εάν τα παιδιά βρίσκονται σε δομές φιλοξενίας για αρκετό καιρό και δεν είχαν την ευκαιρία να φιλοξενηθούν από ανάδοχους γονείς. Οι ανάδοχοι γονείς καλούνται στην ουσία να παρακολουθήσουν μια σύνθετη εκπαίδευση και να αποκτήσουν πρακτική πείρα, προτού αναλάβουν τη φροντίδα παιδιών προσφύγων. Όμως, αυτό είναι συχνά πολύ περίπλοκη διαδικασία για πολλούς ανάδοχους γονείς.

Οι εγκαταστάσεις φροντίδας που έχουν αναλάβει ανάδοχα παιδιά θα πρέπει να βελτιώσουν σημαντικά τις συνθήκες διαβίωσης. Ειδικά στις εγκαταστάσεις που έχουν αναλάβει παιδιά που έχουν μεγαλώσει στην Αυστρία, οι συνθήκες για το προσωπικό φροντίδας είναι σκέτη καταστροφή (π.χ. 24ωρη υπηρεσία χωρίς να υπολογίζεται η νύχτα ως χρόνος εργασίας, πολλές υπερωρίες, χαμηλές αμοιβές, υπερβολικά μεγάλες αποστάσεις μετακίνησης κ.λπ.). Τέλος, οι εν λόγω εγκαταστάσεις βρίσκονται σε μακρινές αποστάσεις και σε πολύ απομακρυσμένες περιοχές.

Ελλάδα

Οι επαγγελματίες ανάδοχης φροντίδας - και συγκεκριμένα οι κοινωνικοί/-κές λειτουργοί και οι ψυχολόγοι που είναι συνήθως κατάλληλοι/-λες για να χειριστούν τέτοιες υποθέσεις στην Ελλάδα - υποστηρίζουν ότι μία από τις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν είναι ότι οι πανεπιστημιακές τους σπουδές δεν τους έχουν εφοδιάσει με τις γνώσεις και τα εργαλεία που απαιτούνται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση ενός τόσο ευαίσθητου και απαιτητικού θέματος. Έτσι, η πείρα τους στον τομέα αυτό στηρίζεται κυρίως στην παρακολούθηση σχετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Παρατηρείται συν τοις άλλοις απουσία επαρκούς αριθμού επαγγελματιών στον εν λόγω τομέα, γεγονός που καθιστά ακόμη πιο δύσκολη την υλοποίηση των εργασιών πέραν των υπαρχόντων. Επιπρόσθετα, η όλη διαδικασία χαρακτηρίζεται από μεγάλες καθυστερήσεις λόγω του γραφειοκρατισμού και της γραφειοκρατίας. Ένα μάλλον δύσκολο σημείο του έργου τους είναι η συναισθηματική επιβάρυνση που μπορεί να φέρουν καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών, λόγω του γεγονότος ότι υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός ανθρώπων που επιθυμούν να γίνουν ανάδοχοι γονείς, αλλά δεν πληρούν τις προϋποθέσεις και έτσι οι αιτήσεις τους ακυρώνονται. Τρεις (3) από τους/τις τέσσερις (4) συμμετέχοντες/-χουσες στην ομάδα εστιασμένης συζήτησης (focus group) επεσήμαναν τον ψυχολογικό και συναισθηματικό αντίκτυπο της ακύρωσης, όχι μόνο για τους υποψήφιους ανάδοχους γονείς αλλά και για τους/τις ίδιους/-διες. Όπως ανέφερε

ένας/μία από αυτούς/-τές: *«Το ζευγάρι ήταν τόσο ενθουσιασμένο. Ήταν θλιβερό ακόμη και για εμάς να ακυρώσουμε τη διαδικασία λόγω των μικροπροβλημάτων υγείας της γυναίκας».*

Μία από τις κύριες ανάγκες των επαγγελματιών ανάδοχης φροντίδας είναι η εξειδικευμένη κατάρτιση. Αναφορικά με τα θέματα που πρέπει να περιλαμβάνει μια τέτοια κατάρτιση, ώστε να παρέχονται καλύτερες υπηρεσίες από ανάδοχους γονείς, θεωρείται σημαντική η εξοικείωση με το νομικό πλαίσιο γύρω από την αναδοχή, καθώς και η εκπαίδευση στον τομέα της διαπολιτισμικότητας. Σε ό,τι αφορά τα εργαλεία και τα μέσα που θα διευκόλυναν την εργασία τους με τους ανάδοχους γονείς, οι επαγγελματίες ανάδοχης φροντίδας ανέφεραν τα εξής: α. μια σαφή και σύντομη εργαλειοθήκη που θα εξηγεί τις συγκεκριμένες διαδικασίες και το συνοδευτικό νομικό πλαίσιο της ανάδοχης φροντίδας, β. ένα κοινό ερωτηματολόγιο που θα αποσκοπεί στη διερεύνηση των αναγκών και των προσδοκιών των ανάδοχων γονέων, ώστε να παρέχονται εξατομικευμένες παρεμβάσεις, γ. ένα ειδικό έντυπο αξιολόγησης που θα δείχνει την ψυχολογική και συναισθηματική κατάσταση των ανάδοχων γονέων, δ. εποπτεία, διεπιστημονική συνεργασία και συμμετοχή νομικών συμβούλων. Σύμφωνα με έναν/μία συμμετέχοντα/-χουσα: *«Νιώθουμε ανακούφιση όταν μοιραζόμαστε τις δυσκολίες μας με άλλους συναδέλφους που βιώνουν τις ίδιες καταστάσεις. Ανοίγουν νέες πόρτες, προκύπτουν νέες ιδέες».* Τέλος, η μείωση του γραφειοκρατισμού και της γραφειοκρατίας θα μπορούσε να βελτιώσει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι επαγγελματίες ανάδοχης φροντίδας.

Ρουμανία

Τα κύρια εμπόδια που ανέφεραν οι επαγγελματίες περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Ανάγκη εναρμόνισης της υφιστάμενης νομοθεσίας·
- Άκαμπτο σύστημα, ενώ χρειάζεται να είναι πιο ευέλικτο·
- Ανεπαρκής επικοινωνία μεταξύ των φορέων και των ομάδων άσκησης πίεσης για την προώθηση των ανάδοχων οικογενειών·
- Έλλειψη ευαισθητοποίησης και ενημερωτικών εκστρατειών για το ευρύτερο ακροατήριο (ευρύ κοινό)·
- Έλλειψη οργάνωσης του συστήματος μητρικής βοήθειας·
- Παρωχημένες αντιλήψεις (του κοινού) σχετικά με την υιοθεσία·
- Κατανόηση από το κοινό της διαφοράς μεταξύ τοποθέτησης παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια και υιοθεσίας·
- Μακρά διάρκεια της διαδικασίας υιοθεσίας.

Πορτογαλία

Αναφέρθηκαν διάφορα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι επαγγελματίες που εργάζονται στον τομέα της αναδοχής, από την άποψη του εθνικού πλαισίου. Το συνηθέστερο για το οποίο έγινε λόγος είναι η εργασιακή αστάθεια, δηλαδή η υπερφόρτωση των καθηκόντων και ο αριθμός των υποθέσεων που ανατίθενται σε κάθε επαγγελματία, γεγονός που καθιστά δύσκολη την παρακολούθηση των υποθέσεων και των σχετικών οικογενειών. Αναφέρθηκε επίσης η δυσκολία να υπάρχουν πόροι για την επιλογή και την αξιολόγηση των οικογενειών, γεγονός που υποδηλώνει την έλλειψη εργαλείων με αξιοπιστία και εγκυρότητα που να είναι προσαρμοσμένα στο πορτογαλικό πλαίσιο. Η έλλειψη ανθρώπινων πόρων και ενίοτε η κακή συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των ομάδων μπορεί να προκαλέσει βλάβες ή ακόμη και ζημιές στις διάφορες υποθέσεις. Ένα άλλο εμπόδιο συνδέθηκε με τη διαδικασία πρόσληψης. Συγκεκριμένα, αναφέρθηκε ότι, παρόλο που πολλές οικογένειες υποβάλλουν αίτηση για να γίνουν ανάδοχοι οικογένειες, κατά τη διάρκεια των αρχικών συνεντεύξεων και της εκπαίδευσης για την ανάδοχη φροντίδα, πολλές από αυτές επιλέγουν να παραιτηθούν αφού κατανοήσουν τι πραγματικά σημαίνει να αναλάβεις τη φροντίδα ενός παιδιού (π.χ. επισκέψεις με τις βιολογικές οικογένειες, ψυχολογικά προβλήματα, προσαρμογές που απαιτούνται εντός της οικογένειας).

Σε ό,τι αφορά τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ίδιοι οι ανάδοχοι γονείς ή ακόμη και οι οικογένειες που ευελπιστούν να γίνουν ανάδοχοι οικογένειες, υπάρχουν διάφορα εμπόδια. Μία από τις προκλήσεις μπορεί να είναι η άσκηση της γονικής μέριμνας λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες του παιδιού, είτε συμπεριφορικές είτε/και γνωστικές. Αυτό συμβαίνει επειδή *«τα παιδιά αυτά έχουν ακολουθήσει διαδρομές κινδύνου και κακοποίησης σε συνδυασμό με προηγούμενες εμπειρίες στέρησης, οι οποίες οδηγούν σε αλλαγές στην ψυχολογική λειτουργία, δηλαδή, εκτός από τις ίδιες τυπικές ανάγκες με άλλα παιδιά που μεγάλωσαν σε υγιές περιβάλλον, εμφανίζουν πρόσθετες προκλήσεις»*. Μια άλλη δυσκολία αφορά τη σχέση με τη βιολογική οικογένεια του παιδιού, καθώς η σχέση αυτή είναι θεμελιώδης και ευεργετική, εφόσον το σχέδιο παρέμβασης το αναφέρει. Έτσι, η ανάδοχη οικογένεια θα πρέπει να είναι ο μεσολαβητής που δεν θέτει σε κίνδυνο ή βλάπτει τη σχέση του παιδιού με τη βιολογική οικογένεια, αλλά την προωθεί με προσαρμοστικό και υγιή τρόπο. Ένα διαφορετικό εμπόδιο και μια πιθανή συνέπεια είναι το γεγονός ότι υπάρχουν αρκετές εγκαταλείψεις στις ανάδοχες οικογένειες, γεγονός που συμβαίνει λόγω της έλλειψης υποστήριξης που παρέχεται από τους/τις επαγγελματίες σε αυτές τις οικογένειες. Με άλλα λόγια, οι οικογένειες αισθάνονται την ανάγκη για περισσότερη υποστήριξη, με στρατηγικές και βοήθεια από άλλους φορείς, για να μπορέσουν να βοηθήσουν αυτά τα παιδιά με ψυχολογικά, συναισθηματικά και συμπεριφορικά προβλήματα. Για τις οικογένειες που επιθυμούν και ενδιαφέρονται να γίνουν ανάδοχοι, ένα από τα εμπόδια που αναφέρθηκαν στο πορτογαλικό εθνικό πλαίσιο είναι η έλλειψη ανταπόκρισης από τους

φορείς και η πολύ εκτεταμένη γραφειοκρατική διαδικασία. Ένα άλλο ζήτημα που αναφέρθηκε ήταν το εξής: ο φόβος που νιώθουν ορισμένοι ανάδοχοι γονείς ότι «δεν θα μπορέσουν να δεθούν με το παιδί» ή ακόμη και ότι «δεν θα έχουν καλή σχέση με τη βιολογική οικογένεια του παιδιού».

Τα παιδιά αντιμετωπίζουν διάφορα εμπόδια, σύμφωνα με τους/τις επαγγελματίες, και συγκεκριμένα τον αποχωρισμό από τη βιολογική οικογένεια, ο οποίος προκύπτει από τη ρήξη με τις πρωταρχικές σχέσεις του παιδιού. Η πρόκληση αυτή είναι ακόμη πιο σοβαρή, όταν ο αποχωρισμός είναι ιδιαίτερα επαναλαμβανόμενος και τα παιδιά αλλάζουν συνεχώς περιβάλλοντα προκαλώντας περαιτέρω διαταραχές. Ωστόσο, αυτή η πτυχή έχει αναφερθεί ότι είναι συχνή διεθνώς, αλλά σπάνια σε εθνικό επίπεδο, καθώς υπάρχουν λίγες ανάδοχες οικογένειες στην Πορτογαλία. Η διαδικασία ένταξης και προσαρμογής του παιδιού στην ανάδοχη οικογένεια αποτελεί ένα άλλο εμπόδιο, καθώς μπορεί να προκύψουν προκλήσεις ή συγκρούσεις με ορισμένα μέλη της οικογένειας και η λειτουργία της ίδιας της οικογένειας να επηρεαστεί από την ένταξη και τις προσδοκίες του υιοθετημένου παιδιού. Πράγματι, αναφέρθηκε ότι τα παιδιά αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις όσον αφορά την επαφή με τη βιολογική τους οικογένεια, η οποία, παρά το γεγονός ότι θεωρείται ζωτικής σημασίας, μερικές φορές προκαλεί άγχος στα παιδιά που επιστρέφουν στην ανάδοχη οικογένεια μετά από επίσκεψη στη βιολογική οικογένεια.

Γαλλία

Στη Γαλλία, η ομάδα εστιασμένης συζήτησης (focus group) πραγματοποιήθηκε με επαγγελματίες που εργάζονται σε μια εγκατάσταση που δέχεται ασυνόδευτα ανήλικα. Πρόκειται κυρίως για κοινωνικούς/-κές λειτουργούς, ψυχολόγους και επικεφαλής εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Αυτοί/-τές οι επαγγελματίες εργάζονται με περισσότερα από 40 ασυνόδευτα ανήλικα από την ηλικία των 14 ετών, τα οποία φιλοξενούνται σε μια συλλογικότητα όπου το καθένα έχει το δικό του δωμάτιο και κοινόχρηστη κουζίνα.

Οι εν λόγω επαγγελματίες αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες στην υποστήριξη των ασυνόδευτων ανηλίκων. Πράγματι, η εκπαιδευτική ομάδα θα ήθελε να συνεργαστεί με περισσότερες οικογένειες υποδοχής, αλλά είναι πολύ λίγες. Στη Γαλλία, υπάρχουν ανάδοχες οικογένειες που είναι εντεταλμένες από κάθε νομό και οι οποίες ως εκ τούτου είναι εκπαιδευμένες και αμειβόμενες, και ανάδοχες οικογένειες που απαρτίζονται από εθελοντές/-τριες. Οι ανάδοχες οικογένειες που ορίζονται από την εκάστοτε νομαρχιακή αυτοδιοίκηση δεν δέχονται γενικά ασυνόδευτα ανήλικα, επειδή το τμήμα δεν τους ενημερώνει ούτε τους εκπαιδεύει για να δέχονται ασυνόδευτα ανήλικα. Το μόνο που μένει είναι οι εθελοντικές οικογένειες υποδοχής, οι οποίες δεν είναι εύκολο να βρεθούν.

Σύμφωνα με τους/τις επαγγελματίες, οι περισσότερες οικογένειες έχουν ήδη ζητήσει σε μεγάλο βαθμό εθελοντικές και φιλανθρωπικές δράσεις. Συμβάλλουν με οικονομικές

δωρεές, αλλά δεν προχωρούν στο στάδιο της ανταλλαγής, της επαφής με τα ασυνόδευτα ανήλικα. Εκτός από αυτό, υπάρχουν προκαταλήψεις που συνδέονται με το κοινό, οι οποίες συχνά δημιουργούνται από περιστατικά που αποτελούν μειοψηφία, αλλά προκαλούν δυσπιστία.

Επιπλέον, υπάρχει ένα ερωτηματικό σχετικά με τη φιλοξενία ασυνόδευτων ανηλίκων πριν από την ηλικία των 18 ετών, διότι μετά την ενηλικίωση, εάν η οικογένεια υποδοχής δεν επιθυμεί πλέον να τα φιλοξενεί, τα ασυνόδευτα ανήλικα καταλήγουν στον δρόμο και δεν μπορούν να συνεχίσουν την ένταξή τους. Αν τα εν λόγω ανήλικα φιλοξενούνται σε καθημερινή βάση και η οικογένεια θέλει να σταματήσει τη φιλοξενία τους, είναι περίπλοκο, διότι το ίδρυμα δεν μπορεί να τα επανεντάξει. Δεν υπάρχουν κενές θέσεις στα ιδρύματα. Η διάρκεια της φροντίδας των ασυνόδευτων ανηλίκων είναι γενικά σύντομη (λιγότερο από ένα έτος) και δεν επιτρέπει τη δημιουργία μιας σταθερής και διαρκούς σχέσης για τη συνέχιση της φιλοξενίας μετά την ενηλικίωση. Παράλληλα, είναι δύσκολο να λάβει υποστήριξη ένας/μία νεαρός/-ρή ασυνόδευτος/-τη ανήλικος/-κη που πλησιάζει την ηλικία ενηλικίωσης, διότι στη Γαλλία, από την ηλικία των 18 ετών, οι ασυνόδευτοι/-τες ανήλικοι/-κες πρέπει να αποκτήσουν έγκυρη άδεια διαμονής για να μπορούν να παραμείνουν στη χώρα. Όμως, αυτές οι διοικητικές διαδικασίες και η γαλλική νομοθεσία είναι πολύπλοκες και δεν είναι εύκολο να εφαρμοστούν.

Κατά τη διάρκεια της ομάδας εστιασμένης συζήτησης (focus group), οι επαγγελματίες περιέγραψαν τις ανάγκες τους για ένα επιτυχημένο σύστημα ανάδοχης φροντίδας. Κατά τη γνώμη τους, οι κατάλληλοι παράγοντες για την εξασφάλιση ενός άρτιου δικτύου ανάδοχων φροντιστών/-στριών είναι η εκπαίδευση και η εποπτεία των ανάδοχων φροντιστών/-στριών και η αμοιβή για άλλα παιδιά που βρίσκονται υπό τη φροντίδα της παιδικής πρόνοιας. Τα ασυνόδευτα ανήλικα παιδιά δεν έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες ευκαιρίες να μεγαλώσουν σε ένα ασφαλές περιβάλλον, όταν έχουν υποστεί σοβαρές τραυματικές εμπειρίες πριν ή κατά τη διάρκεια της μετανάστευσής τους. Οι επαγγελματίες θεωρούν επίσης ότι το εργαλείο εφαρμογής του Creating Care θα μπορούσε να είναι ενδιαφέρον για την αναφορά όλων των χρήσιμων επαφών όχι μόνο για την ένταξη των ασυνόδευτων ανηλίκων, αλλά και για τις πληροφορίες που αφορούν το πολιτικό καθεστώς και την ιατρική τους κατάσταση.

Τέλος, οι επαγγελματίες θα επιθυμούσαν οι οικογένειες φιλοξενίας να λάβουν ολοκληρωμένη κατάρτιση σχετικά με την ειδική νομοθεσία για τα ασυνόδευτα ανήλικα στη Γαλλία, καθώς και γνώση των τραυμάτων της μετανάστευσης, της σχέσης τους με τις νόρμες, τον τρόπο ζωής, τις συνήθειες και την ιατρική. Οι αντιδράσεις τους μπορεί να είναι αποσταθεροποιητικές για τους ανεκπαίδευτους και μη ενημερωμένους ανθρώπους. Είναι σημαντικό οι οικογένειες υποδοχής να συμμετέχουν σε μια διαπολιτισμική διαδικασία και να γνωρίζουν τα ζητήματα που διακυβεύονται. Η ένταξη των ασυνόδευτων ανηλίκων είναι πολύπλοκη, διότι εκτός από τη διοικητική

νομιμοποίηση, υπάρχουν ζητήματα που σχετίζονται με τη σχολική εκπαίδευση, την εργασία, τη στέγαση κ.λπ.

Δημοκρατία της Τσεχίας

Οι επαγγελματίες ανάδοχης φροντίδας αντιμετωπίζουν διάφορες δυσκολίες, όπως:

- Η τροποποίηση του νόμου. Η διαδικασία τροποποίησης ήταν ανεπαρκώς προετοιμασμένη, με περιορισμένη συμμετοχή του κοινού πριν από την αποδοχή της. Η ίδια η τροποποίηση επέτρεψε πολλαπλές ερμηνείες, με αποτέλεσμα τη σύγχυση μεταξύ των επαγγελματιών και την ασυνεπή ενημέρωση των οικογενειών. Αυτή η έλλειψη σαφήνειας υπονόμωσε την αντιληπτή αξιοπιστία και επάρκεια των επαγγελματιών. Επί του παρόντος, ο νόμος υποβάλλεται σε άλλον ένα γύρο τροποποιήσεων.
- Η έλλειψη θεσμικής συνεργασίας. Οι επαγγελματίες που εργάζονται με ανάδοχες οικογένειες επιθυμούν μια ομαδική προσέγγιση συνεργασίας με τη συμμετοχή επαγγελματιών από την OSPOD (Δημόσια Υπηρεσία Παιδικής Προστασίας) για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική υποστήριξη των ανάδοχων οικογενειών.
- Η εκπαίδευση των ανάδοχων γονέων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ανάδοχοι γονείς δεν είναι επαρκώς προετοιμασμένοι ή είναι ακατάλληλοι για την ανάδοχη φροντίδα. Μπορεί να προκύψουν διαφωνίες μεταξύ του Περιφερειακού Δικαστηρίου, της OSPOD και των επαγγελματιών, όταν ο ένας φορέας δεν προτείνει έναν/μία υποψήφιο/-α ως ανάδοχο γονέα, ενώ ένας άλλος τον/την εγκρίνει.
- Η εκπαίδευση για εκπαιδευτικούς, δικαστές και υπαλλήλους κρατικών γραφείων. Υπάρχει ανάγκη για ενισχυμένη εκπαίδευση που θα βοηθήσει αυτούς τους επαγγελματίες να κατανοήσουν τις κρίσιμες ανάγκες των παιδιών, πώς να χειρίζονται παιδιά με κρυφά τραύματα και πώς να επιταχύνουν τη διαδικασία τοποθέτησης των παιδιών σε ανάδοχη οικογένεια, ώστε να ελαχιστοποιηθεί ο χρόνος παραμονής τους σε ιδρύματα. Μια εφαρμογή θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για την παροχή καθοδήγησης σχετικά με την εργασία με παιδιά που έχουν υποστεί τραύματα ή κακοποίηση.

Η αντιμετώπιση αυτών των δυσκολιών απαιτεί συνολικές προσπάθειες, όπως βελτιωμένες διαδικασίες νομοθέτησης με ευρύτερη συμβολή του κοινού, ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των θεσμικών οργάνων και ολοκληρωμένα προγράμματα εκπαίδευσης για ανάδοχους γονείς και επαγγελματίες που ασχολούνται με την αναδοχή. Με την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, το σύστημα ανάδοχης φροντίδας μπορεί να υποστηρίξει καλύτερα την ευημερία και την ανάπτυξη των παιδιών που το έχουν ανάγκη.

Ιταλία

Κατά κανόνα, οι ανάδοχες οικογένειες μπορούν να επικοινωνήσουν με τις κοινωνικές υπηρεσίες αν χρειάζονται συμβουλές και βοήθεια. Αυτό περιλαμβάνει: την ενημέρωση για την πορεία που πρέπει να ακολουθήσουν, ακρόαση της εμπειρίας άλλων οικογενειών, γνώση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων και στη συνέχεια, τη φιλοξενία του παιδιού μαζί του· την εξασφάλιση της φροντίδας, της διατροφής, της εκπαίδευσης και της διδασκαλίας του, αναλαμβάνοντας την απαραίτητη ψυχολογική, συναισθηματική και υλική φροντίδα· την εγγύηση του σεβασμού της ιστορίας του ανηλίκου, των σημαντικών σχέσεων του, των συναισθημάτων του και της πολιτισμικής, κοινωνικής και θρησκευτικής του ταυτότητας· τη διασφάλιση της μέγιστης δυνατής εμπιστευτικότητας όσον αφορά την κατάσταση του ανηλίκου και της οικογένειας καταγωγής του· τη φροντίδα και τη διατήρηση σχέσεων με την οικογένεια καταγωγής και με όλα τα άλλα εμπλεκόμενα πρόσωπα, ευνοώντας την επιστροφή του ανηλίκου στη δική του οικογένεια, σύμφωνα με τις υποδείξεις που περιέχονται στο σχέδιο αναδοχής (Ciampa et al., 2014).

Όλα αυτά λειτουργούν, αλλά προϋποθέτουν ότι έχετε βρει και είστε ήδη σε επαφή με ανάδοχες οικογένειες. Αντίθετα, αυτό για το οποίο παραπονιούνται οι επαγγελματίες είναι η έλλειψη ανάδοχων οικογενειών. Όπως προέκυψε από την ομάδα εστιασμένης συζήτησης, είναι αναγκαίο να βρεθούν τρόποι και μορφές για την πρώτη επαφή με τα ζευγάρια και τις δυνητικές ανάδοχες οικογένειες, δεδομένου ότι αυτές σπανίζουν. Πρόκειται για την ανάγκη ευαισθητοποίησης της κοινότητας για το θέμα, για έναν τρόπο να γίνει γνωστή η ύπαρξη της αναδοχής, η οποία συχνά αποτελεί θέμα ταμπού, που εγκλωβίζεται σε πεποιθήσεις, φόβους και στερεότυπα. Ένα άλλο εμπόδιο που συχνά αντιμετωπίζουν οι επαγγελματίες είναι η ανάγκη για εκπαίδευση που αφορά τόσο τους/τις ίδιους/-διες και το επάγγελμά τους όσο και τις οικογένειες που έχουν ήδη ξεκινήσει μια διαδικασία αναδοχής ή πρόκειται να το κάνουν. Ωστόσο, αυτό το τελευταίο εμπόδιο εντάσσεται στο πλαίσιο της περιοχής όπου έλαβαν χώρα οι ομάδες εστιασμένης συζήτησης, καθώς είναι μικρή και κυρίως αγροτική, ενώ οι ίδιοι/-διες οι επαγγελματίες δεν είχαν ποτέ τόσο μεγάλη εμπειρία με οικογένειες.

Μια νέα προσέγγιση της πρόσληψης

Δεξιότητες που πρέπει να καλλιεργήσουν οι επαγγελματίες αναδοχής

Στον τομέα της ανάδοχης φροντίδας, η εμπειρογνώση και η καλλιέργεια των ικανοτήτων των επαγγελματιών είναι απαραίτητες για την προώθηση της ευημερίας και της θετικής

ανάπτυξης τόσο των ανάδοχων παιδιών όσο και των ανάδοχων οικογενειών. Ο πολύπλευρος χαρακτήρας των ρόλων τους απαιτεί ένα ποικίλο σύνολο δεξιοτήτων, ιδίως σε σχέση με τις βασικές στρατηγικές πρόσληψης. Ως σημαντικοί/-κές διαμεσολαβητές/-τριες της διαδικασίας πρόσληψης, οι επαγγελματίες αναδοχής διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στον εντοπισμό και την καλλιέργεια δυνητικών ανάδοχων γονέων που μπορούν να παρέχουν ένα υποστηρικτικό και γαλήνιο περιβάλλον για τα παιδιά που το έχουν ανάγκη. Σε ένα άρθρο εξετάζονται οι βασικές ικανότητες που θα πρέπει να υιοθετήσουν οι επαγγελματίες της ανάδοχης φροντίδας για να βελτιστοποιήσουν τη διαδικασία πρόσληψης και στη συνέχεια, να παράσχουν βασική υποστήριξη στα ανάδοχα παιδιά και τις οικογένειές τους (Fulcher & McGladdery, 2011). Στο πλαίσιο μιας νέας προσέγγισης για την πρόσληψη ανάδοχων οικογενειών, οι επαγγελματίες θα πρέπει να καλλιεργήσουν τις ακόλουθες ικανότητες (Fulcher & McGladdery, 2011):

- Κατανόηση των Αναγκών των Παιδιών. Οι επαγγελματίες πρέπει να έχουν βαθιά κατανόηση των ιδιαίτερων αναγκών και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα παιδιά σε ανάδοχες οικογένειες, όπως το τραύμα από προηγούμενες εμπειρίες. Η γνώση αυτή τους επιτρέπει να εντοπίζουν τις κατάλληλες ανάδοχες οικογένειες και να παρέχουν στοχευμένη υποστήριξη.
- Ενσυναίσθηση και Ευαισθησία. Η ανάπτυξη ενσυναίσθησης και ευαισθησίας επιτρέπει στους/στις επαγγελματίες να συνδεθούν με τα ανάδοχα παιδιά, τις βιολογικές οικογένειες και τους δυνητικούς ανάδοχους γονείς σε προσωπικό επίπεδο. Αυτή η σύνδεση ενισχύει την εμπιστοσύνη και δημιουργεί ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα.
- Αποτελεσματική Επικοινωνία. Οι ισχυρές επικοινωνιακές δεξιότητες είναι απαραίτητες για την οικοδόμηση θετικών σχέσεων με όλα τα μέρη. Οι επαγγελματίες πρέπει να μεταφέρουν αποτελεσματικά τα οφέλη της ανάδοχης φροντίδας, να αντιμετωπίζουν τις ανησυχίες και να παρέχουν ολοκληρωμένες πληροφορίες για την επιτυχή προσέλευση και δέσμευση δυνητικών ανάδοχων γονέων.
- Υποστήριξη και Εκπαίδευση. Η παροχή συνεχούς υποστήριξης και εκπαίδευσης στους ανάδοχους γονείς είναι καίριας σημασίας. Οι επαγγελματίες θα πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα εφόδια για να προσφέρουν καθοδήγηση, εκπαιδευτικούς πόρους και εργαλεία για να βοηθήσουν τους ανάδοχους γονείς να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις και να παρέχουν την καλύτερη δυνατή φροντίδα για τα παιδιά.
- Συνεργασία και Ομαδική Εργασία. Οι επαγγελματίες ανάδοχης φροντίδας θα πρέπει να συνεργάζονται με άλλους φορείς, υπηρεσίες και επαγγελματίες που εμπλέκονται στην ευημερία του παιδιού. Η διεπιστημονική προσέγγιση εξασφαλίζει ένα ολιστικό και ολοκληρωμένο σύστημα υποστήριξης για τις ανάδοχες οικογένειες.

- Ανθεκτικότητα και Διαχείριση του Άγχους. Η φύση της εργασίας της αναδοχής μπορεί να είναι συναισθηματικά απαιτητική. Η καλλιέργεια της ανθεκτικότητας και των αποτελεσματικών τεχνικών διαχείρισης του στρες είναι σημαντική για τους/τις επαγγελματίες ώστε να διατηρήσουν την ευημερία τους και να συνεχίσουν να παρέχουν ποιοτική υποστήριξη στις ανάδοχες οικογένειες.
- Πρόσληψη και Εμπλοκή. Οι επαγγελματίες θα πρέπει να διαθέτουν αποτελεσματικές δεξιότητες πρόσληψης για να προσελκύουν τους/τις κατάλληλους/-λες ανάδοχους γονείς. Η εμπλοκή των δυνητικών ανάδοχων οικογενειών, η αντιμετώπιση των ερωτήσεων και των ανησυχιών τους και η παροχή ακριβών πληροφοριών θα ενθαρρύνει περισσότερα άτομα να σκεφτούν να γίνουν ανάδοχοι γονείς.

Εν κατακλείδι, ο τομέας της αναδοχής απαιτεί ικανούς/-νές επαγγελματίες που διαθέτουν ποικίλες δεξιότητες για την αποτελεσματική προώθηση της ευημερίας και της θετικής ανάπτυξης των ανάδοχων παιδιών και των οικογενειών. Οι επαγγελματίες της αναδοχής, ως κρίσιμοι παράγοντες διευκόλυνσης στη διαδικασία πρόσληψης, θα πρέπει να εστιάσουν στην καλλιέργεια των αναγνωρισμένων ικανοτήτων για τη βελτιστοποίηση των στρατηγικών πρόσληψης και την παροχή ουσιαστικής υποστήριξης στα ανάδοχα παιδιά και τις οικογένειές τους. Η υιοθέτηση αυτής της νέας προσέγγισης στην πρόσληψη μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερα αποτελέσματα για όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα ενισχύοντας το συνολικό σύστημα ανάδοχης φροντίδας και βελτιώνοντας τη ζωή των ευάλωτων παιδιών που έχουν ανάγκη από περιβάλλοντα φροντίδας και υποστήριξης (Brown et al., 2014).

Ο ρόλος των επαγγελματιών στην κατάρριψη των μύθων γύρω από την αναδοχή. Πρακτικές στρατηγικές που επικεντρώνονται - αλλά δεν περιορίζονται - στην ανάδοχη φροντίδα για ασυνόδευτα και χωρισμένα από τις οικογένειές τους παιδιά

Όπως σε όλα τα θέματα, οι άνθρωποι δημιουργούν μύθους γύρω από την ανάδοχη φροντίδα, αλλά το να ενεργούν με βάση αυτούς τους μύθους ή τις προκαταλήψεις δεν παράγει θετικά και επιθυμητά αποτελέσματα για την πρόσληψη ανάδοχων γονέων. Οι επαγγελματίες του εν λόγω τομέα θα πρέπει να καταρρίψουν αυτούς τους μύθους, διότι προκύπτουν λόγω προκαταλήψεων που συχνά είναι εσφαλμένες.

Οι κοινωνικοί/-κές λειτουργοί διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην αναδοχή και στη σύνδεση του συστήματος με τις οικογένειες. Εκτός από την ενασχόλησή τους με τις οικογένειες, διασφαλίζουν μεταξύ άλλων ότι υπάρχει έλεγχος και εκπαίδευση για τις ενδιαφερόμενες οικογένειες και στοχεύουν στη συναισθηματική υποστήριξη των γονέων και των παιδιών κατά την προσαρμογή τους στο νέο οικογενειακό περιβάλλον.

Είναι επίσης ζωτικής σημασίας για τους/τις χειριστές/-στριες υποθέσεων και τους οργανισμούς να υιοθετήσουν διαφορετικού είδους συμπεριφορές για να επικοινωνούν με τις ανάδοχες οικογένειες και να τις εμπλέκουν, όπως να συναντούν οι επαγγελματίες την οικογένεια εκεί που βρίσκεται και να κάνουν σχέδια μαζί της (όχι για λογαριασμό της), να θέτουν από κοινού στόχους, να παρέχουν σχετικές και ωφέλιμες υπηρεσίες για τις οικογένειες και, τέλος, να τους αφιερώνουν αρκετό χρόνο προκειμένου να τους παρέχουν όλα όσα χρειάζονται.

Για να καταρριφθούν οι μύθοι για την αναδοχή, η κοινότητα θα πρέπει να παρουσιάσει γνώσεις επί του θέματος. Ορισμένοι μύθοι γύρω από την αναδοχή είναι οι εξής:

- «Υπάρχει μη χρηματική αμοιβή για τις ανάδοχες οικογένειες.»
- «Οι έφηβοι είναι οι πιο δύσκολοι στην αναδοχή.»
- «Όλα τα ανάδοχα παιδιά είναι ανήλικα και έχουν ψυχολογικά προβλήματα.»
- «Δεν μπορώ να γίνω ανάδοχος γονέας, γιατί θα δεθώ πολύ με το παιδί.»
- «Οι ανάδοχοι γονείς δεν πρέπει ποτέ να υιοθετούν το ανάδοχο παιδί.»
- «Έπρεπε να είμαι ήδη γονέας.»
- «Η αναδοχή και η υιοθεσία είναι παρόμοιες διαδικασίες.»
- «Οι ανάδοχοι γονείς παίρνουν τα παιδιά από τις βιολογικές τους οικογένειες.»
- «Οι ανάδοχες οικογένειες ανταγωνίζονται τις βιολογικές οικογένειες.»

Ποιες στρατηγικές μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για να καταρρίψουμε αυτούς τους μύθους;

- Να εμπλέκουμε τις δυνητικές οικογένειες αναδοχής ως βασικούς εταίρους στη λήψη αποφάσεων·
- Να παρέχουμε σαφές και απλό υλικό με τις πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία της αναδοχής από την αρχή έως το τέλος (συμπεριλαμβανομένης της απλής περίληψης της νομοθεσίας, των κριτηρίων, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων)·
- Να εντοπίζουμε τις πιθανές ελλείψεις γύρω από τη διαδικασία της αναδοχής από νωρίς στη διαδικασία πρόσληψης·
- Να παρακολουθούμε και να αναγνωρίζουμε σε τακτά χρονικά διαστήματα την πρόοδο στο πλαίσιο της διαδικασίας·
- Να προωθούμε διαφανείς συζητήσεις για τα πιθανά προβλήματα και να εντοπίζουμε τα δυνατά σημεία·
- Να ακούμε τις ανησυχίες της πιθανής οικογένειας φροντίδας και να της παρέχουμε πόρους/υποστήριξη·

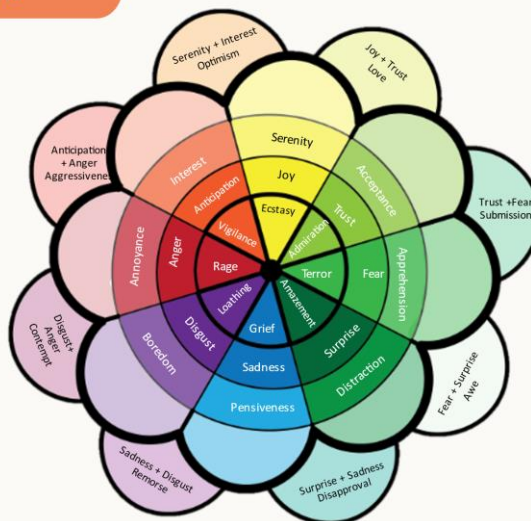
- Να εστιάζουμε στη βελτίωση των δεξιοτήτων της οικογένειας αντί να παρέχουμε γνώσεις·
- Να κοινοποιούμε με διαφάνεια τις διαδικασίες που εφαρμόζονται από τους αρμόδιους φορείς (π.χ. δικαστήριο, κοινωνική ασφάλιση)·
- Να συζητάμε ανοιχτά τις προσδοκίες·
- Να εξασφαλίζουμε συχνές επισκέψεις με όλους τους κύριους συντελεστές της διαδικασίας (ανάδοχοι γονείς, παιδιά, οικογένεια καταγωγής) με την επίβλεψη των επαγγελματιών που είναι υπεύθυνοι/-νες για τη διαδικασία·
- Να διοργανώνουμε συναντήσεις μεταξύ έμπειρων ανάδοχων φροντιστών/-στριών και νεοπροσληφθέντων/-φθεισών για την ανταλλαγή εμπειριών και την απόκτηση μαρτυριών.

Πρακτικό εργαλείο για επαγγελματίες ώστε να εμπλέξουν όλες τις οικογένειες και να ευαισθητοποιήσουν την κοινότητα σχετικά με την ανάγκη για ανάδοχες οικογένειες και την αποϊδρυματοποίηση

Οι εταίροι του έργου Creating Care ανέπτυξαν ένα εργαλείο για την εμπλοκή των οικογενειών σε ανάδοχες οικογένειες. Αυτό το εργαλείο (** εισάγετε το link του website που οδηγεί στο εργαλείο**) έχει σκοπό να βοηθήσει τους/τις επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή με δυνητικές οικογένειες ανάδοχων οικογενειών (π.χ. χειριστές/-στριες υποθέσεων, κοινωνικοί/-κές λειτουργοί, ψυχολόγοι κ.λπ.), να εμπλέξουν την κοινότητα και να την ευαισθητοποιήσουν σχετικά με την ανάγκη αύξησης του αριθμού των ανάδοχων οικογενειών ως στρατηγική αποϊδρυματοποίησης. Σχεδιάστηκε ως ένα πρακτικό μέσο που παρέχει ολοκληρωμένη πληροφόρηση για την ενθάρρυνση της κοινωνικής αλληλεγγύης και της υπευθυνότητας μεταξύ όλων των μελών της κοινότητας. Το παρόν έγγραφο προσφέρει επίσης ορισμένες δραστηριότητες που μπορούν να διεξαγάγουν οι επαγγελματίες με ανάδοχες οικογένειες ή δυνητικούς γονείς ανάδοχων οικογενειών για να τους εμπλέξουν και να τους παρακινήσουν να αναλάβουν ένα παιδί. Οι ασκήσεις παρουσιάζονται ενδεικτικά παρακάτω:

#The Wheel of Emotions

Activity

#The Wheel of Emotions

Duration: 1h

Instructions

- Present the wheel of emotions and explain the 8 primary emotions: Anger; Anticipation; Joy; Trust; Fear; Surprise; Sadness; Disgust.
- Know that primary emotion has a polar opposite, based on the physiological reaction each emotion creates. E.g.: Joy is the opposite of sadness (Connect vs withdraw); Fear is the opposite of anger (Get small and hide vs get big and loud); Disgust is the opposite of trust (Reject vs embrace).
- Have a prepared box with some cards, each with a different emotion.
- In turn, each person draw a card and tell the group about the emotion and an episode in which he or she experienced that emotion and how they dealt with that.
- After one complete circle, ask whether everyone would have felt that way in that circumstance, whether anyone might have felt differently and above all whether the needs were the same for everyone and alternative ways of dealing with that emotion.
- The facilitator exemplifies with scenarios where those emotions could emerge in a context of foster care.

#The Box of Beliefs & Myths

Activity

Myth 1.

My family and I will get too attached to the child and it would be too hard to see the child leave us.

Myth 2.

Fostering a child will be an opportunity to adopt more easily.

Myth 3.

All foster children are delinquents and have psychological trauma that is beyond "repair".

Myth 4.

Write my thhere

 _____
_____
_____

Myth 5.

Write my thhere

 _____
_____
_____

Myth 6.

Write my thhere

 _____
_____
_____

#The Box of Beliefs & Myths

Duration: 1h

Instructions

- Ask the group to write a believe that they have regarding fostering a child or use the myths available in this tool.
- Go through all the statements, one by one and start a discussion around the myths and believes that emerged. Provide the "Truth" of each "Myth".

Truth 1.

One of the main goals of foster care is to offer love, stability and a safe environment to a child. Before fostering it's important to discuss with your family about your expectations, having in mind that foster care is temporary, and the goal is (when this is possible and in the best interest of the child) to return to the biological family. Thought can be emotionally hard to see a child go back to the biological family, it's important to focus on the fact that the child received the love and stability they needed during a rough period of their times and now it's safe for them to return to their family.

Truth 2.

One of the main goals of foster care is to offer love, stability and a safe environment to a child. Before fostering it's important to discuss with your family about your expectations, having in mind that foster care is temporary, and the goal is (when this is possible and in the best interest of the child) to return to the biological family. Thought can be emotionally hard to see a child go back to the biological family, it's important to focus on the fact that the child received the love and stability they needed during a rough period of their times and now it's safe for them to return to their family.

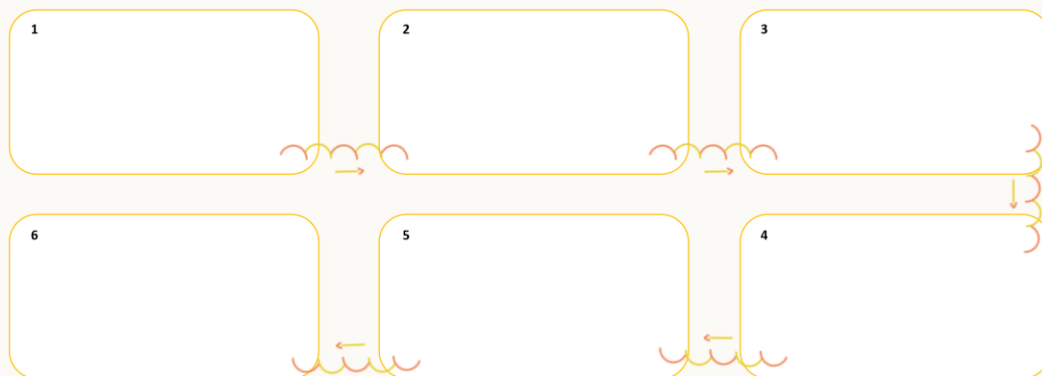
Truth 3.

The main goal of foster care is to provide a secure environment for a child temporarily and it has different procedures, recruitment process and legislation from adoption. In some countries is not possible to adopt the child that you foster.

#The Journey of a Foster Care Family

Activity

#The Journey of a Foster Care Family

Duration: 45min

Instructions

- Ask your participants to **write** or **draw** what is for them the journey to become a foster care family since the manifestation of interest until integrating a child in their home, and share it with the group.
- Take the opportunity to explore/manage expectations and clarify possible doubts around this process.
- If you see that your participants are blocked or not sufficiently aware of the steps, help them with the main key processes, such as manifestation of interest/ contacting responsible entities, interview with foster care families, initial training, being a part of a foster care data base, etc.
- If you have in your group a family that already fostered ask them to draw and describe their own journey and share it with the rest of the group.
- Additional tip: refer to your participant that this exercise can be very helpful to do with the future foster children or biological children to discuss expectations. The potential parents can suggest their children to draw their journey before the foster care process and the expectation on how the journey will develop during the fostering process.

#True or False

Activity

True or False

To become a foster care parent, I must:

- 1.... have experience in raising and caring for children
- 2.... be married or have a stable partnership
- 3.... be at least 18 years old
- 4.... be an applicant for adoption
- 5.... have a paid job
- 6.... not engage in paid activities
- 7.... be a citizen of the country I apply to become a foster parent

#True or False

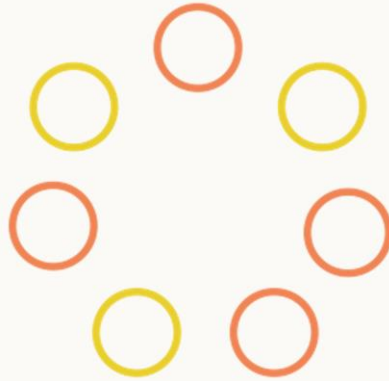
Duration: 30min

Instructions

- Conduct a "true or false" game with the group, in the following manner:
  1. explain that to become a foster care parent there are some fundamental criteria;
  2. Present some quotes and ask participants to respond if they believe the quote is true or false.
- **Additional tip:** you can conduct this activity using Kahoot (<https://kahoot.com/>) or other online interactive platform.

#Circle Time

Activity

Rules:

- ✓ Listen actively
- ✓ Speak only when you have the totem
- ✓ Take turns
- ✓ Respect the time given by the facilitator to speak
- ✓ Pass if you don't want to answer a question
- ✓ Respect confidentiality
- ✓ Speak from the heart

#Circle Time

Duration: 1h

Instructions

- Place chairs in a circle and ask all participants to sit;
- Explain that the communication in a circle takes place according to shared rules, such as that the participation is ritualised by the passing of an object (the totem can be a toy, a pen, etc.):
- Do some rounds focusing on more general topics to show the participants how this works in terms of rules and also as a teambuilding exercise that will allow participants to know better each other. Some topics to be addressed could concern favourite games, hobbies, favourite vacation etc.
- **Conduct a circle on the fears associated with foster care** (or other that you consider relevant);
- After finishing the circle make sure that you make a restitution of the contents that have emerged, highlighting the important elements and enhancing the emotional experiences of each person with respect to the activity carried out ;
- Remember that this exercise is to validate the fearful feeling but also to demystify some potential misconceptions around foster care.

#Letter to myself

Activity

Dear "Future me"...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

#Letter to myself

Duration: 30min

Instructions

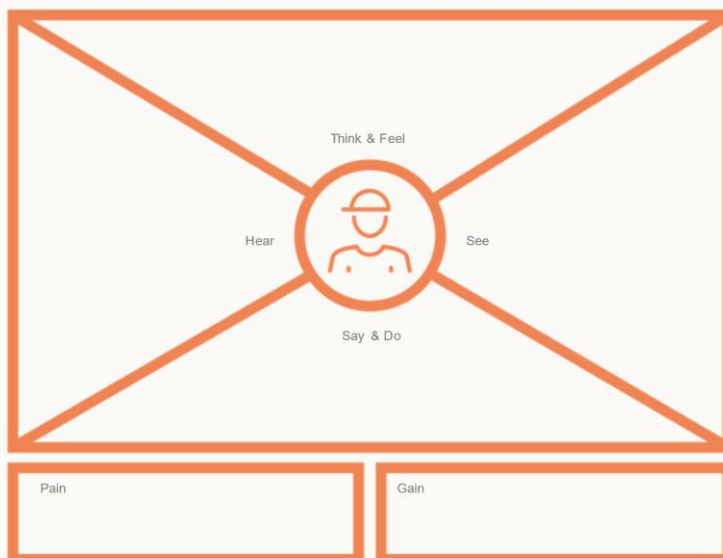
- Challenge potential foster care parents to write a letter to themselves that should reflect their motivations to welcome a child, how the child will be integrated within the family, and what are the benefits for the child and for the family to be a part of this process.
- Tell the parents that after writing the letter they may share with all what they have write or keep it to themselves . If some participants opt to share the letter, take this opportunity to discuss the benefits and motivations that emerged and point out similarities or disparities.
- Ask if after hearing other letters they would change their own. Suggest that they keep this letter and consult it after fostering the child and to reflect if their expectations suffered changes.
- Additional tip: If there are some participants that face difficulties in starting the letter, provide them some quotes as guidelines, for example: *My main motivation to become a foster care parent is... My family will benefit from us welcoming a child in the following manner... We will ensure that the child that we welcome will receive... When facing challenges, I will remind myself that...*

#Building Empathy

Activity

Consider this Persona to fill the Empathy Map:

"Gabriel is a 6-year-old boy that fled war and come to your country as a refugee. He has lost his father during the conflict and came with his mother, that is not able to provide for him. He has lived for the past year in a residential care home. He will be soon placed in foster care and hopefully return to the biological mother when possible."

#Building Empathy

Duration: 25min

Instructions

- Present the empathy map tool to the participants and explain that all participants must fill this tool individually and explore the perspective of a foster care child.
- If you prefer, you can build several "personas" and allow the potential foster care parents to build empathy towards different children.
- Ask participant to consider the scenario/persona included in the activity to fill the empathy map with what Gabriel ....
  - is thinking/ feeling;
  - sees around him;
  - hears about his situation/what others say about himself;
  - does/says about being in this situation and about being placed in foster care.
- Ask participants to finalize the map by indicating the obstacles (pain) and the benefits (gain) of being placed in foster care.

Πρακτικά εργαλεία για το πώς οι επαγγελματίες ανάδοχης φροντίδας μπορούν να παρακολουθούν και να αξιολογούν τους ανάδοχους γονείς μετά την απόφαση για ανάδοχη φροντίδα

Στις χώρες-εταίρους

Στην Αυστρία, η υπηρεσία προστασίας νέων πρέπει να ελέγχει σε τακτά χρονικά διαστήματα - αλλά τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο - αν τα παιδιά κάτω των 16 ετών που βρίσκονται σε ανάδοχη οικογένεια λαμβάνουν την κατάλληλη φροντίδα και εκπαίδευση. Για τον σκοπό αυτό, τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τη φροντίδα και την ανατροφή του παιδιού πρέπει να επιτρέπουν τον έλεγχο της φροντίδας. Στην ίδια χώρα, ο *Οργανισμός Προστασίας Παιδιών και Νέων* υποχρεούται να παρέχει εκπαίδευση και μετεκπαίδευση στους ανάδοχους γονείς, καθιστώντας δυνατή την αρκετά στενή παρακολούθησή τους. Στη Δημοκρατία της Τσεχίας, η εποπτεία και η παρακολούθηση των ανάδοχων οικογενειών είναι αρκετά εκτεταμένη. Η αρχή που είναι αρμόδια για την κοινωνική και νομική προστασία των παιδιών (OSPOD) καταρτίζει ατομικό σχέδιο προστασίας για κάθε παιδί, το οποίο ακολουθεί η ανάδοχη οικογένεια με τη βοήθεια οργάνωσης υποστήριξης. Κάθε ανάδοχη οικογένεια επιλέγει μια οργάνωση υποστήριξης και στη συνέχεια, της ανατίθεται ένα άτομο από την εν λόγω οργάνωση ως κύριος συνεργάτης της. Μαζί υπογράφουν ένα ατομικό σχέδιο προστασίας του παιδιού, το οποίο πρέπει να τηρείται από την ανάδοχη οικογένεια. Μετά την υποδοχή του παιδιού, οργανώνονται τακτικές επαφές και επισκέψεις για να ελέγχεται αν η κατάσταση εξελίσσεται θετικά ή αν έχουν προκύψει προβλήματα. Κάθε 6 μήνες, η οργάνωση υποστήριξης συντάσσει έκθεση για τον OSPOD σχετικά με την πορεία του παιδιού, την πρόοδο που έχουν σημειώσει οι ανάδοχοι γονείς και το κατά πόσον εκπληρώνουν τις νόμιμες υποχρεώσεις τους. Στη Γαλλία, οι ανάδοχοι οικογένειες υποχρεούνται από τον νόμο να υποβάλλονται σε ετήσια επιθεώρηση για τον έλεγχο των φυσικών και ηθικών συνθηκών της ανάδοχης οικογένειας. Οι έλεγχοι επικεντρώνονται κυρίως στον χώρο διαβίωσης του παιδιού, στις υλικές πτυχές της ανάδοχης οικογένειας (π.χ. ρούχα, παιχνίδια και αντικείμενα) και στην υγεία και την ασφάλεια των χώρων. Στην Ελλάδα, προγραμματίζονται τακτικές και ειδικές συναντήσεις με την ανάδοχη οικογένεια για να διασφαλιστεί ότι το παιδί ζει σε ασφαλές περιβάλλον. Παράλληλα, ο φορέας που είναι αρμόδιος για την παρακολούθηση της αναδοχής συντάσσει και υποβάλλει κάθε 6 μήνες έκθεση δραστηριοτήτων στον αρμόδιο εισαγγελέα ανηλίκων. Ωστόσο, σε περίπτωση που πρέπει να αναφερθούν έκτακτες πληροφορίες, ο εισαγγελέας μπορεί να ενημερωθεί αμέσως. Στην Πορτογαλία, οι μηχανισμοί παρακολούθησης περιλαμβάνουν προσωπικές επισκέψεις στο πλαίσιο της φιλοξενίας της ανάδοχης οικογένειας, παρακολούθηση των επαφών του παιδιού ή του/της νέου/-ας με την οικογένειά του/της και ιδιωτικές συναντήσεις με το παιδί τουλάχιστον μία φορά το τρίμηνο, οι

οποίες πραγματοποιούνται εκτός του πλαισίου της ανάδοχης οικογένειας. Τέλος, παρακολουθούνται οι συνθήκες διαβίωσης και το συναισθηματικό περιβάλλον του παιδιού, καθώς και οι ανάγκες τεχνικής βοήθειας του παιδιού υπό φροντίδα και της ανάδοχης οικογένειάς του.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η κατάσταση όσον αφορά την αξιολόγηση των ανάδοχων οικογενειών είναι πολύ διαφορετική στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στη Γερμανία, διατίθενται πολλοί πόροι για την εποπτεία των ανάδοχων οικογενειών. Στις περισσότερες υπηρεσίες που εποπτεύουν τις ανάδοχες οικογένειες, ένας/μια επαγγελματίας είναι γενικά υπεύθυνος/-νη για 12 έως 15 παιδιά υπό φροντίδα και επομένως έχει πολύ περισσότερο χρόνο για τα παιδιά και τις οικογένειες από ό,τι σε άλλα κράτη μέλη όπου οι επαγγελματίες είναι υπερφορτωμένοι/-νες. Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα στη Γαλλία, όπου οι οικογένειες θα έπρεπε να δέχονται επισκέψεις από εκπαιδευτικό μία φορά το χρόνο, αλλά μερικές φορές δεν δέχονται καμία επίσκεψη παρακολούθησης για αρκετά χρόνια λόγω έλλειψης πόρων.

Σε γενικές γραμμές, ο χρόνος και η διαχείριση των ελέγχων διαφέρουν σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Στο Βέλγιο, οι έλεγχοι επιθεώρησης πρέπει να διενεργούνται κάθε 5 χρόνια. Στη Γαλλία και τη Ρουμανία, οι έλεγχοι αποτελούν μέρος της διαδικασίας έγκρισης των ανάδοχων γονέων, η οποία πρέπει να ανανεώνεται κάθε 5 χρόνια στη Γαλλία και κάθε 3 χρόνια στη Ρουμανία. Στις Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο, οι ανάδοχοι γονείς πρέπει να αξιολογούνται κάθε χρόνο και μπορεί να απαιτείται νέο πιστοποιητικό καλής συμπεριφοράς (Reimer et al., 2021). Στην Ιρλανδία, οι γενικές διατάξεις ορίζουν ότι τα πιστοποιητικά αστυνομικής ενημερότητας πρέπει να ανανεώνονται κάθε 3-5 χρόνια. Σε ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Ουγγαρία και η Πολωνία, ο νόμος ορίζει τη συχνότητα των εξετάσεων της κατάστασης της υγείας και της ψυχολογικής καταλληλότητας των ανάδοχων γονέων, αλλά δεν υπάρχει διάταξη που να απαιτεί έλεγχο ποινικού μητρώου (Reimer et al., 2021). Σε άλλα κράτη μέλη, όπως η Ελλάδα, υπάρχουν γενικές διατάξεις που ορίζουν ότι οι αρχικές απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένου του λευκού ποινικού μητρώου) πρέπει να εφαρμόζονται καθ' όλη τη διάρκεια της τοποθέτησης. Ωστόσο, δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις που να ορίζουν τη συχνότητα και τη διαδικασία των ελέγχων.

Συνεπώς, τα εργαλεία παρακολούθησης, η συχνότητα και η φύση των επανεξετάσεων διαφοροποιούνται σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Afeji Hauts-de-France. *Dispositif d' Hébergement et d' Insertion des Mineurs Non Accompagnés (DHIMNA)*. <https://www.afeji.org/etablissement/dhimna/>.
- Associazione nazionale famiglie adottive e affidatarie. *Le istituzioni coinvolte nell' affido* [Fact Sheet]. <http://www.anfaa.it/famiglia-come-diritto/affidamento-familiare/i-soggetti/istituzioni-e-affido/>.
- Bick, J., Zeanah, C. H., Fox, N. A., & Nelson, C. A. (2017). Memory and executive functioning in 12-year-old children with a history of institutional rearing. *Child Development*, 89(2), 495–508. <https://doi.org/10.1111/cdev.12952>
- Brown, H. C., Sebba, J., Luke, N. (2014). *The role of the supervising social worker in foster care: An international literature review*. The Rees Centre. https://www.basw.co.uk/system/files/resources/basw_100725-3_0.pdf.
- Ciampa, A., Marciano, G., Campagnano, M., Caprioglio, A., Me, S., Marsicovetere, A., Tuccinardi, M., Burlando, L., Pelonzi, V., Milani, P., Ricci, S., Schena, A. (2014). *Parole Nuove per l' Affidamento Familiare*. Sussidiario per operatori e famiglie. Edizioni Le Pensur. <https://www.minori.gov.it/sites/default/files/sussidiario-affido-familiare.pdf>
- Code de l' action sociale et des familles, Légifrance. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000029384866
- Dobra Rodina, Požadavky na pěstouny a osvojitele. <https://dobrarodina.cz/prozajemce/pozadavky-na-pestouny-a-osvojitele/>
- European Commission. (2021). *Peer Review on “Furthering Quality and Accessibility of Foster Care Service in Croatia”* [Synthesis Report]. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1024&furtherNews=yes&newsId=9969>.
- Fédération Nationale des Assistants Familiaux et Protection de l' Enfance. *L' Assistant familial: Accueillir et prendre soin*. <https://fnaf.info/L-Assistant-familial>.
- Ferrara, P., Romani, L., Bottaro, G., Ianniello, F., Fabrizio, G. C., Chiaretti, A., & Alvaro, F. (2013). The physical and mental health of children in foster care. *Iranian journal of public health*, 42(4), 368–373.
- Fulcher, L. C., & McGladdery, S. (2011). Re-examining Social Work Roles and Tasks with Foster Care. *Child & Youth Services*, 32(1), 19–38. <https://doi.org/10.1080/0145935x.2011.553579>.

- Giordano, M. (2022). *CentoUno risposte sull' Affidamento Familiare. Guida completa per aspiranti affidatari*. Independently published.
- Gouveia, L., Magalhães, E., & Pinto, V. S. (2021). Foster Families: A Systematic Review of intention and retention factors. *Journal of Child and Family Studies*, 30(11), 2766–2781. <https://doi.org/10.1007/s10826-021-02051-w>.
- Hamilton, L. S., & Harris, V. W. (2018). Beyond expectations: from foster children to foster parents. *International Journal of Education*. <https://doi.org/10.5296/ije.v10i1.12147>.
- Illy, B. (2021). *Précaires, essorés, mal reconnus, isolés : les assistants familiaux réclament une réforme en profondeur de leur statut*. Franceinfo. https://www.francetvinfo.fr/sante/enfant-ado/precaires-essorés-mal-reconnus-isolés-les-assistants-familiaux-reclament-une-reforme-en-profondeur-de-leur-statut_4665075.html.
- Katz, S. N. (1971). Legal Aspects of Foster Care. *Family Law Quarterly*, 5(3), 283–302. <http://www.istor.org/stable/25738986>.
- Landreau, M. (2018). *La pénurie de familles d' accueil s' aggrave encore*. Epsilon Melia. <https://www.epsilonmelia.com/media/penurie-familles-accueil/>.
- Law 4538 (2018). “Measures for the Promotion of Foster Care and Adoption and other provisions”. Official Gazette of Hellenic Republic, First Issue, No. 85, 1 May 2018 (in Greek). https://ypergasias.gov.gr/wp-content/uploads/2021/02/%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82-4538-2018-fek_a_85_2018.pdf.
- Mineurs étrangers non accompagnés: un dispositif de prise en charge saturé?. Vie publique. <https://www.vie-publique.fr/eclairage/286639-mineurs-etrangers-isole-un-dispositif-de-prise-en-charge-sature>.
- Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali. (2018). *Linee di indirizzo per l' accoglienza nei Servizi residenziali per minorenni*. Istituto degli Innocenti. <https://www.lavoro.gov.it/temi-e-priorita/infanzia-e-adolescenza/focus-on/minorenni-fuori-famiglia/Documents/Linee-guida-accoglienza-minorenni.pdf>.
- Ministry of Family, Youth and Equal Opportunities, December 2022 Statistics, available online <https://copii.gov.ro/1/date-statistice-copii-si-adoptii/>
- Ministry of Labour and Social Solidarity, Statistical data 2022. Available online https://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Transparenta/2014/2014-02-03_Anexa1_HG_Strategie_protectia_copilului.pdf.

- National Centre of Social Solidarity. (2021). Numeral data of the information system (3rd Trimester 2021). www.anynet.gr.
- National Centre of Social Solidarity. (2023). Numeral data of the Information System (1st Trimester 2023). www.anynet.gr.
- Ouest-France. (2020). *L'Unicef dénonce la stigmatisation des mineurs isolés étrangers en France*. <https://www.ouest-france.fr/monde/migrants/l-unicef-denonce-la-stigmatisation-des-mineurs-isoles-etrangers-en-france-6996640>.
- Poulopoulos, C., Kokkini, E., Koulouris, N., Tsergas, N., Kallinikaki, T., & Chatzifotiou, S. (2019). Manual for training candidate parents for adoption. Democritus University of Thrace – Ministry of Labor and Social Affairs. <https://www.anynet.gr/pubnr/Training>
- Protecția Drepturilor Copiilor și Adopție. *Evoluții în domeniul protecției copilului*. https://www.mmuncii.ro/j33/images/buletin_statistic/copil_2022.pdf.
- Ross, A. E. (1981). Stability in Child-Parent Relations: Modifying Guardianship Law. *Stanford Law Review*, 33(5), 905–916. <https://doi.org/10.2307/1228403>.
- Sebba, J. (2012). *Why do people become foster parents?: An international literature review on the motivation to foster*. The Rees Centre. <https://www.education.ox.ac.uk/wp-content/uploads/2019/06/Why-Do-People-Become-Foster-Carers-An-International-Literature-Review-on-the-Motivation-to-Foster.pdf>.
- Statista. (2021). Number of Italian children entering pre-adoption foster care in Italy from 2010 to 2019. <https://www.statista.com/statistics/1090440/number-of-children-entering-pre-adoption-foster-care-in-italy/>.
- Švamberk Šauerová, M. (2023). *Malé velké trápení má jméno ŠIKANA*. Sance Detem. <https://sancedetem.cz/male-velke-trapeni-ma-jmeno-sikana#krizova-situace-rodic%C5%AF-v-dusledku-sikany-.jejich-ditete>.
- Turney, K., & Wildeman, C. (2016). Mental and physical health of children in foster care. *Pediatrics*, 138(5). <https://doi.org/10.1542/peds.2016-1118>.
- Turney, K., & Wildeman, C. (2017). Adverse childhood experiences among children placed in and adopted from foster care: Evidence from a nationally representative survey. *Child Abuse & Neglect*, 64, 117–129. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2016.12.009>.
- UK Department for Education. (2018) *Working together to safeguard children: A guide to inter-agency working to safeguard and promote the welfare of children*. HM Government. <https://www.gov.uk/government/publications/working-together-to-safeguard-children--2>.

- UNICEF. The National Strategy on the Protection and Promotion of Children’s Rights 2014-2020. <https://www.unicef.org/romania/documents/child-rights-strategy>.
- United Nations General Assembly. (2010). *Guidelines for the alternative care of children: Resolution adopted by the General Assembly*. UN Doc A/RES/64/142.
- Vassallo, G. (2020). *L' affido familiar: Guida all' istituto disciplinato dalla Legge 4 maggio 1983, n. 184*. Altalex. <https://www.altalex.com/guide/affido-familiare>.
- Viala, O. (2019). VIE QUOTIDIENNE. Je grandis en famille d’accueil, et j’en ai assez des préjugés. Madmoizelle. <https://www.madmoizelle.com/enfant-en-famille-d-accueil-997504>.
- Whenan, R., Oxlad, M., & Lushington, K. (2009). Factors associated with foster carer well-being, satisfaction and intention to continue providing out-of-home care. *Children and Youth Services Review*, 31(7), 752–760. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2009.02.001>
- Working together to safeguard children (2018). A guide to inter-agency working to safeguard and promote the welfare of children. <https://www.workingtogetheronline.co.uk/chapters/intro.html>

